

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ภาพรวมทั่วไป

ประเทศกัมพูชา (Cambodia) มีชื่อทางการว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia) ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนทางทิศใต้จรดกับอ่าวไทย ทิศตะวันตกติดกับไทย (จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด) ทิศเหนือติดกับไทย (จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) และลาว ทิศตะวันออกติดกับเวียดนาม ทั้งนี้ กัมพูชามีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางรวม 2,572 กิโลเมตร โดยมีพรมแดนติดกับไทยเป็นระยะทาง 803 กิโลเมตร ติดกับลาวเป็นระยะทาง 541 กิโลเมตร และติดกับเวียดนามเป็นระยะทาง 1,228 กิโลเมตร รวมทั้งดินแดนชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเป็นระยะทาง 443 กิโลเมตร

กัมพูชามีขนาดพื้นที่ประมาณ 181,035 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ประเทศไทย ขนาดประเทศกว้าง 560 กิโลเมตร ยาว 440 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง ประกอบด้วยที่ราบโตนเลสาบ (Tonle Sap) หรือทะเลสาบเขมร ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ขนาดใหญ่ที่สุดในกัมพูชา และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง ส่วนที่อกเขาที่สำคัญ ได้แก่ ที่อกเขาพนมดงรักซึ่งอยู่ทางตอนเหนือ ที่อกเขาบรรทัดซึ่งเป็นที่อกเขาที่กั้นพรมแดนระหว่างไทย-กัมพูชา และที่อกเขา Elephant ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตก เป็นต้น

กัมพูชามีเมืองหลวงคือ กรุงพนมเปญ ซึ่งเป็นศูนย์กลางแหล่งอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมหลักของประเทศ เมืองสำคัญ ได้แก่ กรุงสีหนุวิลล์ (หรือจังหวัดกำปงโสม) จังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดเกาะกง และจังหวัดกำปงจาม

กัมพูชามีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝน อยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน และฤดูแล้ง อยู่ระหว่างเดือนธันวาคม-เมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยราว 27 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 1,500 มิลลิเมตร และมีเวลาเท่ากับประเทศไทยคือเวลา GMT (+7 ชั่วโมง)

1.2 การเมืองและการปกครอง

กัมพูชามีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันคือ พระบาทสมเด็จพระบรมนาถ นโรดม สีหมุนี ขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2547 และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำประเทศคือ สมเด็จฮุน เซน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 5 ปี

พรรคการเมืองสำคัญมี 3 พรรค ได้แก่ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) หัวหน้าพรรคคือ สมเด็จเจีย ชิม รองหัวหน้าพรรคคือ สมเด็จฮุน เซน พรรคฟุนซินเปค (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia: FUNCINPEC) หัวหน้าพรรคคือ นายเชิว พุช รัสมิ และพรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party: SRP) หัวหน้าพรรคคือ นายสม รังสี ทั้งนี้ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ พรรคเดียวทำให้สมเด็จฮุน เซน เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปอีกสมัย

รัฐสภาของกัมพูชาเป็นสภาคู่ ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (National Assembly) ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน มาจากการเลือกตั้งทั่วไปโดยตรงและลับ มีวาระ 5 ปี ปัจจุบันมีสมาชิก 123 คน และมีสมเด็จกรมพระนโรดม รณฤทธิ์เป็นประธาน กับวุฒิสภา (Senate) ที่มีสมาชิกมากที่สุดไม่เกินกึ่งหนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ 2 คน เลื่อนจากพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากโดยเปรียบเทียบ 2 คนและที่เหลือมาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม มีวาระ 6 ปี (ปัจจุบันมีสมาชิก 61 คน) และมีสมเด็จเจีย ชิม เป็นประธาน

กัมพูชาแบ่งเขตการปกครองเป็น 20 จังหวัด ได้แก่ (1) กระแจะ (2) เกะกง (3) กันดาล (4) กัมปงจาม (5) กัมปงชนัง (6) กัมปงทม (7) กัมปงสะปือ (8) กัมปอต (9) ตาแก้ว (10) รัตนคีรี (11) พระวิหาร (12) พระตะบอง (13) โพธิสัต (14) บันเตียเมียนเจย (15) เปรเวง (16) มณฑลคีรี (17) สตั้งตรง (18) สวายเรียง (19) เสียมเรียบ (20) อุดรมิชัย แต่ละจังหวัดแบ่งการปกครองเป็นอำเภอ (Srok) และตำบล (Khum) นอกจากนี้ มีเขตการปกครองพิเศษเรียกว่า กรุง (Municipalities) อีก 4 กรุง ได้แก่ กรุงพนมเปญ กรุงสีหนุวิลล์ (กัมปงโสม) กรุงแกบ และกรุงไพลิน ดังรูปภาพที่ 1

วิหาร กรุงไพลิน จังหวัดพระตะบอง และจังหวัดโพธิสัตว์ มีพลอย เงิน และทองกระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ โดยเฉพาะที่กรุงไพลินมีพลอยไพลินกระจุกอยู่หนาแน่น นอกจากนี้ กัมพูชายังมีน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ โดยกัมพูชามีแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติหลายแห่ง โดยเฉพาะบริเวณนอกชายฝั่งด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกัมพูชาได้เปิดประมูลให้มีการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทั้งบนชายฝั่งและนอกชายฝั่งแล้วหลายแห่ง และบางแหล่งอยู่ระหว่างการสำรวจ อีกทั้งยังคาดว่าจะพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจำนวนหนึ่งบริเวณ โตนเลสาบ

ส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ อาทิ ป่าไม้ (ครอบคลุมพื้นที่ราวร้อยละ 35-62 ของพื้นที่ทั้งประเทศ) บริเวณที่ป่าไม้หนาแน่น คือ เทือกเขาบรรทัด ทางตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ส่วนใหญ่เป็นไม้ประดู่ ไม้ตะเคียน ไม้ชิงชัน ไม้มะค่า ไม้พะยูน ไม้เต็ง ไม้แดง และไม้ยาง

ทั้งนี้กัมพูชามีแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเป็นระยะทาง 443 กิโลเมตร จึงเป็นแหล่งที่มีสัตว์น้ำชุมชุม นอกจากนี้บริเวณ โตนเลสาบ (Tone Sap) หรือทะเลสาบเขมร เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์จนกลายเป็นรากฐานสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชา และเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญซึ่งเชื่อมโยงระหว่างกรุงพนมเปญไปยังเมืองเสียมเรียบ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตว์ จังหวัดกำปงชนัง และจังหวัดกำปงธม ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งโดยรอบ โตนเลสาบ ประกอบกับความโดดเด่นของโตนเลสาบในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีพันธุ์ไม้และสัตว์บางชนิดที่พบเห็นได้เฉพาะบริเวณ โตนเลสาบเท่านั้น

1.4 สภาพทางสังคม

ปี 2551 (มิถุนายน) กัมพูชามีจำนวนประชากร 14.7 ล้านคน¹ อัตราการเพิ่มของประชากรเฉลี่ยราวร้อยละ 2 ต่อปี ประชากรราวร้อยละ 85 อาศัยอยู่ในเขตชนบททั้งนี้ กัมพูชามีจำนวนแรงงานราว 7 ล้านคน โดยเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมราวร้อยละ 80 ของแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้กว่าร้อยละ 50 ของประชากร มีอายุน้อยกว่า 21 ปี² ประชากรร้อยละ 96 เป็นชาวกัมพูชา และอื่น ๆ ได้แก่ มุสลิม ร้อยละ 2.2 เวียดนามร้อยละ 0.4 จีนร้อยละ 0.2 และที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยหรือชาวเขารวม 17 เผ่า ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม ไทย และจีน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 5

¹ Population Reference Bureau. "Demographic Data and Estimates for the Countries and Regions of the World" In 2008 World Population Data Sheet. (USA : Washington, 2008), p. 9.

² *Ibid.*, p.13.

ชาวกัมพูชาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก พืชที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้าวเจ้า ยางพารา พริกไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกบริเวณที่ราบภาคกลางรอบทะเลสาบกัมพูชา รองลงมาคือ ประมง โดยบริเวณรอบทะเลสาบกัมพูชาเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค มีการทำป่าไม้ บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือ โดยล่องมาตามแม่น้ำโขง อุตสาหกรรมในประเทศเป็นอุตสาหกรรม ขนาดย่อม ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว และโรงทำ

การที่กัมพูชามีพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก ทำให้ประเพณีปฏิบัติต่างๆ ของประชาชนชาวกัมพูชาจะสอดคล้องใกล้เคียงกับไทยเป็นอย่างมาก โดยผู้สูงอายุจะเข้าวัดฟังธรรม เมื่อมีงานบุญตาม ประเพณี ประชาชนหนุ่มสาวและเด็กจะร่วมแรงช่วยเหลือจัดการงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ จะมีงานบุญ ประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาตามจันทรคติเช่นเดียวกับไทยเป็นวันหยุดราชการ ได้แก่ วันมาฆบูชา วันปีใหม่เขมร (Khmer New Year) ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์จะหยุดราชการในวันที่ 14-16 เมษายนทุกปี วันวิสาขบูชา วันสารทเขมรซึ่งตรงกับ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 (เรียกว่างานวันปรอจุมเบน , Pchum Ben day) โดยจะหยุดราชการ 3 วัน ตั้งแต่วันแรม 14 ค่ำ เดือน 10 จนถึง 1 ค่ำ เดือน 11 และงานวัน ลอยกระทง (Water Festival) เรียกว่างานบุญอมตูก หรืองานแข่งเรือ เพราะจะมีเรือจากจังหวัดต่าง ๆ มาแข่งฝีพายกันหน้าพระบรมมหาราชวัง จะหยุดราชการ 3 วัน ตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 ถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 1 นอกจากนี้จะเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ในโอกาสต่าง ๆ ประกอบด้วย

วันที่ 7 มกราคม	ซึ่งเป็นวันปลดปล่อยกัมพูชาจากเขมรแดง
วันที่ 8 มีนาคม	ซึ่งเป็นวันสตรีสากล
วันที่ 1 พฤษภาคม	ซึ่งเป็นวันแรงงาน
วันแรมนาขวิญ	วันแรม 4 ค่ำ เดือน 6
วันที่ 1 มิถุนายน	ซึ่งเป็นวันเด็กสากล
วันที่ 24 กันยายน	ซึ่งเป็นวันรัฐธรรมนูญ
วันที่ 29 ตุลาคม	ซึ่งเป็นวันขึ้นครองราชย์
วันที่ 9 พฤศจิกายน	ซึ่งเป็นวันรับอิสรภาพจากฝรั่งเศส
วันที่ 10 ธันวาคม	ซึ่งเป็นวันสิทธิมนุษยชนสากล

หากจะกล่าวโดยภาพรวมแล้ว ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณีของกัมพูชาและไทยจะใกล้เคียงกันในทุกเรื่อง รวมทั้งภาษา ถ้อยคำ พยัญชนะ สระ ตัวอักษร คำศัพท์ต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมามีได้ถูกหยิบยืมแลกเปลี่ยนใช้สับเนื่องกันมาและตกค้างในแต่ละฝ่ายจำนวนหนึ่ง

บทที่ 2

ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ

ในปี 2551 กัมพูชามีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) เฉลี่ยร้อยละ 6.0 และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 10.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ประมาณ 598 ดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากการขยายตัวของภาคการบริการ การท่องเที่ยว การก่อสร้าง การส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า เสื้อผ้า และการโทรคมนาคม อัตราเงินเฟ้อร้อยละ 22.7 (ตารางที่ 1) อัตราส่วนภาระหนี้ต่างประเทศต่อรายได้การส่งออกอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.9³ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเศรษฐกิจจะมีการขยายตัว แต่ประชาชนชาวกัมพูชาก็ยังยากจนอยู่ โดยที่กัมพูชายังต้องพัฒนาในอีกหลายด้าน เช่น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การศึกษา และการเพิ่มทักษะให้แก่แรงงาน รวมถึงการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ

ตารางที่ 1: ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของกัมพูชา (ปี 2548-2552)

Items	2548	2549	2550	2551	2552 ^c
Nominal GDP (million US\$)	6,240	7,359	8,753	10,571	11,241
Real GDP (% increase)	13.3	10.8	10.2	6.0	-0.5
GDP per Capita (US\$)	380	404	558	598	635
Real GDP per Capita (% increase)	16.4	16.0	14.7	20.2	6.3
Riel/Dollar Parity (year average)	4,092	4,103	4,056	4,000	4,000
Inflation in Riel (year average)	5.8	4.7	5.0	21.0	7.0
Inflation in Dollar (year average)	3.8	4.4	7.1	22.7	7.0
Budget Revenue (% GDP)	10.2	9.8	11.5	10.8	11.1
Budget Expenditure (% GDP)	12.4	13.8	14.4	14.6	14.7
Current Public Deficit (% GDP)	2.0	1.0	2.6	1.3	1.0
Overall Public Deficit (% GDP)	-2.2	4.0	-2.9	-3.8	-3.6
Export of Goods (% GDP)	46.2	50.8	47.3	48.8	43.1
Import of Goods (% GDP)	62.4	65.3	62.8	60.4	58.1
Trade Balance (% GDP)	16.2	-14.5	-15.5	-16.7	-15.0
Current Account Balance (% GDP)	-9.4	-7.2	-7.8	-8.8	-7.1

³ The World Bank. "Cambodia: Key Indicators" *In Battling the Forces of Global Recession (A World Bank Economic Update for The East Asia and Pacific Region)*. 2008 (April) : 88.

ตารางที่ 1: ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของกัมพูชา (ปี 2548-2552) (ต่อ)

Items	2548	2549	2550	2551	2552 ^e
Net Foreign Reserves (million US\$)	834	1,097	1,374	1,617	1,877
Money – M1 (% GDP)	4.9	5.4	5.7	6.6	7.6
Money – M2 (% GDP)	14.4	17.9	26.8	34.2	41.2
Exchange Rate (Riel : Bath)	103	110	113	130	140
Population (million)	13.8	14.2	14.5	14.7	15.1
Labor Force (% Population)	46.9	47.8	48.7	58.8	59.5
Unemployment (% Population)	5.2	2.4	2.5	2.8	49.5

ที่มา: EIC; Cambodia Economic Today

2.1 ระบบเงินตราของกัมพูชา

สกุลเงินของกัมพูชาคือ เงินเรียล (Riel) การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศใช้เงินดอลลาร์สหรัฐ⁴ หนึ่งเหรียญในตลาดมากกว่าเงินเรียลซึ่งเป็นเงินพื้นเมือง การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศค่อนข้างเสรี กัมพูชามีเงินทุนสำรอง (Gross International Reserves) เป็น 0 ในปี 2533 และเพิ่มเป็น 411 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁵ ในปี 2547 และ 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴ ในปี 2551⁴ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความมั่นคงทางการเงินดีขึ้นจึงส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินเรียลกัมพูชาและเงินดอลลาร์สหรัฐ⁴ มีอัตราค่อนข้างคงที่ กล่าวคืออยู่ในระดับประมาณ 4,000 เรียล ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ⁴

2.2 โครงสร้างการผลิตภายในประเทศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มาจากภาคเกษตรกรรม ป่าไม้ และการประมงร้อยละ 31.3 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 22.3 และภาคบริการร้อยละ 46.4 (ตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 6.8 (แผนภาพที่ 2) เป็นผลมาจากการขยายตัวของภาคการเกษตรและการประมง ขณะที่การส่งออกสินค้าและจำนวนนักท่องเที่ยวก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ภาคเกษตรกรรม ถือเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ มีการจ้างงานร้อยละ 67.6 ของกำลังแรงงาน⁵ และมีสัดส่วนร้อยละ 31.3 ของ GDP แยกเป็นผลผลิตด้านการทำนาและเพาะปลูกร้อยละ 17.2 การปศุสัตว์ร้อยละ 4.5 การประมงร้อยละ 6.6 และการป่าไม้ร้อยละ 2.9 โดยมีข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ ส่วนสินค้าเกษตรที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง สำหรับสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม ได้แก่ ยางพารา ใบบายสูบ และปอ เป็นต้น

⁴ Economic Institute of Cambodia. *Op. Cit.*, p. 65.

⁵ *Ibid.*, p. 74.

ภาคอุตสาหกรรม หลังจากที่มีการตื่นตัวทางการลงทุนภาคอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2541 ทำให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถสร้างรายได้ถึงร้อยละ 22.3 ของ GDP ซึ่งอุตสาหกรรมหลักคือ การตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งทอ โดยมีอุตสาหกรรมอาหาร และยาสูบ เป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราเติบโตรองลงมา แต่ยังเป็นเพื่อการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น ด้านอุตสาหกรรมโรงเลื่อยไม้ได้ถูกปิดลงตามนโยบายปิดป่า ห้ามตัดไม้ ด้านการก่อสร้างมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 ซึ่งถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากภาคเอกชนมีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยและอาคารพาณิชย์ ขณะที่รัฐบาลลงทุนด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพิ่ม โดยโรงงานส่วนใหญ่จะตั้งอยู่รอบพนมเปญและใกล้ท่าเรือสีหนุวิลล์เพื่อสะดวกแก่การส่งออก นอกจากนี้ ยังมีโครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในหลายเขต เช่น เขตที่ติดกับเวียดนามในจังหวัดสวายเรียง และเขตที่ติดกับไทยในปอยเปต และนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดเกาะกง เป็นต้น

ภาคบริการ การบริการมีสัดส่วนร้อยละ 46.4 ของ GDP ซึ่งถือเป็นภาคที่มีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยมีรายได้หลักมาจากนักท่องเที่ยว การขนส่งสินค้า และผู้โดยสาร การค้า และการคมนาคม โดยที่การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างต่อเนื่อง สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศคือ จังหวัดเสียมเรียบ

ตารางที่ 2: ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ: ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ปี 2546-2551

ปีงบประมาณ	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ภาคการผลิต						
เกษตร	54.4	36.4	31.2	30.7	30.1	31.3
อุตสาหกรรม	12.1	21.4	24.5	25.6	24.5	22.3
บริการ	33.5	42.2	44.3	43.7	45.4	46.4

ที่มา: Economic Institute of Cambodia⁶

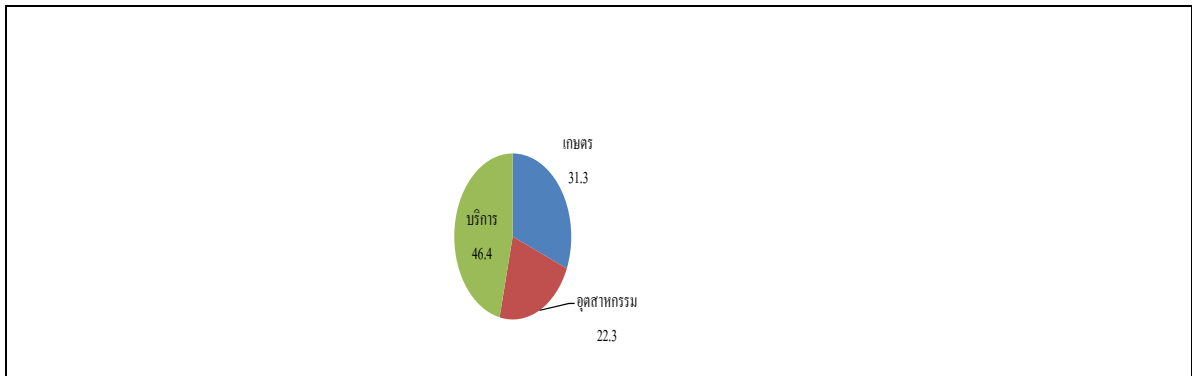
⁶ Economic Institute of Cambodia. *Op.Cit.*, p. 70.

แผนภาพที่ 1: สัดส่วนโครงสร้างการผลิตภายในประเทศ ปี 2551

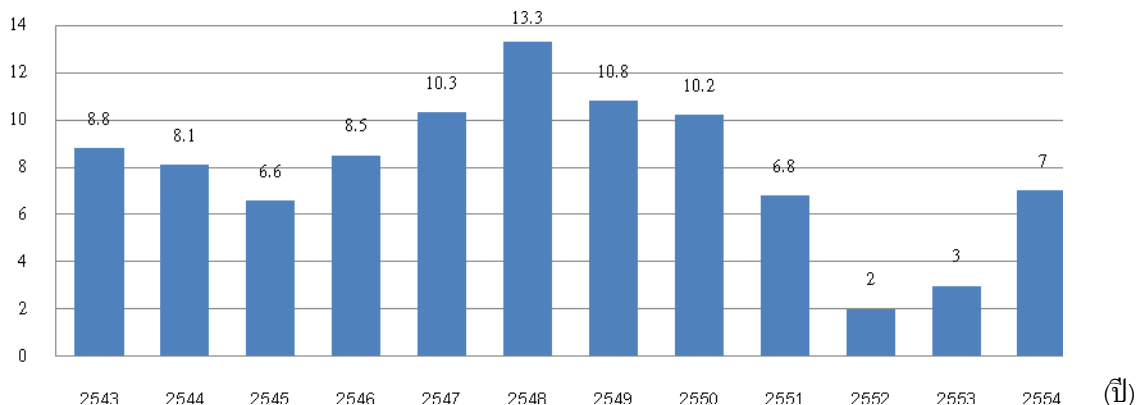
(หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: Economic Institute of Cambodia

แผนภาพที่ 2: อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ปี 2543-2554

(ร้อยละ)

ที่มา: Ministry of Economy and Finance of Cambodia⁷

2.3 โครงสร้างรายได้ภายในประเทศ

รายได้หลักของกัมพูชาสำหรับภาคเกษตร ได้แก่ การกสิกรรม การประมง ปศุสัตว์ และป่าไม้ ซึ่งสินค้าเกษตรที่ส่งออก ได้แก่ ข้าว ผลิตภัณฑ์ปลา และยางพารา รองลงมา ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง สัตว์มีชีวิต ผลไม้ และปลา เป็นต้น สำหรับภาคอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมส่งออก ได้แก่ เสื้อผ้า และเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ส่วนภาคบริการ รายได้ที่สำคัญของภาคบริการ ได้แก่ รายได้จากนักท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (ตารางที่ 3-5)

⁷ Ministry of Economy and Finance of Cambodia. (2009). *Cambodia's Real GDP Growth Rate*. (Online) Available HTTP : <http://www.mef.gov.kh/> [สืบค้น ณ วันที่ 2 พฤษภาคม 2552]

ตารางที่ 3: GDP by Industry Origin at Current Prices ปี 2005-2008

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

Sectors \ Years	2005	2006	2007	2008
Agriculture	1,963	2,231	2,602	3,451
Paddy	547	561	740	1,086
Other Crops	439	540	601	814
Livestock	293	336	377	492
Fishery	462	527	600	733
Rubber & Forestry	222	267	285	326
Industry	1,542	1,861	2,117	2,455
Garment	772	943	1,044	1,166
Food, Beverage & Tobacco	149	162	187	235
Other Manufacturing	169	202	230	294
Electricity, Gas & Water	30	40	48	64
Construction & Mining	422	514	609	696
Services	2,788	3,183	3,919	5,118
Transport & Communication	465	515	597	752
Trade	906	1,016	1,363	1,783
Hotel & Restaurants	273	318	375	502
Other Private Services	1,030	1,208	1,419	1,872
Public Administration	113	126	165	208
Total GDP	6,293	7,275	8,638	11,024

ที่มา: Economic Institute of Cambodia compiled from government and international organization primary data.⁸

⁸ Economic Institute of Cambodia. *Op.Cit.*, p. 70.

ตารางที่ 4: GDP by Industry Origin at Constant 2000 Prices ปี 2005-2008

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

Sectors	Years	2005	2006	2007	2008
Agriculture		1,692	1,784	1,874	1,977
Paddy		470	490	527	560
Other Crops		384	409	446	491
Livestock		259	280	290	310
Fishery		442	459	462	466
Rubber & Forestry		137	146	149	151
Industry		1,516	1,794	1,944	2,069
Garment		834	1,004	1,104	1,201
Food, Beverage & Tobacco		126	130	134	141
Other Manufacturing		144	164	174	187
Electricity, Gas & Water		27	35	39	44
Construction & Mining		386	462	493	496
Services		2,497	2,740	3,144	3,404
Transport & Communication		386	395	423	449
Trade		794	850	1,059	1,136
Hotel & Restaurants		247	281	310	339
Other Private Services		982	1,128	1,266	1,393
Public Administration		87	86	86	87
Total GDP		5,704	6,318	6,962	7,449

ที่มา: Economic Institute of Cambodia, compiled from government and international organization primary data.⁹

⁹ *Ibid.*, p. 71.

ตารางที่ 5: GDP at Constant 2000 prices by Economic Activity (Annual % Change) ปี 2005-2008

(หน่วย: ร้อยละ)

Years	2005	2006	2007	2008
Sectors				
Agriculture Fishery and Forestry	16.6	4.4	3.4	3.5
Crops	28.0	3.4	4.1	4.2
Livestock & Poultry	5.8	8.2	6.7	6.8
Fisheries	5.6	3.8	0.7	0.7
Forestry & Logging	5.4	6.4	0	0
Industry	12.1	17.0	11.8	8.1
Mining	24.6	11.8	6.2	6.3
Manufacturing	9.7	17.8	12.5	7.5
Food Beverages & Tobacco	8.0	2.5	5.0	6.1
Textile Wearing Apparel & Footwear	10.3	21.9	14.3	7.7
Wood Paper & Publishing	6.6	5.5	8.3	8.2
Rubber Manufacturing	-8.9	3.2	7.1	5.5
Other Manufacturing	11.0	9.2	7.9	7.9
Electricity, Gas and Water	4.4	4.6	7.5	7.5
Construction	20.1	15.7	9.8	9.9
Services	12.1	11.4	8.1	8.6
Trade	8.4	6.8	7.5	7.5
Hotel & Restaurants	17.3	23.3	10.5	10.3
Transport & Communication	13.1	8.9	4.7	4.9
Finance	19.3	22.5	6.4	6.4
Public Administration	5.9	-2.0	2.8	3.0
Real Estate & Business	6.9	13.8	4.3	4.4
Other Services	17.7	10.9	8.0	8.8

ที่มา: The National Strategic Development Plan, Cambodia.¹⁰

¹⁰ The National Strategic Development Plan, Cambodia. "Cambodia: Key Macro-Economic Indicators" *In National Strategic Development Plan 2006-2010 Annual Progress Report for 2006*. 2006 : 31

2.4 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและตลาดกัมพูชา

สำหรับแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและตลาดกัมพูชา สรุปได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6: แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและตลาดกัมพูชา

ภาวะเศรษฐกิจ	ตลาด	สินค้า/บริการ
เศรษฐกิจกัมพูชามีอัตราเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 9 นับตั้งแต่ปี 2543-2551 และด้วยความแข็งแกร่งของการท่องเที่ยวที่มีนครวัด และปราสาทเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกจึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากถึง 2 ล้านคน และทำรายได้ให้กัมพูชาถึง 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ¹¹ และจากความสำเร็จที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานทำให้มีการลงทุนภาคการก่อสร้างสูงขึ้นตามไปด้วย แต่เนื่องจากความผันผวนของราคาน้ำมัน ผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก และอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทำให้ในปี 2552 เศรษฐกิจกัมพูชาน่าจะมีการขยายตัวประมาณ ร้อยละ 2 เนื่องจากการส่งออก สิ่งทอซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญที่ทำรายได้ให้แก่กัมพูชาได้รับผลกระทบจากปัญหาวิกฤติการเงินโลก	สำหรับคู่แข่งตลาดของไทย คือ เวียดนาม และจีน ซึ่งมีสินค้าอุตสาหกรรมเหมือนกับไทย และยังสามารถเปรียบเทียบเรื่องค่าเงิน ซึ่งคาดว่ามูลค่าการนำเข้าจากไทยจะลดลง และเวียดนามจะเป็นผู้ครองตลาดกัมพูชามากที่สุด รองลงไปคือ จีน ฮองกง และเกาหลี	สินค้าวัสดุก่อสร้างยังเป็นสินค้าที่กัมพูชาต้องนำเข้าเพื่อการพัฒนาประเทศ เช่นเดียวกับน้ำมัน เชื้อเพลิง ส่วนการบริการที่มีแนวโน้มเติบโตสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้า และคมนาคม

¹¹ Ministry of Tourism, Cambodia. "Visitor Arrivals, Average Length of Stay, Hotels Occupancy and Tourism Receipts 1993 – 2008" *In Tourism Statistical Report 2008*. 2008 : 1

บทที่ 3 สภาพการค้าในกัมพูชา

3.1 ภาวะการค้าทั่วไป

จากสถิติของกรมศุลกากรกัมพูชาในปี 2551 กัมพูชามีมูลค่าการค้ารวม 7,777.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี 2550 ซึ่งมีมูลค่า 6,853.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 924.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 13.49 แยกเป็นการส่งออก 3,356.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปีก่อนซึ่งมีมูลค่า 3,126.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 230.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 7.36 และการนำเข้า 4,421.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปีก่อนซึ่งมีมูลค่า 3,727.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 694.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 18.64 ทำให้กัมพูชาขาดดุลการค้า 1,065.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7: การค้าระหว่างประเทศกัมพูชา ปี 2548-2551

รายการ	มูลค่า (ดอลลาร์สหรัฐ)				อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)		
	2548	2549	2550	2551	2549	2550	2551
มูลค่าการค้ารวม	4,565.8	5,465.9	6,853.2	7,777.9	19.7	25.4	13.49
การส่งออก	2,081.5	2,279.7	3,126.1	3,356.2	9.5	37.1	7.36
การนำเข้า	2,484.3	3,190.2	3,727.1	4,421.7	28.4	16.8	18.64
ดุลการค้า	-402.8	-910.5	-601.0	-1065.5	126.04	33.99	77.29

ที่มา: General Department of Customs and Excise; Cambodia

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในปี 2551 กัมพูชามีการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป สิ่งทอ รองเท้า ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่กัมพูชาส่งออกมากที่สุด โดยมีมูลค่าการค้ารวม 2,176.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แยกเป็นการส่งออก 2,040.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้า 136.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนเวียดนามเป็นประเทศที่กัมพูชานำเข้ามากที่สุด โดยมีมูลค่าการค้ารวม 1,072.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แยกเป็นการนำเข้า 988.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และส่งออก 84.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถแข่งขันซึ่งเป็นประเทศที่กัมพูชานำเข้ามากที่สุด โดยมีมูลค่าการค้ารวม 794.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แยกเป็นการนำเข้า 784.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และส่งออก 9.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับ 3 มีมูลค่าการค้ารวม 688.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แยกเป็นการนำเข้า 674.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และส่งออก 13.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8: สถิติมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของกัมพูชา ปี 2551 เรียงตามลำดับมูลค่าการนำเข้า

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ลำดับที่	ประเทศ	ปี 2551		
		การส่งออก	การนำเข้า	การค้ารวม
1	เวียดนาม	84,525,529	988,340,100	1,072,865,629
2	จีน	9,812,629	784,344,714	794,157,343
3	ไทย	13,923,689	674,485,950	688,409,639
4	ฮ่องกง	8,942,046	581,212,018	590,154,064
5	ไต้หวัน	5,472,855	336,867,309	342,340,164
6	เกาหลีใต้	10,245,901	224,787,752	235,033,653
7	สิงคโปร์	9,212,616	204,894,756	214,107,372
8	สหรัฐอเมริกา	2,040,595,814	135,983,520	2,176,579,334
9	มาเลเซีย	6,150,519	113,056,709	119,207,228
10	อินโดนีเซีย	5,907,266	80,721,155	86,628,421
11	ญี่ปุ่น	31,991,969	69,667,884	101,659,853
12	อินเดีย	4,617,771	41,486,874	46,104,645
13	ฝรั่งเศส	38,694,935	36,688,474	75,383,409
14	ปากีสถาน	13,679	18,892,091	18,905,770
15	ออสเตรเลีย	10,611,140	16,806,285	27,417,425
16	เยอรมนี	152,878,448	16,309,064	169,187,512
17	เบลเยียม	51,352,625	12,931,262	64,283,887
18	สวีเดน	13,416,409	9,957,583	23,373,992
19	รัสเซีย	11,553,414	9,793,820	21,347,234
20	ลักเซมเบิร์ก	10,081,203	6,914,846	16,996,049
21	อิตาลี	29,934,547	6,367,877	36,302,424
22	ฟิลิปปินส์	1,187,545	6,170,316	7,357,861
23	สวีเดน	17,402,162	4,195,458	21,597,620
24	อังกฤษ	158,375,607	3,865,967	162,241,574
25	เนเธอร์แลนด์	150,121,568	3,758,627	153,880,195
26	ไอซ์แลนด์	16,792,126	3,460,282	20,252,408
27	แคนาดา	8,930,269	2,976,097	11,906,366
28	แคนาดา	212,058,846	2,170,650	214,229,496
29	สเปน	126,181,290	1,866,211	128,047,501
30	นอร์เวย์	9,510,591	1,381,486	10,892,077
31	นิวซีแลนด์	2,298,475	911,818	3,210,293
32	ออสเตรเลีย	7,187,357	113,415	7,300,772
33	เม็กซิโก	22,243,095	52,696	22,295,791
34	อื่น ๆ	73,995,878	20,320,590	94,316,468
รวม		3,356,219,813	4,421,753,656	7,777,973,469

ที่มา: Ministry of Commerce; Cambodia

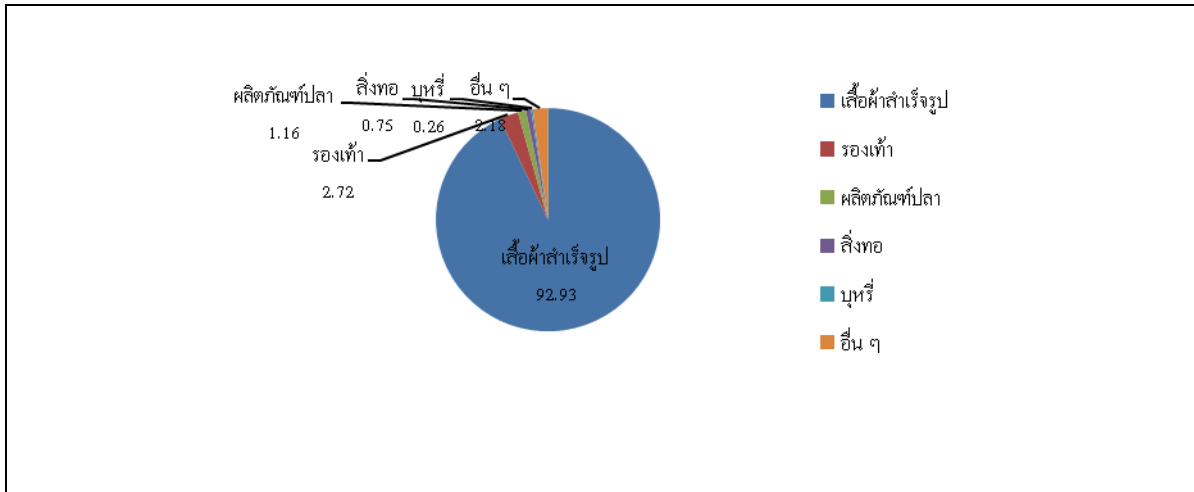

สินค้าส่งออกที่สำคัญ แบ่งเป็นสินค้าเกษตรกรรม ได้แก่ ยางพารา ข้าว ผลไม้แห้งทุบปลา ข้าวโพด ถั่วเหลือง ไบยาสูบ และผลไม้แห้งไม้ สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า และสิ่งทอ (แผนภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3: สินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับพูชา ปี 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

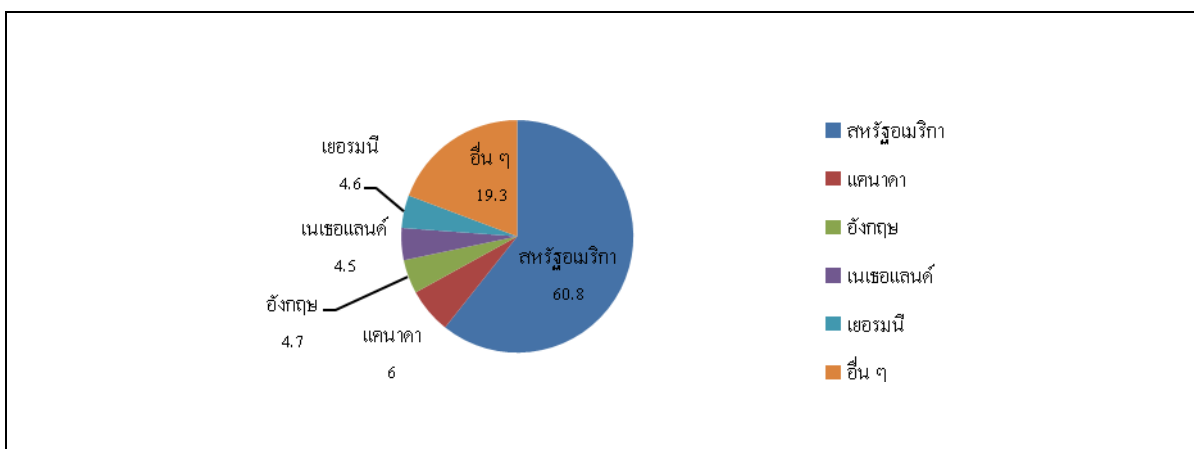

ที่มา: General Department of Customs and Excise; Cambodia

ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา กลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฮองกง แคนาดา และสิงคโปร์ (แผนภาพที่ 4)

แผนภาพที่ 4: ตลาดส่งออกสินค้าของกัมพูชา ปี 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

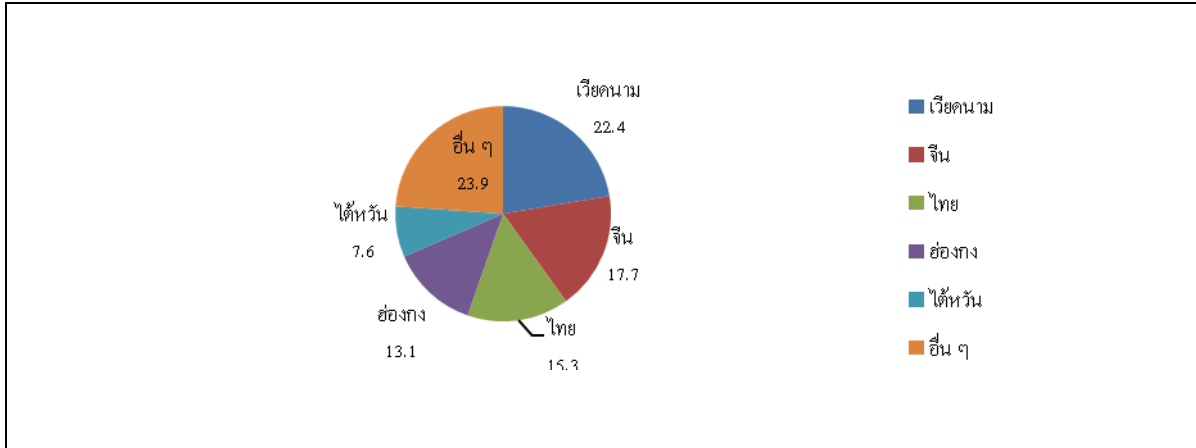
ที่มา: Ministry of Commerce; Cambodia

ส่วนตลาดสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เวียดนาม จีน ไทย ฮองกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ อังกฤษ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย (แผนภาพที่ 5)

แผนภาพที่ 5: ส่วนแบ่งตลาดนำเข้าสินค้าในกัมพูชา ปี 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

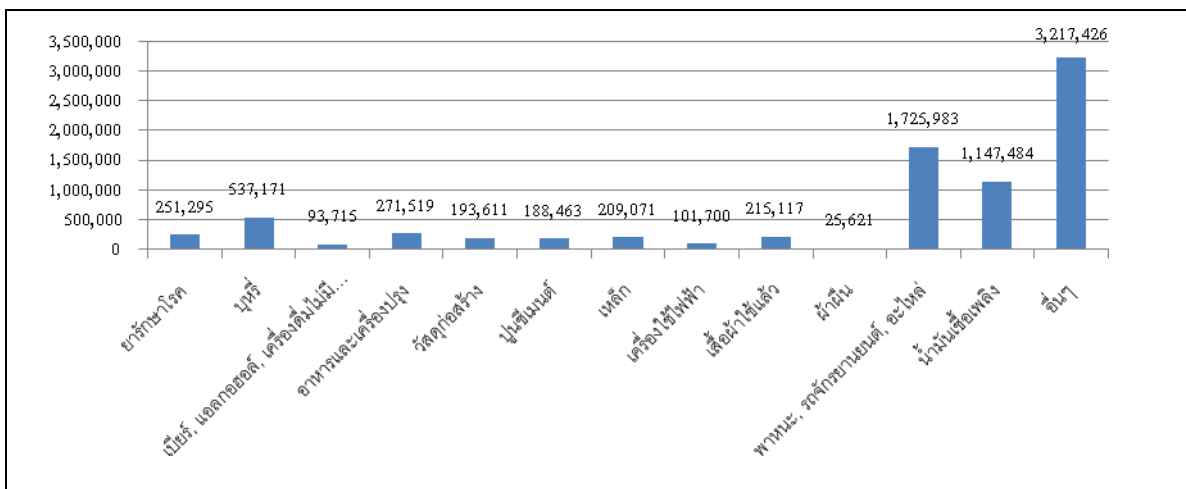

ที่มา: Ministry of Commerce; Cambodia

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูป อาหารและเครื่องดื่ม ผ้าฝ้าย รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ปูนซีเมนต์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว น้ำตาลทราย และผลิตภัณฑ์ยาง (แผนภาพที่ 6)

แผนภาพที่ 6: มูลค่าสินค้านำเข้าของกัมพูชาปี 2551

(หน่วย: ล้านดอลลาร์)

ที่มา: General Department of Customs and Excise; Cambodia

กัมพูชามีประเทศคู่ค้ามากกว่า 30 ประเทศ จากสถิติมูลค่าการค้ารวมของกรมศุลกากรกัมพูชา พบว่า สหรัฐอเมริกาเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุด โดยมีมูลค่าการค้ารวม 2,176.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เวียดนาม ที่มีมูลค่าการค้ารวม 1,072.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และจีนมีมูลค่าการค้ารวม 794.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ทั้งนี้ คู่แข่งสินค้าไทยในตลาดกัมพูชาที่สำคัญ ได้แก่ เวียดนาม ซึ่งครองส่วนแบ่งการตลาดในกัมพูชาเป็นอันดับที่หนึ่งซึ่งถือเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย โดยสินค้าที่นำเข้าจากเวียดนาม มีข้อนำเข้าสูงตั้งแต่ต้นปี 2551 เนื่องจากเกิดความตึงเครียดจากกรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหารระหว่างไทย-กัมพูชา ทำให้ประชาชนชาวกัมพูชามีปฏิกิริยาต่อต้านสินค้าไทยและหยุดซื้อสินค้าไทยในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงเป็นโอกาสของสินค้าเวียดนามที่สามารถเข้ามาทดแทนสินค้าไทยได้เกือบทุกประเภท ราคาถูกลงกว่า และมีการจัดงานแสดงสินค้าเวียดนามในลักษณะเดียวกับของไทย ทำให้สินค้าเวียดนามเข้ามามีส่วนแบ่งตลาดกัมพูชามากขึ้น กอปรด้วยเวียดนามสามารถผลิตสินค้าเพื่อส่งออกได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งความคุ้นเคยของประชาชนชาวกัมพูชาต่อสินค้าเวียดนามและไทยไม่มีความแตกต่างมากนัก ดังนั้น หากสถานการณ์ทางการเมืองไทยยังไม่ชัดเจนและค่าเงินบาทแข็งตัว คาดว่าสินค้าไทยจะมีการนำเข้ลดลง ประกอบกับการขนส่งสินค้าจากไทยเสียเปรียบเวียดนามซึ่งมีระยะทางใกล้และมีสภาพถนนที่ดีกว่า รวมถึงการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ศุลกากรชายแดนซึ่งส่งผลต่อต้นทุนของสินค้าเช่นกัน สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม จีน ฮองกง ฮ่องกง ไต้หวัน และไทย

อนึ่ง สินค้าในความต้องการของกัมพูชาจะแตกต่างกันไปตามความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม โดยสินค้าที่อยู่ในความต้องการของกัมพูชาส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสินค้าที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ได้แก่

- 1) อาหารและเครื่องดื่ม เป็นสินค้าที่กัมพูชาต้องการมากที่สุด ทั้งผัก ผลไม้สดและแห้ง เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมีมูลค่าประมาณ 91.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 2) รถยนต์ เป็นสินค้าที่มีความต้องการสูง มีการนำเข้ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอุปกรณ์ประมาณ 431.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 3) วัสดุก่อสร้าง เป็นสินค้าที่มีความต้องการสูง มูลค่าการนำเข้ารวมทุกรายการประมาณ 147.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยสินค้าที่นำเข้ามากที่สุด คือ ปูนซีเมนต์ และเหล็กเส้น
- 4) ยารักษาโรค มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 62.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ รัฐบาลจึงได้มีการส่งเสริมให้ตั้งโรงงานผลิตยาภายในประเทศเพิ่มขึ้นเพื่อลดการนำเข้า
- 5) ผ้าฝ้าย นำเข้าประมาณ 6.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อนำมาตัดเย็บและส่งออกในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป และสิ่งทอ
- 6) น้ำมันเชื้อเพลิง มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 286.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ทั้งนี้ สินค้านำเข้าที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอะไหล่ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต การเดินทาง และการขนส่งต่าง ๆ รองลงมาได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานที่ใช้ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจทั้งการขนส่ง การผลิตกระแสไฟฟ้า และการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ส่วนด้านวัสดุก่อสร้าง และปูนซีเมนต์ ได้ถูกนำเข้าเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัย การก่อสร้าง ซ่อมบำรุงอาคาร ถนน และสะพาน เป็นต้น

สำหรับความต้องการของตลาดกัมพูชาในอนาคต ได้แก่

1) อาหาร เนื่องจากกัมพูชามีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ต่อปี¹² ขณะที่พื้นที่เพาะปลูกพืชและการสร้างโรงงานยังจำกัด เพราะปัจจัยด้านสิ่งสาธารณูปโภคทำให้กัมพูชาต้องอาศัยการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อการบริโภค

2) รถยนต์ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรถยนต์ใหม่เพื่อทดแทนรถยนต์เก่า

3) วัสดุก่อสร้าง มีแนวโน้มการนำเข้าสูงขึ้นเพื่อใช้ในการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ และสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ

4) ยารักษาโรค เป็นสินค้าที่จำเป็นสำหรับชาวกัมพูชาซึ่งยังขาดแคลนจึงต้องนำเข้าจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการ

5) น้ำมันเชื้อเพลิง นำเข้าเพื่อรองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อใช้กับยานพาหนะ และผลิตกระแสไฟฟ้า

3.2 การค้ากับไทย

จากสถิติกรมศุลกากรไทย การค้าระหว่างไทยกับกัมพูชาในปี 2551 มีมูลค่าการค้ารวม 2,130.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปีก่อน ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวม 1,404.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จำนวน 725.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 51.70 แยกเป็นการส่งออกมูลค่า 2,040.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.52 และนำเข้ามูลค่า 89.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.52 ซึ่งในช่วงครึ่งปีหลังมีการชะลอตัวเนื่องจากปัญหาข้อพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร และการชะลอตัวของเศรษฐกิจกัมพูชาตามวิกฤตการเงินโลก และอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นร้อยละ 22.7 (ตารางที่ 9)

¹² Asian Development Bank. "Growth Rates in Population" *In Key Indicators 2008 for Asia and the Pacific*. 39th ed. (Mandaluyong City, Philippines : Asian Development Bank., 2008), p. 116.

ตารางที่ 9: การค้าระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ปี 2549-2551

รายการ	มูลค่าการค้า (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)			อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)		
	2549	2550	2551	2549	2550	2551
การค้ารวม	1,270.13	1,404.13	2,130.04	33.47	10.55	51.70
ส่งออก	1,235.47	1,355.38	2,040.08	34.26	9.71	50.52
นำเข้า	34.68	48.76	89.97	10.37	40.66	84.52
ดุลการค้า	1,200.80	1,306.62	1,950.11			

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ในปี 2551 สินค้าส่งออกของไทยคือ น้ำมันสำเร็จรูป โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 19.8 ของมูลค่าสินค้าส่งออกรวม ขณะที่สินค้าอื่น ๆ ที่ส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 187.62 รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 97.19 ลำดับต่อมา คือ หมวดยานพาหนะ เช่น น้ำตาลทราย เครื่องดื่ม รวมถึงข้าวสาลี และผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ ทั้งนี้ เป็นผลจากการนำเข้าอาหารกึ่งสำเร็จรูปของร้านอาหารสาขาเฟรนไชส์ซึ่งได้เปิดตัวในปี 2550 เป็นต้นมา และคาดว่าสินค้าในหมวดนี้จะมีศักยภาพที่ดี ยอดนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด เพราะได้รับการตอบรับจากคนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ส่วนน้ำตาลทราย ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.93 เพราะมีการขยายตัวเนื่องจากการผลิตสินค้าอาหารและเครื่องดื่มเพื่อการส่งออก (ตารางที่ 10)

ทั้งนี้ สินค้าไทยที่มีการส่งออกไปยังกัมพูชาลดลง ได้แก่

- อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องส่งวิทยุ-โทรทัศน์ ซึ่งกัมพูชาหันไปนำเข้าจากสิงคโปร์ฮ่องกง และจีน เนื่องจากราคาถูกกว่าไทย สินค้าในหมวดนี้จึงถูกแย่งตลาดไป และยากที่ไทยจะสามารถทวงส่วนแบ่งทางการตลาดคืน เนื่องจากไทยเสียเปรียบในการแข่งขันด้านราคาและเทคโนโลยี
- สินค้าผลิตภัณฑ์พลาสติก เนื่องจากกัมพูชาหันไปนำเข้าจากเวียดนามเพิ่มขึ้น ประกอบกับนักลงทุนจีนได้เข้ามาตั้งโรงงานผลิตในกัมพูชาเอง
- นมและผลิตภัณฑ์จากนม โดยที่กัมพูชานำเข้าจากฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น แต่ไทยยังสามารถครองตลาดนมเปรี้ยวพร้อมดื่ม นมสดพาสเจอร์ไรส์ และโยเกิร์ต
- สินค้าวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง ได้แก่ ก๊อคน้ำ วาวล์ รวมถึงวัสดุปูพื้น เครื่องสุขภัณฑ์ อุปกรณ์ห้องน้ำ และเครื่องใช้ในครัวเรือน โดยสินค้าจากจีนเข้ามาตีตลาดได้สำเร็จเพราะราคาถูกกว่า แต่ไทยอาจแย่งส่วนแบ่งคืนได้ในเรื่องคุณภาพและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งรัฐบาลได้ติดตามสถานการณ์และหาทางสนับสนุนผู้ประกอบการไทยและผู้นำเข้าสินค้าไทยในกัมพูชาเพื่อที่จะรักษาส่วนแบ่งในตลาดได้ต่อไป

ตารางที่ 10: สินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปกัมพูชา

รายการ	มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ			อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)		
	2549	2550	2551	2549	2550	2551
น้ำมันสำเร็จรูป	144.7	215.02	404.9	11.82	48.72	88.15
เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	42.5	42.8	123.1	33.65	0.71	187.62
รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	64.4	82.2	116.7	70.82	27.64	41.97
น้ำตาลทราย	88.4	61.0	100.0	37.69	31.0	63.93
รถยนต์ และอุปกรณ์	40.2	49.9	98.4	55.81	24.13	97.19
เครื่องดัด	69.2	74.1	93.1	31.81	7.08	25.64
ปูนซีเมนต์	72.0	86.2	90.7	24.78	19.72	5.22
เคมีภัณฑ์	51.1	54.5	78.5	17.20	6.65	44.04
เครื่องยนต์สันดาปภายใน	29.7	46.4	72.7	36.87	56.23	56.68
ผลิตภัณฑ์ยาง	32.0	42.1	56.6	19.85	31.56	34.44
อื่น ๆ	601.3	601.0	805.4	40.13	-0.05	34.01
รวมทั้งสิ้น	1,235.4	1,355.4	2,040.1	34.26	9.70	50.52

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 11: สินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากกัมพูชา

รายการ	มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ			อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)		
	2549	2550	2551	2549	2550	2551
พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	7.6	15.1	39.3	-15.56	98.68	160.26
สินแร่โลหะอื่น ๆ	5.0	5.5	16.8	733.33	10.0	205.45
เหล็ก และเหล็กกล้า	7.2	9.6	15.1	67.44	33.33	57.29
เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	1.6	2.5	4.0	166.67	56.25	60.0
ผัก ผลไม้	0.1	1.0	3.6	-	900.0	260.0
ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ	4.8	5.6	2.2	-41.46	16.67	-60.71
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	0.9	1.6	1.9	200.0	77.78	18.75
เนื้อสัตว์สำหรับบริโภค	1.7	1.6	1.1	21.43	-6.25	-31.25
กาแฟ ชา เครื่องเทศ	0.1	0.4	0.8	-	300.0	100.0
สัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	1.1	0.5	0.8	22.22	-54.55	60.0
อื่น ๆ	4.6	5.4	4.4	-22.03	17.39	-18.52
รวมทั้งสิ้น	34.7	48.8	90.0	10.51	40.63	84.43

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

3.3 การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

การค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากจะมีรูปแบบการค้าตามปกติที่มีการนำเข้าและส่งออกทางเส้นทางการคมนาคมต่าง ๆ แล้ว ไทยยังมีการทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านในรูปของ “การค้าชายแดน” อีกด้วย เนื่องจากส่วนใหญ่ของไทยมีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

การค้าชายแดน เป็นการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าที่มีภูมิลำเนาหรือพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน โดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภค สินค้าเกษตร สินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เป็นต้น การค้าชายแดนมีวิธีที่ไม่ยุ่งยาก เน้นความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งมีทั้งการค้าที่ถูกกฎหมาย (ผ่านด่านศุลกากร) และที่ผิดกฎหมาย (ลักลอบค้า)

ไทยมีพรมแดนติดต่อกับกัมพูชาเป็นระยะทาง 725 กิโลเมตร มีด่านถาวรที่สามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าได้จำนวน 6 แห่ง ทำให้การค้าชายแดนมีบทบาทสูง โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างประเทศทั้งสอง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทั่วไปการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1) มีลักษณะทั้งในรูปแบบการค้าชายแดนที่แท้จริงคือ เป็นการซื้อขายระหว่างคนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่บริเวณจังหวัดชายแดน

2) มีรูปแบบคล้ายกับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ได้มีการทำการค้าขายเฉพาะกลุ่มผู้ค้าภายในพื้นที่บริเวณจังหวัดชายแดนเท่านั้น แต่ประกอบด้วยผู้ค้าจากส่วนกลาง และที่อื่น ๆ เข้ามาดำเนินการค้าชายแดน

กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีพรมแดนติดต่อกันหลายด้าน โดยทิศเหนือติดกับไทย 4 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ทิศตะวันตกติดกับไทย 3 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว จันทบุรี และตราด และทิศใต้ติดกับอ่าวไทย และมีจุดการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา คือ จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ และในภาคตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี และสระแก้ว โดยจุดการค้าผ่านแดนทั้งหมดนี้มีจุดการค้าที่สำคัญ คือ ตลาดโรงเกลือ ที่ตั้งอยู่ที่จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีมูลค่าการค้าสูงที่สุด สำหรับจุดการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาทั้งหมดมีดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12: จุดการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

จุดผ่านแดนถาวร
1) บ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด - จามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง
2) บ้านคลองลึก อำเภอรัฐบุรุษประเทศ จังหวัดสระแก้ว - ปอยเปต อำเภอโอโจรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย
3) ช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ - โอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรรัมย์
4) บ้านผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านคลองจะกร้อม อำเภอไพลิน จังหวัดพระตะบอง
5) ช่องสง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ - อัลลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
6) บ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านกัมเรียง อำเภอไพลิน จังหวัดพระตะบอง
จุดผ่อนปรน
1) บ้านตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว - บ้านบึงตะกวน จังหวัดบันเตียเมียนเจย
2) บ้านหนองปรือ อำเภอรัฐบุรุษประเทศ จังหวัดสระแก้ว - บ้านมาลัย จังหวัดบันเตียเมียนเจย
3) บ้านเขาคิน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว - พนมไค (บ้านกิโกล 13) จังหวัดพระตะบอง
4) บ้านซบตารี อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี - บ้านโกลำควน อำเภอกร้อมเรียง จังหวัดพระตะบอง
5) บ้านบึงขันธ์ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านสวายเวง จังหวัดพระตะบอง
6) บ้านสวนส้ม อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี - บ้านสังกะสี อำเภอกร้อมเรียง จังหวัดพระตะบอง
7) บ้านหมื่นด่าน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด - บ้านศาลเจ้า อำเภอสำริด จังหวัดพระตะบอง
8) ช่องอานม้า อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี - บ้านสะเตียบกวาง อำเภอจอมกระสาน จังหวัดพระวิหาร
จุดผ่อนปรนอื่น ๆ ตามแนวชายแดน ที่ประชาชนมีการติดต่อซื้อขายระหว่างหมู่บ้าน ได้แก่
1) ช่องตาเต่า อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ - จังหวัดพระวิหาร
2) ช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ - บ้านจู้บโกกี อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรรัมย์
3) ช่องกร่าง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ - บ้านทะมอโคน อำเภอบันเตียกัมป็น จังหวัดอุดรรัมย์
4) บ้านหนองหญ้าแก้ว ถึงอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว - บ้านตำบลมุย อำเภอสวายเจก จังหวัดบันเตียเมียนเจย

1) การค้าชายแดนกับการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา

ภาพรวมการค้าชายแดนของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา และเมื่อพิจารณาถึงการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเปรียบเทียบกับการค้าระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่าการค้าชายแดนมีส่วนเฉลี่ยร้อยละ 83 ของการค้าระหว่างประเทศ รายละเอียดดังในตารางที่ 13

ตารางที่ 13: เปรียบเทียบมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ใน
ปี 2541-2551

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี	มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ	มูลค่าการค้าชายแดน
2541	13,413 (100 %)	10,041 (75 %)
2542	13,939 (100 %)	10,496 (75 %)
2543	14,230 (100 %)	11,250 (79 %)
2544	21,316 (100 %)	15,743 (74 %)
2545	22,621 (100 %)	18,850 (83 %)
2546	29,184 (100 %)	17,782 (61 %)
2547	30,204 (100 %)	23,530 (78 %)
2548	38,138 (100 %)	31,128 (82 %)
2549	48,326 (100 %)	36,022 (75 %)
2550	48,406 (100 %)	37,354 (77 %)
2551	70,052 (100 %)	50,299 (72%)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2) มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา นับตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา ประเทศไทยเกินดุลการค้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกชายแดนของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าการนำเข้าชายแดนกัมพูชา โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้า สินค้าอุปโภคบริโภค สิ่งทอ เป็นต้น ซึ่งมีมูลค่ามากกว่ามูลค่าของสินค้านำเข้าจากกัมพูชาซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง สิ่งทอ เศษเหล็ก หนังสือ-กระป๋อง สินค้าประมงและปศุสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าของไทยนั้นเป็นที่นิยมและยอมรับของประชาชนชาวกัมพูชาเป็นอย่างมาก

สำหรับมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2551 ที่ครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด คือ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ จันทบุรี และตราด มีมูลค่า 50,299 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ที่มีมูลค่า 37,354 ล้านบาท หรือร้อยละ 34.6 ซึ่งไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ามูลค่า 44,444 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ที่มีมูลค่า 33,232 ร้อยละ 33.7 มีมูลค่าการส่งออกชายแดนของไทยไปกัมพูชา 35,293 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 34.2 ส่วนมูลค่าการนำเข้าชายแดนจากกัมพูชา 2,928 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 42 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14: มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ปี 2541-2551

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี	มูลค่าการค้ารวม	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
2541	10,041	9,019	1,022	7,997
2542	10,496	9,885	610	9,275
2543	11,250	10,810	439	10,371
2544	15,743	15,359	384	14,975
2545	18,850	18,384	466	17,918
2546	17,782	16,794	988	15,806
2547	23,530	22,083	1,447	20,637
2548	31,128	29,593	1,535	28,057
2549	36,022	34,640	1,382	33,259
2550	37,354	35,293	2,061	33,232
2551	50,299	47,372	2,928	44,444

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 15: สินค้าส่งออก-นำเข้าที่สำคัญของจุดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

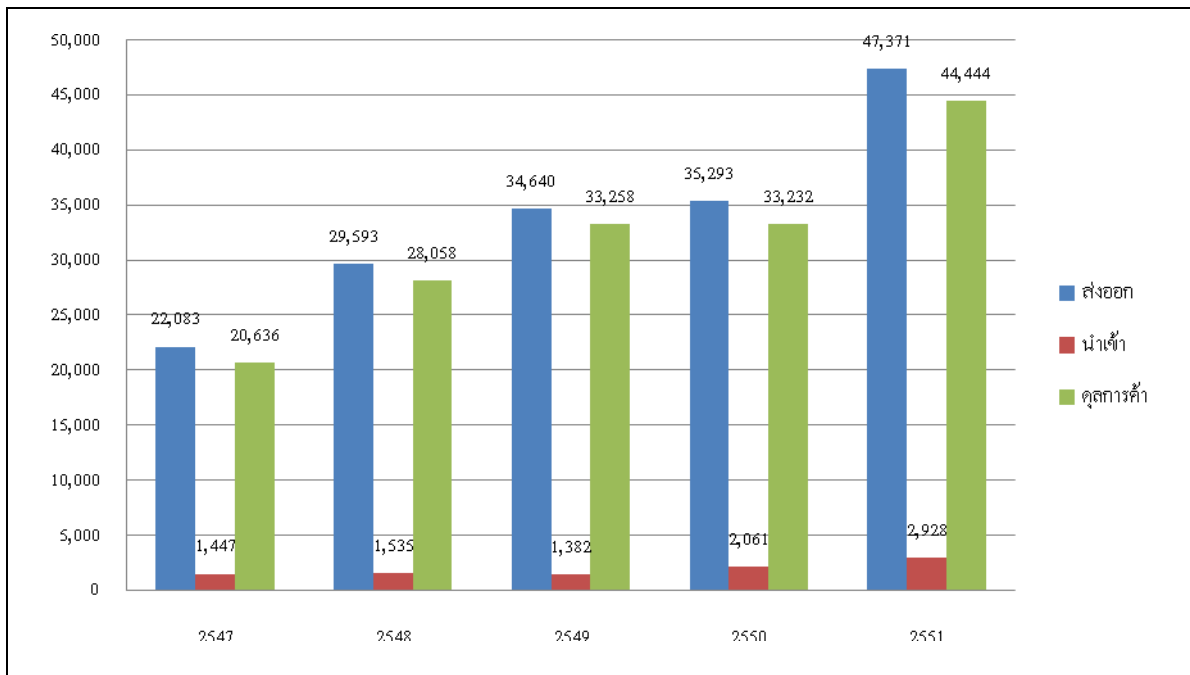
ด้านศุลกากร	สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังกัมพูชา	สินค้าที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา
อัญมณีประเทศ	1) รถจักรยานยนต์ 2) เครื่องยนต์ 3) รถยนต์ 4) อะไหล่รถจักรยานยนต์ 5) อาหารสัตว์	1) เศษเหล็ก 2) เศษอลูมิเนียม 3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
คลองใหญ่	1) น้ำตาลทราย 2) นมและอาหารเสริม 3) เบียร์ 4) สุรา 5) เครื่องดื่ม, น้ำอัดลม, น้ำหวานต่าง ๆ	1) ไม้แปรรูป 2) หวาย 3) หอยลายสด 4) ปูม้าต้มสุกแช่น้ำแข็ง
จันทบุรี	1) กระดาษถ่ายเอกสาร 2) สุกรมีชีวิต 3) เครื่องดื่มประเภทเบียร์ 4) น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว 5) น้ำมันเบนซินพิเศษออกเทน 95	1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) มันสำปะหลัง
กาบเชิง	1) รถจักรยานยนต์ 2) รถยนต์ 3) เบียร์	1) ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์จากไม้

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

แผนภาพที่ 7: มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2547-2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

แม้กัมพูชาจะมีนโยบายเปิดเสรีทางการค้า แต่การขาดเงินตราต่างประเทศ ขาดกำลังซื้อ ตลอดจนขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่าง ๆ อาทิ การคมนาคม การสื่อสาร และความไม่พร้อมในการเปิดจุดผ่านแดนถาวรยังคงเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญ

ด้านศุลกากรอรัญประเทศ

ด้านศุลกากรอรัญประเทศมีพื้นที่รับผิดชอบด้านการให้บริการและปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามในเขตพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 2 จังหวัด คือ จังหวัดสระแก้ว และปราจีนบุรี มีแนวพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชาเป็นเขตแดนทางบกมีความยาวทั้งสิ้น 165 กิโลเมตร ที่ทำการด้านศุลกากรอรัญประเทศมีหน้าที่และความรับผิดชอบในบริการด้านงานธุรการรับ-ส่งหนังสือ และเอกสาร การผ่านพิธี ใบขนส่งสินค้า การประเมินราคาค่าภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การดำเนินการด้านคดีและของกลาง การเก็บรักษาและจำหน่ายของกลาง และของตกค้าง รวมทั้งการติดต่อประสานงานต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ปฏิบัติงานอื่นอีก ดังนี้

1. ด้านพรมแดนบ้านคลองลึก (จุดผ่านแดนถาวร/ทางอนุวัติ)

2. จุดผ่อนปรนการค้า 3 จุด ได้แก่ จุดผ่อนปรนการค้าบ้านตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ห่างจากศุลกากรอรัญประเทศประมาณ 75 กิโลเมตร ตรงข้ามบ้านบึงตากวน อำเภอทอพวก จังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของด้านศุลกากรบึงตากวนของกัมพูชาจุดผ่อนปรนการค้าบ้านหนองเสือ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ห่างจากศุลกากรอรัญประเทศ

ประมาณ 36 กิโลเมตร อยู่ตรงข้ามตำบลมอญ จังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรพนมมอญ กัมพูชา และจุดผ่อนปรนการค้าบ้านเขาหิน อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ห่างจากด่านศุลกากรอรัญประเทศประมาณ 58 กิโลเมตร อยู่ตรงข้ามบ้านกิโล 13 อำเภอ ลำภาณุ จังหวัดพระตะบอง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรพนมไค กัมพูชา

3. ทางอนุมัติเฉพาะคราว 3 แห่ง ซึ่งมีหน้าที่ตรวจและควบคุมสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า ณ ช่องทางอนุมัติเฉพาะคราวตามที่มีผู้ส่งออกหรือผู้นำของเข้าร้องขอ ได้แก่ ทางอนุมัติเฉพาะทางบ้านโคกสะแบง อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ตรงข้ามกับด่านศุลกากรปอยเปต กัมพูชา ทางอนุมัติชั่วคราวบ้านหนองหญ้าแก้ว อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ตรงข้ามกับด่านศุลกากรบึงตากวน กัมพูชา และทางอนุมัติเฉพาะคราวบ้านโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ตรงข้ามกับด่านศุลกากรบึงตากวน กัมพูชา

ที่ตั้งด่านศุลกากรอรัญประเทศ ถนนสุวรรณศร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
27120 โทรศัพท์ 0-3723-1214, 0-3723-0186 โทรสาร 0-3723-1028

สถิติการค้าชายแดนผ่านด่านอรัญประเทศ

ไทยได้ดุลการค้าจากการค้าชายกับกัมพูชาปีละมากกว่าหมื่นล้านบาท โดยในปี 2551 การค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรอรัญประเทศมีมูลค่า 28,263.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 53 แยกเป็นสินค้าส่งออกที่ส่งไปยังกัมพูชามีมูลค่า 26,126.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 52.2 ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชามีมูลค่า 2,136.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 63.5 โดยที่ไทยเกินดุลการค้ามูลค่า 23,989.6 ล้านบาท สินค้าที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา ได้แก่ เศษเหล็ก เศษอลูมิเนียม ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว และเมล็ดถั่วเหลือง เป็นต้น โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังกัมพูชา คือ รถจักรยานยนต์ เครื่องยนต์ รถยนต์ อะไหล่รถจักรยานยนต์ และอาหารสัตว์ เป็นต้น (ตารางที่ 16 และ 17)

ตารางที่ 16: สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก-นำเข้า ด่านศุลกากรอรัญประเทศ ปี 2548-2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2548	2549	2550	2551
มูลค่า				
มูลค่ารวม	15,738.8	17,837.3	18,468.3	28,263.2
มูลค่าสินค้าส่งออก	14,910.2	16,642.5	17,161.5	26,126.4
มูลค่าสินค้านำเข้า	828.6	1,194.8	1,306.8	2,136.8
ดุลการค้า	+14,081.6	+15,447.7	+15,854.7	+23,989.6

ที่มา: ด่านศุลกากรอรัญประเทศ

ตารางที่ 17: สินค้านำเข้า-ส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด 10 อันดับของด่านอรัญประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	มูลค่า	รายการสินค้านำเข้า	มูลค่า
1	รถจักรยานยนต์	2,095.3	เศษเหล็ก	598.9
2	เครื่องยนต์	1,675.6	เศษอลูมิเนียม	414.5
3	รถยนต์	1,576.8	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	219.5
4	อะไหล่รถจักรยานยนต์	1,314.4	เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว	159.4
5	อาหารสัตว์	1,195.9	เมล็ดถั่วเหลือง	146.3
6	ปูนซีเมนต์	939.9	เศษทองแดง	141.8
7	รถไฟ	739.9	เศษกระดาษ	136.9
8	ผ้าตัด	633.1	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	67.5
9	สุกร	530	มันสำปะหลัง	55.3
10	เสาโทรคมนาคม	456.1	สัตว์น้ำ	38.1
11	อื่น ๆ	14,969.3	อื่น ๆ	158.5
รวม		26,126.4	รวม	2,136.8

ที่มา: ด่านศุลกากรอรัญประเทศ

ด่านศุลกากรคลองใหญ่

ด่านศุลกากรคลองใหญ่ได้เปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 21 กันยายน 2540 ซึ่งพื้นที่ตรงข้ามด้านกัมพูชา คือ บ้านจามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง สำหรับการเดินทางเข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดนถาวรยังใช้แนวทางการปฏิบัติแบบเดิม โดยมีเส้นทางรถขนส่งสินค้าทั้งทางบก (เข้าสู่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา ส่วนมากเป็นรถบรรทุกสิบล้อ และทางทะเลโดยใช้เรือประมงดัดแปลงที่มีระวางน้ำหนักเรือไม่เกิน 5 ตัน ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือขนาดเล็กใกล้กรุงสีหนุวิลล์ (กัมปง โสม) ได้ ในปัจจุบันมีท่าเทียบเรือเอกชน 4 ท่า คือ ท่าเรือกัลปิงหา ท่าเรือชลาสัย ท่าเรือเกษมศิริ และท่าเรือเกษมศิริ คลองสน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ท่าเทียบเรือกัลปิงหา และท่าเทียบเรือชลาสัยเป็นหลักในการขนส่งสินค้าไปกัมพูชา

ที่ตั้งด่านศุลกากรคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด 23110

สถิติการค้าชายแดนผ่านด่านคลองใหญ่

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ผ่านด่านคลองใหญ่ได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นซึ่งแปรผันตรงกับมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 (มกราคม-เมษายน) ไทยส่งออกสินค้าผ่านด่าน คลองใหญ่ ได้สูงถึง 5,600.6 ล้านบาท ส่งออกสินค้าได้ 5,589.2 ล้านบาท (ตารางที่ 18) สินค้านำเข้า 5 อันดับที่สำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป หวาย หอยลายสด ไม้ตัดสุกแช่น้ำแข็ง และอะไหล่รถแทรกเตอร์เก่าใช้แล้ว โดยสินค้าส่งออก 5 อันดับที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตาลทราย นมและอาหารเสริม เบียร์ สุรา และเครื่องดื่มน้ำอัดลม น้ำหวานต่าง ๆ

ตารางที่ 18: สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก-นำเข้า ด่านศุลกากรคลองใหญ่ปีงบประมาณ 2550-2551 (มกราคม-เมษายน)

(หน่วย: ล้านบาท)

มูลค่า	ปีงบประมาณ 2550 (ม.ค.-เม.ย.)	ปีงบประมาณ 2551 (ม.ค.-เม.ย.)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ) 51/50 (ม.ค.-เม.ย.)
มูลค่ารวม	4,707.1	5,600.6	19
มูลค่าสินค้าออก	4,694.8	5,589.2	19.05
มูลค่าสินค้าเข้า	12.3	11.4	-7.3
ดุลการค้า	4,682.5	5,577.8	19.1

ที่มา: ด่านศุลกากรคลองใหญ่

ด่านศุลกากรจันทบุรี

ด่านศุลกากรจันทบุรีเป็นด่านศุลกากรทางทะเลด้านอ่าวไทย ในอดีตขนส่งสินค้าทางทะเล แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้การขนส่งทางบกแทน ซึ่งมีช่องทางการขนถ่ายสินค้าโดยแยกเป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด และจุดผ่อนปรน 3 จุด ดังนี้

จุดผ่านแดนถาวร

1. บ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตรงข้ามกับบ้านพรหม กรุงไพลินเปิดให้ผ่านแดนระหว่างเวลา 07.00-20.00 น.
2. บ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตรงข้ามกับ อำเภอกุมเรียง จังหวัดพระตะบอง เปิดให้ผ่านแดนระหว่างเวลา 07.00-20.00 น. ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546

จุดผ่อนปรน

1. บ้านชัยบุรี อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตรงข้ามกับบ้านโกล้ำควน อำเภอพนมปีก จังหวัดพระตะบอง โดยจังหวัดจันทบุรีประกาศเปิดให้ผ่านแดนระหว่างเวลา 07.00-16.00 น.
2. บ้านสวนส้ม อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตรงข้ามกับบ้านสังกะสี อำเภอ กุมเรียง จังหวัดพระตะบอง โดยจังหวัดจันทบุรีประกาศเปิดให้ผ่านแดนระหว่างเวลา 07.00-16.00 น.
3. บ้านบึงฉนังล่าง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตรงข้ามกับบ้านสวายเรียง อำเภอ กุมเรียง จังหวัดพระตะบอง โดยจังหวัดจันทบุรีประกาศเปิดให้ผ่านแดนระหว่างเวลา 07.00- 16.00 น.

สถิติการค้าชายแดนด้านจันทบุรี

การค้าชายแดนด้านจันทบุรีถึงแม้จะมีมูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าไม่สูงเท่าด่านคลองใหญ่และด่านอรัญประเทศที่มีมูลค่ารวมถึงหมื่นล้านบาท แต่การค้าชายแดนจันทบุรีก็ทำให้ไทยได้ดุลการค้ามาโดยตลอด โดยสินค้าส่งออกของไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องดื่มประเภทเบียร์ ขนม กระดาษถ่ายเอกสาร น้ำมันเบนซินพิเศษออกเทน 95 และปูนซีเมนต์ ทั้งนี้ จังหวัดจันทบุรียังเป็นจังหวัดนำร่องในโครงการลงทุนเกษตรแบบมีพันธะสัญญา (Contract Farming) กับกัมพูชาเนื่องจากมีการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรมาก (ตารางที่ 19 และ 20)

ตารางที่ 19: สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก-นำเข้า ด่านศุลกากรจันทบุรี ปีงบประมาณ 2549-2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2549	2550	2551
มูลค่า			
มูลค่ารวม	3,024.5	1,610.4	2,115.4
มูลค่าสินค้าส่งออก	2,870.5	1,319.2	2,022
มูลค่าสินค้านำเข้า	154	291.2	93.4
ดุลการค้า	+2,716.5	+1,028	+1,928.6

ที่มา: ด่านศุลกากรจันทบุรี

ตารางที่ 20: สินค้านำเข้า-ส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด 10 อันดับของด่านจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	มูลค่า	รายการสินค้านำเข้า	มูลค่า
1	กระดาษถ่ายเอกสาร	198.1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	303.6
2	สุกรมี่ชีวิต	166.3	มันสำปะหลัง	116.8
3	เครื่องคั้มประเภทเบียร์	141.9	เมล็ดถั่วเหลือง	68.6
4	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	134.0	น้ำมันยางธรรมชาติ	7.84
5	น้ำมันเบนซินพิเศษออกเทน 95	119.3	เมล็ดงา	3.92
6	เครื่องคั้มประเภทวิกี้	101.8	ปลาน้ำจืดหมักเกลือ	3.41
7	ปูนซีเมนต์	96.1	เมล็ดคางทูม	1.5
8	ขนม	93.2	ไม้ไผ่	1.47
9	น้ำมันพืช	85.9	เครื่องเลื่อยโซ่ยนต์	0.39
10	น้ำผลไม้	81.8	ข้าวเจ้าขาว (40%)	0.33

ที่มา: ด่านศุลกากรจันทบุรี

3.4 ลักษณะพิเศษของการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา

จุดการค้าบริเวณชายแดนไทยกับกัมพูชา นอกจากจะเป็นตลาดซื้อขายสินค้าหรือเส้นทางขนส่งสินค้านานาชาติแล้ว ในฝั่งกัมพูชายังมีบ่อนกาสิโนที่เปิดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่มากมายหลายแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องมาจากกัมพูชามีนโยบายการค้าเสรี ซึ่งจะมีภาคเอกชนคอยให้บริการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกระจายอยู่ทั่วไปตามแนวชายแดนไทยกับกัมพูชา เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการทำการค้าตามแนวชายแดนไทยกับกัมพูชา และการเล่นพนันในบ่อนกาสิโนบริเวณชายแดนด้วย

บทที่ 4

สภาพการลงทุนในกัมพูชา

4.1 สภาพการลงทุนในกัมพูชา

นับตั้งแต่กัมพูชาเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในปี 2537 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2551 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (Cambodian Investment Board: CIB) ให้อนุมัติโครงการส่งเสริมการลงทุนจำนวน 1,628 โครงการ คิดเป็นมูลค่าเงินลงทุน 8.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2551 มีการลงทุน 101 โครงการ เงินลงทุน 259.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21: การลงทุนจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติจาก CIB ปี 2548-2551

รายการ	หน่วย	2548	2549	2550	2551	2551/2550 อัตราการเพิ่ม (ลด) %
มูลค่าเงินลงทุน	ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	379.6	207.7	480.7	259.9	-220.8 (-45.93 %)
จำนวนโครงการ	โครงการ	104	99	130	101	-29 (-22.31 %)

ที่มา: Cambodian Investment Board (CIB)

ในปี 2551 CIB ให้อนุมัติโครงการส่งเสริมการลงทุน 101 โครงการ เงินลงทุน 259.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับปี 2550 ปรากฏว่ามีการอนุมัติโครงการลดลง 29 โครงการ หรือลดลงร้อยละ 22.31 ขณะที่เงินลงทุนลดลง 220.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือลดลงร้อยละ 45.93 โดยเป็นการลดลงตั้งแต่ช่วงครึ่งปีหลังของปี 2551 เป็นต้นมา เพราะมีการจัดการเลือกตั้งในกัมพูชา ทำให้นักลงทุนต่างชาติรอดูผลการเลือกตั้งและการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ รวมถึงการได้รับผลกระทบปัญหาอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น และผลกระทบจากวิกฤตการเงินโลก

ตารางที่ 22: โครงการส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชาที่ได้รับอนุมัติจาก CDC ปี 2551 (แยกตาม
วัตถุประสงค์ของกิจการ)

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนโครงการที่ อนุมัติ	ทุนจดทะเบียน (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)
1	Garment	38	48.7
2	Tourism	20	101.4
3	Agro-Industry	4	24.0
4	Energy	4	13.2
5	Mining	4	4.0
6	Service	3	4.5
7	Health Service	2	11.0
8	Telecommunication	2	2.0
9	Shoes	2	2.0
10	Plantation	2	2.0
11	Transportation	1	24.0
12	Food Processing	1	4.0
13	Animal Meal	1	2.6
14	Building Material	1	1.0
15	Construction	1	1.0
16	Plastic	1	1.0
17	Medical Chemical	1	1.0
18	Tobacco	1	1.0
19	Others	12	11.5
รวม		101	259.9

ที่มา: Cambodian Investment Board (CIB)

สำหรับโครงการส่งเสริมการลงทุนที่ CIB ได้อนุมัติ (ตารางที่ 22) ได้แก่

- อุตสาหกรรมสิ่งทอ 38 โครงการ เงินลงทุน 48.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 37.62 และร้อยละ 18.74 ของโครงการและเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติรวมจากนักลงทุนจีน เกาหลีใต้ ฮ่องกง สหรัฐอเมริกา แคนาดา สิงคโปร์ ออสเตรเลีย มาเลเซีย และอังกฤษ

- ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมและยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะสัมปทาน และชายหาดในเขตกรุงสีหนุวิลล์ จังหวัดกัมปง โสม การก่อสร้างโรงแรมและรีสอร์ทที่พักอาศัย ร้านอาหาร และสนามกอล์ฟ ได้รับการอนุมัติรวม 20 โครงการ เงินลงทุน 101.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 19.8 และร้อยละ 39.02 ของโครงการและเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติรวม จากนักลงทุนกัมพูชา แคนาดา รัสเซีย จีน เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และอิสราเอล

- อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ได้รับอนุมัติ 4 โครงการ เงินลงทุน 24.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 3.96 และร้อยละ 9.23 ของโครงการและเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติรวม โดยนักลงทุนกัมพูชา จีน เวียดนาม และไทย โดยโครงการลงทุนของไทยคือ การผลิตอ้อยและน้ำตาลของกลุ่มบริษัท Thai Beverage ร่วมกับนักลงทุนกัมพูชาในสัดส่วนร้อยละ 49 ซึ่งได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

- อุตสาหกรรมด้านพลังงาน ได้รับอนุมัติ 4 โครงการ เงินลงทุน 13.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากนักลงทุนกัมพูชา จีน และไทย โดยโครงการของไทยคือ การผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินขนาด 10 MW ของกลุ่ม Thai Beverage ร่วมกับนักลงทุนกัมพูชาในสัดส่วนร้อยละ 49

- อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ได้รับอนุมัติ 4 โครงการ เป็นการขุดทรายเพื่อการส่งออกของนักลงทุนกัมพูชา เงินลงทุนรวม 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

- ธุรกิจบริการได้รับอนุมัติ 5 โครงการ แยกเป็นบริการด้านศูนย์การค้า ศูนย์บริการด้านการเงิน และรีสอร์ท 3 โครงการ เงินลงทุน 4.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของนักลงทุนกัมพูชา จีน เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ และอีก 2 โครงการเป็นการลงทุนในธุรกิจโรงพยาบาล เงินลงทุน 11 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยนักลงทุนกัมพูชาและไทย ซึ่งได้แก่กลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพในนามบริษัท Phnom Penh Medical Service จำกัด

- ธุรกิจโทรคมนาคม ได้รับอนุมัติ 2 โครงการ เงินลงทุน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยนักลงทุนกัมพูชา เกาหลีใต้ และรัสเซีย

- การเพาะปลูกและผลิตยางพารา มันสำปะหลัง และมะม่วงหิมพานต์ ได้รับอนุมัติ 2 โครงการ เงินลงทุน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยนักลงทุนกัมพูชาและเวียดนาม

- อุตสาหกรรมผลิตรองเท้า ได้รับอนุมัติ 2 โครงการ เงินลงทุน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยนักลงทุนกัมพูชาและไต้หวัน

- ธุรกิจภาคการขนส่ง ได้รับอนุมัติ 1 โครงการ เงินลงทุน 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสร้างท่าเรือ โดยเป็นการลงทุนร่วมของบริษัทโรงงานน้ำตาลเกาะกง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มน้ำตาลขอนแก่นของไทยกับนักลงทุนกัมพูชา จีน และญี่ปุ่น ในอัตราส่วนร้อยละ 50 : 20 : 15 : 15

- อุตสาหกรรมผลิตอาหารทะเล อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ วัสดุก่อสร้าง การก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก โรงงานยารักษาโรค และโรงงานยาสูบ ได้รับอนุมัติอย่างละ 1 โครงการ เงินลงทุนรวม 11.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สำหรับมูลค่าการลงทุนรวมของประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา ตั้งแต่ปี 2538-2551 กัมพูชามีมูลค่าการลงทุนสะสม 4.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดคือ กัมพูชา มีมูลค่าการลงทุนสะสม 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ จีน และเกาหลี ตามลำดับ ส่วนประเทศไทยมีอยู่ในลำดับที่ 6 มีมูลค่าการลงทุนสะสม 200.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 23)

ทั้งนี้ ในปี 2551 ไทยลงทุนในกัมพูชาเป็นอันดับที่ 6 จากจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติ โดยนักลงทุนจากจีนลงทุนในกัมพูชามากที่สุดจำนวน 27 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.73 ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ รองลงมาคือ เกาหลีใต้ 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 15.84 ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ ได้วัน 8 โครงการ สหรัฐอเมริกา 5 โครงการ ไทย และแคนาดาประเทศละ 4 โครงการ (ตารางที่ 24)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากยอดเงินลงทุนพบว่า ไทยมีเงินลงทุน 30.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มากเป็นอันดับ 2 ของจำนวนเงินลงทุนจากต่างชาติทั้งหมดที่ไปลงทุนในกัมพูชา รองจากจีน ที่มีเงินลงทุน 37.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยการลงทุนของไทยที่สำคัญคือ การก่อสร้างท่าเรือ ธุรกิจโรงพยาบาล อุตสาหกรรมการผลิตอ้อยและน้ำตาล และอุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้า

ตารางที่ 23: มูลค่าการลงทุนของประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา ปี 2538-2551

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ประเทศ \ ปี	2538	2539	25440	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	มูลค่า การลงทุนสะสม	อัตรา (ร้อยละ)
กัมพูชา	315	134	136	248	276	58	65	93	185	76	108.8	121.5	264.2	99.8	1,731.3	39.9
ญี่ปุ่น	1	11	0	1	1	0	1	2	0	2	1	3.9	7.5	4.6	22	0.5
เกาหลี	1	5	209	5	0	19	2	79	2	6	5.4	23.2	21.9	19.4	391.9	9.0
ไต้หวัน	6	171	35	144	50	19	57	7	1	14	0	0	13.9	9.5	350.4	8.1
ฮ่องกง	12	12	67	91	21	5	1	2	6	0	0	0	0.6	0	193.6	4.5
จีน	3	39	39	113	46	28	5	24	34	83	52.2	51.3	40.4	37.9	548.8	12.6
สิงคโปร์	105	34	13	49	2	8	0	1	4	5	2.9	1	1	12	98.9	2.3
มาเลเซีย	1,357	201	73	147	15	2	51	1	5	33	1.7	3	19.7	1	352.4	8.1
ไทย	10	40	28	33	14	26	15	0	7	1	10.9	21.4	13.8	30.6	200.7	4.6
สหรัฐอเมริกา	119	3	92	0	26	12	6	0	0	2	4.2	2	6.5	12.3	163	3.8
ฝรั่งเศส	237	12	1	1	0	5	0	0	6	3	0	0	0	2.3	18.3	0.4
สหราชอาณาจักร	54	50	6	0	2	17	2	0	0	2	1	2	1.4	1	34.4	0.8
อื่น ๆ	4	44	47	23	3	19	0	29	1	3	15.2	59.1	89.8	29.5	318.6	5.4
รวม	2,242	756	746	855	456	218	205	238	251	230	203.3	288.4	390.9	259.9	4,341.5	100

ที่มา: Cambodian Investment Board (CIB)

ตารางที่ 24: มูลค่าการลงทุนของประเทศต่าง ๆ ในโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนใน
กัมพูชา ปี 2551 (จัดเรียงตามลำดับมูลค่าเงินลงทุน)

ลำดับ ที่	ประเทศ	จำนวนโครงการที่ มีส่วนถือหุ้น	มูลค่าจดทะเบียนในส่วนที่ถือหุ้น (ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ)
1	กัมพูชา	43	99,837,000
2	จีน	27	37,960,000
3	เกาหลี	16	19,460,000
4	ไต้หวัน	8	9,500,000
5	สหรัฐอเมริกา	5	12,350,000
6	ไทย	4	30,673,000
7	แคนาดา	4	4,750,000
8	รัสเซีย	3	4,450,000
9	สิงคโปร์	2	12,000,000
10	เวียดนาม	2	7,490,000
11	ญี่ปุ่น	2	4,600,000
12	ออสเตรเลีย	1	10,000,000
13	ฝรั่งเศส	1	2,340,000
14	อิสราเอล	1	1,500,000
15	ออสเตรเลีย	1	1,000,000
16	มาเลเซีย	1	1,000,000
17	อังกฤษ	1	1,000,000
รวม			259,900,000

หมายเหตุ: ถ้าประเทศใดถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 1 ขึ้นไป จะนับเป็น 1 โครงการที่มีส่วนถือหุ้น
ที่มา: Cambodian Investment Board (CIB)

จากสภาพการค้าการลงทุนในกัมพูชาจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่ต่างชาติเข้าไปลงทุนในกัมพูชามากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากกัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) จากสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ฯลฯ ทำให้ได้รับการลดหย่อนและการยกเว้นภาษีนำเข้าจากประเทศดังกล่าว ประกอบกับกัมพูชามีต้นทุนค่าแรงที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งมีการปรับปรุงกฎระเบียบด้านการลงทุนให้มีความโปร่งใสภายหลังการเข้าเป็นสมาชิก WTO ทำให้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย แม้ว่าการเปิดเสรีสิ่งทอโลกเมื่อต้นปี 2548 ทำให้สิ่งทอของกัมพูชาต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงโดยเฉพาะจากจีนซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกหลัก แต่นักลงทุนส่วนใหญ่ยังมีความมั่นใจในอุตสาหกรรมดังกล่าว ประกอบกับสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปประกาศใช้มาตรการการปกป้อง (Safeguard) กับเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่นำเข้าจากจีน ทำให้คาดว่าสินค้าดังกล่าวของกัมพูชาจะยังคงสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในตลาดหลักเหล่านี้ไว้ได้ต่อไป

สำหรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีมูลค่าการลงทุนอยู่ในระดับสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ธุรกิจก่อสร้าง โดยเฉพาะ โรงงานและที่พักอาศัยซึ่งขยายตัวตามภาคการท่องเที่ยวและความต้องการห้องพักในเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ รวมทั้งความต้องการที่อยู่อาศัยแบบหอพักและคอนโดมิเนียมที่เพิ่มขึ้นในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ก็ยังขยายตัวอย่างต่อเนื่องสำหรับคู่แข่งทางการลงทุนที่สำคัญของไทย คือ เวียดนาม เกาหลีใต้ จีน มาเลเซีย และสิงคโปร์ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25: คู่แข่งทางการลงทุนที่สำคัญของไทย

ประเทศ	ประเภทการลงทุน
เวียดนาม	สิ่งทอ, สปา, เกษตรแปรรูป, เหมืองแร่ และบริการด้านการรักษาพยาบาล
เกาหลีใต้	สิ่งทอ, รองเท้า, ร้านอาหาร, เฟอร์นิเจอร์ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
จีน	ร้านอาหาร, เหมืองแร่ และสิ่งทอ
มาเลเซีย	สปา, ท่องเที่ยว, สิ่งทอ และก่อสร้างสาธารณูปโภค
สิงคโปร์	บริการด้านการรักษาพยาบาล

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

4.2 การลงทุนของไทยในกัมพูชา

จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญพบว่า โครงการที่ นักธุรกิจไทยถือหุ้นซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 30 มิถุนายน 2552 สรุปรวมจำนวน 81 โครงการ มูลค่ารวม 362.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินลงทุนเฉพาะในส่วน ของนักธุรกิจไทย 226.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 62.53 ของโครงการ แยกเป็นการ ลงทุนแต่ละประเภทดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26: มูลค่าการลงทุนของไทยในโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชาตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 30 มิถุนายน 2552

ประเภท	จำนวน (โครงการ)	จำนวนเงินทุน (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	
		รวม	ไทย
Food Processing	9	20.56	17.54
Wood Processing	2	27.50	23.62
Chemical	2	1.40	0.89
Media	2	1.16	1.07
Petroleum	2	1.05	0.30
Assembly Plant	1	2.00	2.00
Electricity Plant	2	11.20	8.00
Hospital	1	0.49	0.24
Medical	1	10.0	10.0
Gas	2	1.00	0.54
Mining	6	7.36	5.98
Construction	1	1.33	1.33
Hotel	9	138.40	63.15
Telecom	2	17.60	16.40
Textile	2	1.50	0.74
Garment	6	5.65	5.65
Agro-Industry	11	75.70	40.44
Industry	14	18.75	13.65
Services	4	18.50	13.55
Shoes	2	2.00	1.50
TOTAL	81	362.35	226.59

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ

ทั้งนี้ นักลงทุนไทยได้เข้ามาลงทุนและทำการค้าในกัมพูชาตั้งแต่ก่อนเปิดประเทศแล้วโดยเริ่มจากเข้ามาตัดไม้ ร้านอาหาร โรงแรม นำสินค้าเข้ามาจำหน่ายและซื้อของเก่า (เศษเหล็ก กระจก ฯลฯ) เพื่อส่งกลับเข้ามายัง ไทย อย่างไรก็ตาม จากสถิติของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกัมพูชา (CIB) ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 30 มิถุนายน 2552 พบว่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนที่ได้ดำเนินการจริงมีบางโครงการเท่านั้น และจำนวนเงินลงทุนที่แท้จริงก็มีทั้งสูงและต่ำกว่าที่แจ้งขอไว้เช่นกัน โดยโครงการลงทุนของไทยซึ่งดำเนินการ ได้แก่

- 1) สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ในนามบริษัท K.C.S Cambodia
- 2) สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ลงทุนร่วมระหว่างกลุ่มกันตนาและกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา ในนามบริษัท Mica Media
- 3) โรงงานจำหน่ายก๊าซ LPG จำนวน 2 โครงการ คือ บริษัท Khmer Unique Gas และ World Gas
- 4) บริษัทรับเหมาก่อสร้างนพวงศ์
- 5) โรงแรมจำนวน 8 แห่ง คือ Inter Continental (ในนามบริษัท Regency) โรงแรม Royal Angkor ในจังหวัดเสียมเรียบ (กลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา) โรงแรม Imperial Angkor Palace ในจังหวัดเสียมเรียบ (กลุ่มบริษัท TCCC) โรงแรม Phokeethra Resort & Spa (Cambodia) ในกรุงพนมเปญ (กลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา สร้างแทนโรงแรม Royal Phnom Penh ซึ่งถูกเผาในเหตุการณ์จลาจลเมื่อ 29 มกราคม 2546) โรงแรมของบริษัท V&V ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา เพื่อสร้างโรงแรมและ สนามกอล์ฟในกรุงพนมเปญ โรงแรมในปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนเจย ได้แก่ โรงแรม Poi Pet International Club โรงแรม Star Vegas Resort & Club โรงแรม Angkor Plaza
- 6) โรงพยาบาลจำนวน 1 โครงการ ลงทุนโดยโรงพยาบาลกรุงเทพ ในนาม Royal Angkor International Hospital ในจังหวัดเสียมเรียบ เปิดให้บริการเมื่อปลายปี 2549 และ Royal Rattanak ในกรุงพนมเปญ เปิดให้บริการเมื่อปลายปี 2550 และกำลังก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลแห่งใหม่อีก 1 แห่ง ในกรุงพนมเปญขนาด 250 เตียง คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้ในปี 2553
- 7) การลงทุนของบริษัทซีเมนต์ไทย จำกัด และบริษัทในเครือรวม 5 โครงการ ได้แก่ โรงงานปูนซีเมนต์ Kampot Cement (K. Cement Brand) ในจังหวัดกัมปอต โรงงานผลิตซีเมนต์ผสมสำเร็จรูป (Mixed Cement Plant) โรงงานผลิตซีเมนต์บล็อก CPAC Monier การปลูกยูคาลิปตัสเพื่อทำกระดาษในนามบริษัท CPAC Agro Industry และบริษัท CPAC Monier เพื่อผลิตกระดาษแข็งหลังคา
- 8) การให้บริการโทรคมนาคมจำนวน 1 โครงการ คือ Cambodia Shinawatra ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Mfone ให้บริการคลื่นโทรศัพท์ไร้สายแบบ Fixed Phone และ Mobile Phone

- 9) โรงงานประกอบรถจักรยานยนต์ Honda
- 10) โรงงานพลาสติกจำนวน 3 โรงงาน ได้แก่ โรงงาน Phnom Penh Supply ผลิตขวดน้ำดื่ม ถุงพลาสติก Modern Plastic Packaging (MPP) และ โรงงาน Modern Development
- 11) โรงงานผลิตน้ำดื่มยี่ห้อ LYON ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนาในนามบริษัท Cambodia
- 12) โครงการปลูกอ้อยบนพื้นที่สัมปทานจำนวน 6 โครงการ ได้แก่ ของกลุ่มบริษัทน้ำตาลขอนแก่นในนามบริษัท Koh Kong Plantation, Koh Kong Sugar Industry ของกลุ่มบริษัท TCCC ได้แก่ MRT-TCC Sugar Investment ของกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล ได้แก่ (Cambodia) Cane and Sugar Valley, Angkor Sugar และ Tonle Sugar Cane
- 13) โครงการเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชไร่ของกลุ่มบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ในนาม C.P. (Cambodia)
- 14) การลงทุนของบริษัทสามารถเทเลคอมจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ การให้บริการวิทยุการบินในนาม Cambodia Air Traffic Service การสร้างโรงงานไฟฟ้า Kampot Power Plant เพื่อขายไฟให้แก่โรงงานกัมปอตซีเมนต์ และโครงการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดเสียมเรียบ
- 15) โครงการโรงไฟฟ้าขนาด 10 MKW ของกลุ่มบริษัท TCCC 1 โครงการ ในนาม Suvannaphum Investment
- 16) โรงงานผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของกลุ่มบริษัทบางกอกการ์เมนท์ ในนามบริษัท Baxter Brenton (Cambodia) Clothing Manufacturing, ส่วนโรงงานอื่น ๆ ได้แก่ Song Hout Chang Leather Factory Ltd., Cambodia Castle Peak Garment Export Co., Ltd. Cambodia CPG Garment Export Co., Ltd., World Trade Textile Co., Ltd. Cambodia Thai Union Garment Export Co., Ltd., K.H. Textile (Cambodia) Co., Ltd. และ Hang Fung Shing (Cambodia) Garment Co., Ltd.
- 18) โรงงานผลิตรองเท้า 2 โครงการ คือ Dance Supply (Cambodia) และ Cambo Shoes

4.3 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศอย่างมาก จึงมีนโยบายส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขระเบียบการลงทุนที่เอื้อต่อนักลงทุนต่างชาติ เช่น การอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิต่าง ๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริม อนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรีเพื่อจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนอันจะส่งผลต่อการสร้างงานที่ก่อให้เกิดรายได้กับประชาชนและเร่งรัดการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้สิทธิเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทุกอย่างยกเว้นที่ดิน แต่ก็สามารถเช่าได้นานถึง 99 ปี และอนุญาตให้นักลงทุนเป็นเจ้าของกิจการบางประเภทได้ร้อยละ 100 และให้การรับประกันนักลงทุนในการกำหนดราคาสินค้าที่ผลิตขึ้น การให้สิทธิในการส่งออกเงินทุน ผลกำไรของกิจการ และยังสามารถลงทุนด้วยเงินทุนของตนเองทั้งหมด นอกจากนี้ในกรณีที่ขาดแรงงานที่มีฝีมือภายในประเทศ ก็สามารถจ้างแรงงานต่างชาติที่มีฝีมือมาทำงานได้ รวมทั้งได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบ ให้มีความโปร่งใสและลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตประกอบการลงทุนมากขึ้น

4.3.1 ข้อควรรู้เกี่ยวกับการลงทุนในกัมพูชา

หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของประเทศกัมพูชา สภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia: CDC) มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติส่งเสริมโครงการลงทุนทั้งหมดในประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งนี้ กฎหมายกัมพูชากำหนดให้ CDC เป็น One Stop Service ซึ่งเป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่ตอบรับหรือปฏิเสธการลงทุน และดำเนินการออกใบรับรองการจดทะเบียนเพื่อให้การลงทุนเริ่มดำเนินการได้ โดยมีหน่วยงานในสังกัด คือ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (Cambodian Investment Board: CIB)

สถานที่ติดต่อ : Government Palace, Sisowath Quay, Wat Phnom,
Phnom Penh, Cambodia

โทรศัพท์ : (855) 23 981 156

โทรสาร : (855) 23 428 426, 23 428 953-4

อีเมลล์ : CDC.CIB@bigpond.com.kh

เว็บไซต์ : www.cdc-crdb.gov.kh/

4.3.2 กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2543 สภาแห่งชาติ (The National Assembly) กัมพูชาได้อนุมัติกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ ที่แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการลงทุนฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม 2537 (Law on the Amendment to the Law on Investment of the Kingdom of Cambodia) โดยมีสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนี้

1) ขอบเขตของกฎหมายครอบคลุมการลงทุนเฉพาะโครงการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (Qualified Investment Project: QIP) หรือเป็นโครงการ QIP ที่สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตลงทุนที่เรียกว่า “Final Registration Project” จาก CDC ได้

2) ระยะเวลาในการอนุมัติโครงการ แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา คือ

ช่วงแรก ภายใน 30 วันทำการ นับจากวันที่ได้รับคำขออนุมัติการลงทุนและยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน โดย CDC จะออกใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไขให้แก่โครงการลงทุนที่เข้าข่ายได้อนุมัติลงทุนตามที่กฎหมายย่อยด้านการลงทุน (Investment Sub-decree) กำหนดไว้ อาทิเช่น

1. โครงการลงทุนที่สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนตามที่กำหนด เช่น การเพาะปลูกพืชไร่ ปศุสัตว์ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงกว่า 0.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เช่น สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ กระดาษ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ฯลฯ

2. โครงการลงทุนที่มีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ เช่น อุตสาหกรรมบุหรีที่มีการผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 100 การผลิตแอลกอฮอล์และการผลิตภาพยนตร์ที่ต้องขออนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน การสำรวจแหล่งแร่อัญมณีมีค่า และ โรงสีข้าวที่มีนักลงทุนท้องถิ่นร่วมทุน เป็นต้น

3. โครงการลงทุนที่ห้ามลงทุน เช่น การผลิตยาเสพติดและการตัดไม้ (ไม่ออกใบอนุญาตใหม่ให้) เป็นต้น ทั้งนี้ใน Conditional Registration Certificate จะมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการอนุมัติโครงการลงทุน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามกฎหมายการลงทุนที่ไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการอนุมัติการลงทุน CDC จะออก Letter of Non-Compliance ให้แก่นักลงทุนพร้อมชี้แจงเหตุผลและจะระบุสิ่งที่ CDC ต้องการเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการพิจารณาออก Conditional Registration Certificate ให้นักลงทุนได้รับทราบ ทั้งนี้ เมื่อได้รับข้อมูลแล้วหาก CDC ไม่ออก Conditional Registration Certificate หรือ Letter of Non-compliance ให้แก่นักลงทุนภายใน 3 วันทำการ จะถือว่าโครงการนั้นได้รับ Conditional Registration Certificate โดยอัตโนมัติ

ช่วงที่สอง ภายใน 28 วันทำการ นับจากวันที่ออก Conditional Registration Certificate โดย CDC จะออกใบรับรองการจดทะเบียนขั้นสุดท้าย (Final Registration Certificate)

ให้แก่โครงการลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โครงการลงทุนที่ได้รับ Final Registration Certificate สามารถเริ่มดำเนินการลงทุนนั้นได้ทันที

3) สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ช่วงเวลาในการยกเว้นภาษี (Tax Holiday) สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporation Income Tax) หรือภาษีกำไร (Profit Tax) กล่าวคือ โครงการ QIP ยังคงได้รับสิทธิยกเว้นและลดหย่อนทางภาษีอยู่ แต่ระยะเวลาในการได้รับสิทธิดังกล่าวมีข้อจำกัดมากขึ้น โดยให้คำนวณจาก Tiger Period (ระยะเวลาที่ได้รับการยกเว้นภาษี) + 3 ปี + Priority Period จะกำหนดไว้ใน Financial Management Law (เป็นกฎหมายงบประมาณประจำปีของกัมพูชา ซึ่งกำหนดช่วงเวลาการใช้สิทธิประโยชน์โครงการลงทุนแต่ละประเภทต่างกัน) อย่างไรก็ตาม หลังจากสิ้นสุดช่วงเวลาที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีแล้วนักลงทุนต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 สำหรับโครงการลงทุนทั่วไป และร้อยละ 30 สำหรับโครงการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ทองคำ อัญมณีมีค่า ฯลฯ ตามที่กฎหมายภาษีฉบับใหม่ (Law on the Amendment to the Taxation of the Kingdom of Cambodia, as of 6 February 2003) กำหนดไว้ ยกเว้นโครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติก่อนวันที่กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ประกาศใช้ ยังคงได้รับการลดหย่อนภาษีเหลือร้อยละ 9 ต่อไปเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ประกาศใช้

4) การเช่าที่ดิน แบ่งเป็น *สัญญาเช่าระยะยาว* ไม่มีข้อจำกัดระยะเวลาในการเช่า *สัญญาเช่าระยะสั้น* มีการกำหนดระยะเวลาในการเช่าไว้ และสามารถต่ออายุใหม่ได้ นอกจากนี้กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ยังอนุญาตให้นักลงทุนสามารถใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการจดจำนองรวมทั้งสามารถโอนสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ปลูกสร้างบนที่ดินได้อีกด้วย แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาในสัญญาเช่าที่ดิน

4.3.3 กฎระเบียบการลงทุนในกัมพูชา รัฐบาลกัมพูชาได้ลงนามความตกลงทวิภาคีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ คือ ไทย มาเลเซีย ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ เกาหลีใต้ เยอรมนี สิงคโปร์ จีน เนเธอร์แลนด์ ฟิลิปปินส์ และคิวบา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนต่างชาติว่ารัฐบาลกัมพูชาและรัฐบาลของประเทศคู่สัญญาจะสนับสนุนและปกป้องการลงทุนซึ่งกัน และกันโดยมีการระบุทรัพย์สินที่ได้รับการคุ้มครอง วิธีปฏิบัติต่อนักลงทุนต่างชาติ สิทธิในการส่งกำไรกลับประเทศ การยึดเป็นของรัฐ กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น

ส่วนการค้าต่างประเทศของกัมพูชาพบว่า กัมพูชาไม่มีข้อกีดกันทางการค้า/ข้อจำกัดทางการค้า หรือการจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้า แต่ผู้ประสงค์นำเข้าสินค้าเข้ากัมพูชาต้องชำระภาษีขาเข้าและภาษีผู้บริโภครวมตามที่กำหนด นอกจากนี้ ในการนำเข้าสินค้าเข้ากัมพูชาต้องผ่านการตรวจสอบและกำหนดพิศกศุลกากร โดยกระทรวงพาณิชย์ว่าจ้างให้บริษัทเอกชน คือ บริษัท Societies General de Surveillance S.A. หรือ SGA ตรวจสอบสินค้าก่อนนำเข้า (Reshipment Inspection PSI) และมีกรมศุลกากร กระทรวงการคลังเป็นผู้จัดเก็บภาษีนำเข้า ส่วนการส่งออก กัมพูชามีนโยบายการค้าเสรีสามารถส่งออกโดยเสรี ยกเว้นรายการสินค้าที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้ออกได้ต้องมีเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจากกรมสิทธิประโยชน์กัมพูชาหรือเอกสารหนังสืออนุญาตส่งออกจากกรมการค้าต่างประเทศกัมพูชา โดยภายใต้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดให้ CDC รับผิดชอบดำเนินการ และมีหน่วยงานในสังกัดคือ CIB ซึ่งได้กำหนดกฎระเบียบที่นักลงทุนควรทราบสำหรับการขออนุมัติการลงทุนในกัมพูชา มีดังนี้

1. เอกสารประกอบการพิจารณาอนุมัติ ได้แก่

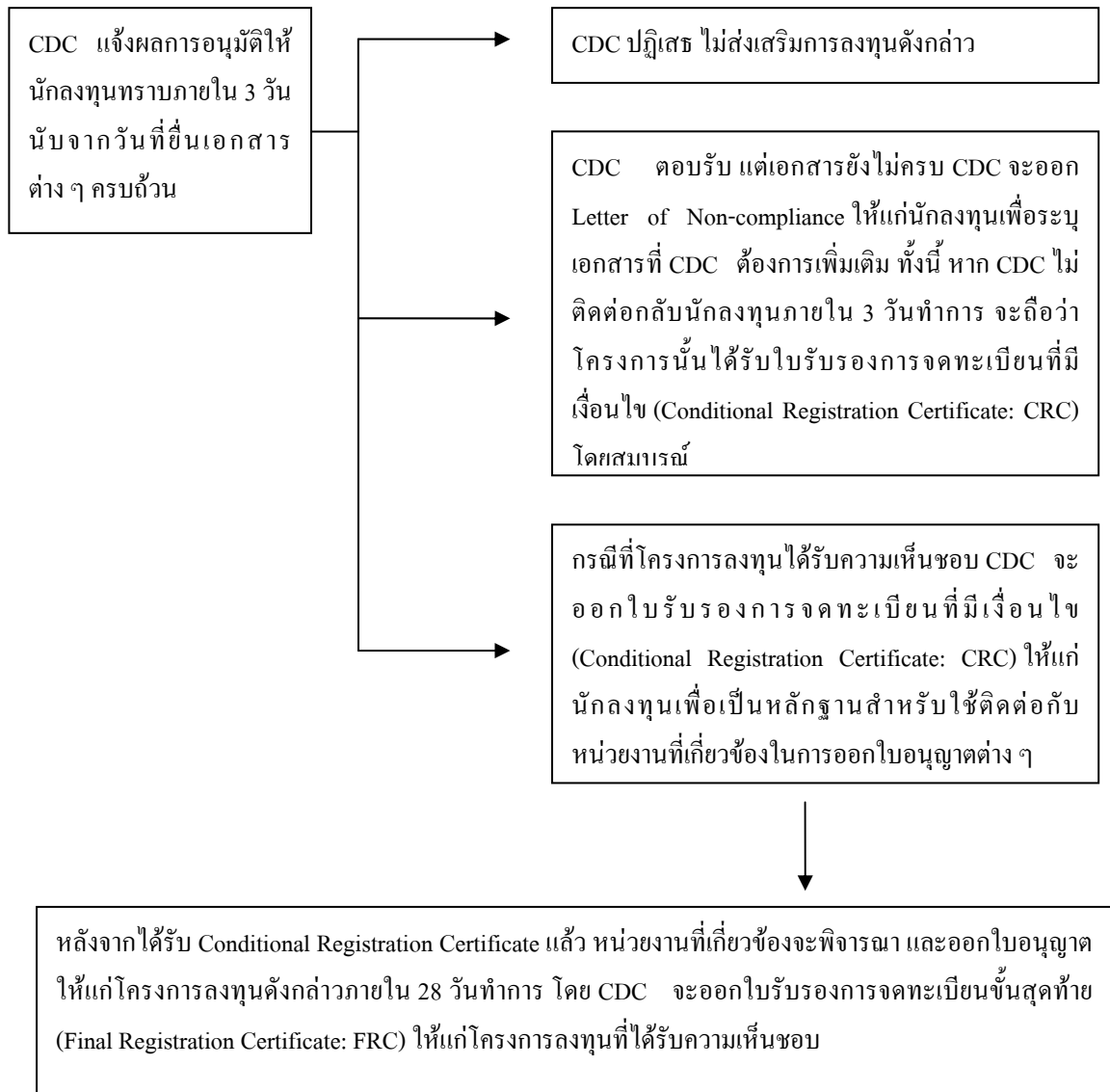
- คำขออนุมัติการลงทุนพร้อมเอกสารเกี่ยวกับผู้ขอ รวมทั้งหนังสือส่งมอบอำนาจ (หากมี)
- รายละเอียดของโครงการที่จะขออนุมัติการลงทุน
- เอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับขององค์กรธุรกิจที่จะจัดตั้งขึ้น
- รายงานศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งเทคนิคการผลิต การตลาด และการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

2. ค่าธรรมเนียมในการยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน

มูลค่าโครงการ	ค่าธรรมเนียมคำขออนุมัติ (ชำระเมื่อยื่นคำขอ)	ค่าธรรมเนียมส่งเสริมการลงทุน (ชำระภายหลังจากได้รับการอนุมัติ)
ไม่เกิน 1,000,000 USD	100 USD	500 USD
มากกว่า 1,000,000 USD	200 USD	1,000 USD

3. ขั้นตอนการอนุมัติ ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8: ขั้นตอนการอนุมัติโครงการลงทุน

หาก CDC ไม่ออก Conditional Registration Certificate หรือ Letter of Non-compliance ให้นักลงทุนภายใน 3 วันทำการ จะถือว่าโครงการลงทุนนี้ได้รับ Conditional Registration Certificate โดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม เมื่อคำขออนุมัติลงทุนได้รับความเห็นชอบ นักลงทุนจะต้องชำระค่าธรรมเนียม

4.3.4 แหล่งข้อมูลสนับสนุนการลงทุนในกัมพูชา การแสวงหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนในกัมพูชานั้น ผู้สนใจสามารถค้นคว้าข้อมูลได้จากหลายแหล่ง ทั้งในส่วนที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลไทยและหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศ สำหรับหน่วยงานของไทยนั้น ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) ธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ก็ยังสามารถสอบถามข้อมูลจากหอการค้าจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับกัมพูชาได้ เพราะการค้าการลงทุนของนักธุรกิจไทยส่วนหนึ่งเป็นการค้าการลงทุนที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

สำหรับการเข้าไปลงทุนในกัมพูชาที่เป็นการลงทุนของรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทขนาดใหญ่ โดยทั่วไปจะเป็นการติดต่อและเจรจากันระดับภาครัฐโดยตรง แต่ในธุรกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การหาประสบการณ์จากนักธุรกิจที่เข้าไปลงทุน เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลรอบด้านเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ โดยเริ่มต้นจากการแสวงหาเครือข่ายผ่านสมาคมนักธุรกิจไทยที่ลงทุนอยู่ในกัมพูชา ในส่วนของการค้าการลงทุนในพื้นที่ชายแดนติดกับกัมพูชา แหล่งข้อมูลของหอการค้าจังหวัดต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ติดกับชายแดนและพ่อค้าที่ทำการค้าการลงทุนในบริเวณดังกล่าวถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เพราะจะทำให้ทราบถึงสภาพทางการค้าและการลงทุนที่เป็นจริง เพราะบุคคลเหล่านี้มีส่วนสัมผัสโดยตรง ซึ่งข้อมูลบางส่วนที่ได้รับอาจแสดงให้เห็นถึงลักษณะการค้าการลงทุนที่ค่อนข้างแตกต่างจากหลักที่ปฏิบัติกัน โดยทั่วไป สำหรับตัวอย่างองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน เช่น องค์กรส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan External Trade Organization: JETRO) ซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องการส่งเสริมการลงทุนอย่างครบวงจร

4.4 อุตสาหกรรมที่สามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุน

รัฐบาลกัมพูชาได้ให้ความสนใจกับการลงทุนในประเทศเป็นอย่างมาก จึงมีนโยบายให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศมาโดยตลอด โดยเฉพาะการให้การอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตลอดจนการอนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรี อย่างไรก็ตาม สิทธิประโยชน์ที่ระบุไว้จะต้องได้รับ

การอนุมัติจาก CDC ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับอาจแตกต่างกันไปแต่ละโครงการ ทั้งนี้
อุตสาหกรรมที่นำลงทุนในกัมพูชา และมักจะได้รับการส่งเสริมจาก CDC¹³ ได้แก่

1) อุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ
วัตถุดิบสำเร็จรูป เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ จำนวนมาก
รวมทั้ง GSP สำหรับสินค้าส่งออกหลายพันรายการจากกัมพูชาไปยังประเทศพัฒนาแล้วกว่า 26
ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เป็นต้น ในฐานะที่กัมพูชาจัดอยู่ในกลุ่ม
ประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries: LDC) และได้รับสิทธิ
ประโยชน์ทางภาษีในการส่งออกไปยังตลาด ASEAN ภายใต้ความตกลง AFTA นอกจากนี้ อัตรา
ค่าจ้างแรงงานของกัมพูชายังคงใจให้ นักลงทุนต่างชาติเข้าไปตั้งฐานการผลิตเพื่อส่งออกในหลาย
อุตสาหกรรม อาทิ

- อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของ
กัมพูชา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา การเปิดเสรีด้านการค้า
สิ่งทอตามข้อตกลงด้วยการค้าสิ่งทอ (Multifibre Arrangement: MFA) ของ WTO ตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม 2548 คาดว่าจะส่งผลดีต่อการขยายตลาดส่งออกสิ่งทอของกัมพูชาไปยังตลาดใหม่ ๆ
นอกเหนือจากตลาดหลัก เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น โดยอาศัยความได้เปรียบของ
กัมพูชาในด้านค่าจ้างแรงงานระดับต่ำที่อัตรา 45 ดอลลาร์สหรัฐ/เดือน โดยแรงงานส่วนใหญ่
สามารถฝึกหัดได้ง่าย ทั้งนี้ การลงทุนในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของกัมพูชาในปี 2547 มีมูลค่า
มากถึงร้อยละ 61.5 ของมูลค่าการลงทุนต่างชาติทั้งหมดในกัมพูชา

- อุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมเครื่องหนัง ของเล่น เฟอร์นิเจอร์ไม้
ยางพารา และรองเท้า ซึ่งมีอัตราค่าจ้างแรงงาน/เดือน ใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ จะได้รับการ
ส่งเสริมจาก CDC หากมีเงินลงทุนขั้นต่ำตามเกณฑ์ที่กำหนด อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์
และชิ้นส่วน ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องหนังและ
รองเท้าต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นต้น

2) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยกัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทาง
ประวัติศาสตร์หลายแห่ง เช่น นครวัดที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยองค์การศึกษา

¹³ ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK).
(เมษายน 2549). ช่องทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา [Online]. Available URL:
<http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/437.pdf>. [สืบค้น ณ วันที่ 27 เมษายน 2552]

วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และนครชมในจังหวัดเสียมเรียบ และเมื่อปี 2540 รัฐบาลกัมพูชาได้เริ่มใช้นโยบายหน้าต่างฟ้าเสรี (Open Sky Policy) อนุญาตให้สายการบินต่างชาติบินตรงสู่เมืองเสียมเรียบได้ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ CDC ไม่ได้กำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3) อุตสาหกรรมการเกษตรและการแปรรูปอาหาร เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของกัมพูชาปลอดจากปุ๋ยเคมีและสารเคมีตกค้าง กัมพูชาจึงมีศักยภาพในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงและกำลังเป็นที่นิยมในตลาดยุโรป ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดย CDC กำหนดให้การเพาะปลูกผักพืชผลเกษตรอื่น ๆ และข้าว ต้องมีพื้นที่เพาะปลูกไม่น้อยกว่า 50, 500 และ 1,000 เฮกตาร์ตามลำดับ ขณะเดียวกัน กัมพูชาก็อุดมไปด้วยสัตว์น้ำทะเลแต่ขาดเทคโนโลยีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า CDC จึงกำหนดให้อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 5 แสนดอลลาร์สหรัฐ

4) การก่อสร้าง โดย CDC ได้สนับสนุนให้ชาวต่างชาติเข้าไปลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ยังขาดแคลนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อาทิ ถนน ท่าเรือ สนามบิน ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม โรงผลิตไฟฟ้าพลังงานน้ำ และอาคารพาณิชย์ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในลักษณะ BOT (Build-Operate-Transfer) เพื่อรับประโยชน์ในการบริหาร โครงการประมาณ 30 ปี ก่อนโอนกรรมสิทธิ์ให้รัฐบาลรับไปดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ โครงการที่ทาง CDC ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่

- (1) อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง
- (2) สาธารณูปโภคและพลังงาน
- (3) โครงการที่ใช้แรงงานและสามารถเพิ่มการจ้างงาน
- (4) อุตสาหกรรมส่งออก
- (5) อุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป
- (6) การพัฒนาเมืองและชนบท
- (7) เขตการส่งเสริมพิเศษ (Special Promotion Zones, SPZs)
- (8) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4.5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านการลงทุนในกัมพูชา

กัมพูชามีศักยภาพในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานประเภทอื่น ๆ ที่ควรได้รับการพิจารณา เช่น ของเล่นเด็ก ดอกไม้ประดิษฐ์ การผลิตรองเท้า การประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร กัมพูชามีศักยภาพมากในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากยาง และการผลิตเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงโอกาสในการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อทดแทนการนำเข้า นอกจากนี้ ภาคการก่อสร้างเป็นกิจการที่นักลงทุนไทยน่าจะมีโอกาสได้เข้าไปสำรวจความเป็นไปได้ โดยเฉพาะในช่วงที่แผนยุทธศาสตร์ของไทยกำลังจะเริ่มดำเนินการเพื่อการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของกัมพูชา ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านการลงทุนในกัมพูชา ได้แก่

1) การลงทุนด้านโรงแรม สถานบันเทิงและร้านอาหาร เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งยังมีโอกาสขยายตัวได้มาก

2) การลงทุนก่อสร้างสถานพยาบาลซึ่งขณะนี้ยังขาดแคลน โดยในแต่ละปีมีคนกัมพูชาเข้ามารักษาพยาบาลที่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก คิดเป็นค่ารักษาพยาบาลประมาณหลายสิบล้านบาท

3) การลงทุนสร้างโรงเรียน ศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งปัจจุบันคนกัมพูชามีความตื่นตัวด้านการศึกษา และด้านวิชาชีพเป็นอย่างมาก เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ได้ขาดหายไปในช่วงสงคราม รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

4) การลงทุนแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ เนื่องจากกัมพูชามีทะเลสาบเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญของประเทศ สามารถจับปลาได้ปีละประมาณแสนตัน แต่ชาวกัมพูชายังขาดทักษะการแปรรูปเพื่อส่งออก ทำให้มีการแปรรูปเพียงเบื้องต้นเท่านั้น เช่น การทำปลาร้า ปลาตากแห้ง และน้ำปลา เป็นต้น

5) การลงทุนก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น ทางหลวง โครงข่ายโทรคมนาคม กิจการผลิตกระแสไฟฟ้า หรือกิจการประปาในรูปแบบการสร้าง บริหารงาน และโอนกรรมสิทธิ์ (Built Operate and Transfer: BOT) ซึ่งเป็นสัญญาที่ตกลงว่าเอกชนจะเป็นผู้ลงทุนสร้างและจัดเก็บรายได้ที่เกิดขึ้นจากโครงการที่ลงทุนเป็นระยะเวลาที่กำหนดคือ สูงสุดครั้งละไม่เกิน 30 ปี (สามารถขยายเวลาได้ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในสัญญาสัมปทาน) หลังจากนั้นต้องโอนโครงการให้เป็นของรัฐ

6) การสร้างโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ จากนานาชาติ เช่น ได้รับสถานะการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) จากสหรัฐอเมริกา และได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และออสเตรเลีย ดังนั้น การส่งออกของกัมพูชาจึงได้รับการยกเว้นและลดหย่อนภาษีศุลกากรจาก

ประเทศเหล่านี้ ซึ่งเป็นการเพิ่มความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนระดับนานาชาติเพื่อการลงทุนภาคเอกชน โดยได้เข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กรนานาชาติ เช่น IFC MIGA และ ICSID เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ลงนามในสัญญากับ ADB เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการลงทุนกับภาคเอกชนอีกด้วย

7) การลงทุนสร้างโรงงานเฟอร์นิเจอร์ไม้ กัมพูชาห้ามการส่งออกไม้แปรรูป แต่ไม่ห้ามสำหรับเฟอร์นิเจอร์ และการลงทุนสร้างโรงงานผลิตกระดาษจากไม้ ซึ่งรัฐบาลให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศ อีกทั้งมีแหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ กัมพูชายังมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ได้แก่

1) ป่าไม้ กัมพูชามีพื้นที่ร้อยละ 60 ของประเทศเป็นบริเวณป่าไม้หนาแน่นคือ เทือกเขาบรรทัดทางตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ

2) สัตว์น้ำ กัมพูชามีชายฝั่งทะเลทางตอนใต้เป็นแหล่งสัตว์น้ำชุกชุม มีโตนเลสาบเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำจืดขนาดใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ถึง 10,000 ตารางกิโลเมตร

3) น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พบว่ามีปริมาณที่สามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ มีการประมาณการว่ามีก๊าซสำรองในเขตแดนของกัมพูชาประมาณ 5 พันล้านลูกบาศก์เมตร และในพื้นที่ทับซ้อนกับประเทศไทยประมาณ 8 พันล้านลูกบาศก์เมตร และคาดว่าจะพบแหล่งก๊าซจำนวนหนึ่งในเขตโตนเลสาบ

4) อัญมณี กัมพูชาเป็นแหล่งอัญมณีที่มีคุณภาพดี โดยเฉพาะอัญมณีที่กรุงโพลิน ซึ่งเป็นสินแร่สายเดียวกับจังหวัดตราดและจันทบุรี แหล่งที่มีแร่พลอยมากอยู่ในบริเวณเทือกเขาเพชรหรือเขาสามพันล้าน และในเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทย-กัมพูชา และยังมีเหมืองทองในจังหวัดรัตนคีรี

5) สินแร่ กัมพูชามีสินแร่เป็นจำนวนมาก อาทิ เหล็ก ฟอสเฟต บอแรกซ์ ซิลิโคน ถ่านหิน และแมงกานีส เป็นต้น

4.6 เมืองสำคัญและพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุน

ในแต่ละจังหวัด และกรุง มีศักยภาพแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ เช่น จังหวัดพระตะบองเหมาะสำหรับการลงทุนด้านการเกษตรสามารถทำ Contract Farming เนื่องจากมีลักษณะของพื้นที่ที่คล้ายกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนจังหวัดเสียมเรียบเหมาะสำหรับการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งความสำคัญทางเศรษฐกิจ และสินค้า/บริการที่สำคัญในแต่ละเมืองสรุปได้ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27: ความสำคัญทางเศรษฐกิจ และสินค้า/บริการที่สำคัญในแต่ละจังหวัดของกัมพูชา

จังหวัด/กรุง	ความสำคัญ	สินค้า/บริการที่สำคัญ
กรุงพนมเปญ	เมืองหลวง	- อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ และรองเท้า - ศูนย์กระจายสินค้าไปทั่วประเทศ และศูนย์ราชการ
กรุงสีหนุวิลล์	เมืองท่า	- ท่าเรือน้ำลึกนานาชาติออกสู่ทั่วโลกทางทะเลอ่าวไทย - แหล่งอาหารทะเล เช่น กุ้ง ปู หอย - สถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล - แหล่งขุดเจาะก๊าซ และน้ำมัน
จังหวัดเสียมเรียบ	เมืองเศรษฐกิจสำคัญ	- สถานที่ตั้งของนครวัด-นครธม ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก - มีอุตสาหกรรมการบริการที่สำคัญ คือ ที่พัก โรงแรม ร้านอาหารเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
จังหวัดพระตะบอง	เมืองเศรษฐกิจสำคัญ	- แหล่งผลิตข้าว - ผลิตไม้ผล เช่น ส้ม - และพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง และงา
จังหวัดเกาะกง	เมืองเศรษฐกิจสำคัญ	- สินค้าประมง - การท่องเที่ยวทางทะเล
จังหวัดกัมปงจาม	เมืองเศรษฐกิจสำคัญ	- แหล่งผลิตยางพารา เงาะ มังคุด ทุเรียน และผลไม้อื่น ๆ เช่น มะม่วงหิมพานต์ รวมถึงพืชไร่ทุกชนิด เช่น ข้าวโพด ถั่ว งา

4.6.1 กรุงสีหนุวิลล์...ศูนย์กลางเศรษฐกิจตอนใต้ของกัมพูชา กรุงสีหนุวิลล์ (Sihanouville) หรือเดิมเรียกว่า กัมปง โสม (Kampong Som) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกัมพูชา ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 246 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับเกาะกง (Kok Kong) ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดกัมปอต (Kampot) ทิศตะวันตกและทิศใต้ติดกับอ่าวไทย ปัจจุบันกรุงสีหนุวิลล์เป็นเมืองใหญ่อันดับ 4 ของกัมพูชา กรุงสีหนุวิลล์เป็นเมืองที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจของกัมพูชาและกำลังทวีบทบาทสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งตอนใต้ของประเทศ อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของสามเหลี่ยมเศรษฐกิจของกัมพูชา (กรุงพนมเปญ-จังหวัดเสียมเรียบ-กรุงสีหนุวิลล์) ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ

ไม่ว่าจะเป็นถนน ท่าเรือ ไฟฟ้า ระบบบำบัดน้ำเสีย และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ฯลฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากองค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และธนาคารโลก (World Bank) นอกจากนี้ กรุงสิหนุวิลล์ยังมีชื่อเสียงในฐานะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

ศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่ง ที่สำคัญแห่งหนึ่งของกัมพูชา คือ

การคมนาคมทางน้ำ กรุงสิหนุวิลล์เป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชามากที่สุด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของท่าเรือสิหนุวิลล์ ซึ่งเป็นท่าเรือน้ำลึกทางทะเลเพียงแห่งเดียวของประเทศ สามารถรองรับการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศได้มากถึงร้อยละ 70 ของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมด นอกจากนี้ท่าเรือสิหนุวิลล์ยังมีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์จากระดับน้ำทะเลชายฝั่งที่มีความลึกมากพอที่จะสามารถรองรับเรือสินค้าและเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ได้ รวมทั้งยังมีหมู่เกาะ ต่าง ๆ ที่เสมือนเป็นป้อมปราการทางธรรมชาติให้กับท่าเรือสิหนุวิลล์ได้เป็นอย่างดี โดยในปี 2549 มีสินค้าขนส่งผ่านทางเรือแห่งนี้ราว 1.6 ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทน้ำมัน เหล็ก ไม้แปรรูป ข้าว และสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ รวมทั้งสินค้าทั่ว ๆ ไปที่บรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ ท่าเรือสิหนุวิลล์มีเส้นทางเดินเรือที่สามารถเชื่อมโยงได้กับหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ไทย เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ จีน เกาหลีใต้ บรูไน และฮ่องกง นอกจากนี้สินค้าจากท่าเรือสิหนุวิลล์ยังสามารถลำเลียงไปยังกรุงพนมเปญ (ห่างจากท่าเรือสิหนุวิลล์ราว 230 กิโลเมตร) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าที่สำคัญของกัมพูชา ด้วยการใช้ทางหลวงหมายเลข 4 ซึ่งเป็นถนนที่มีสภาพดีที่สุด และเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าสายสำคัญที่สุดของกัมพูชา

ทางอากาศ รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาสนามบินสิหนุวิลล์ให้สามารถเปิดบริการได้อีกครั้งหนึ่ง หลังจากปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2520 เนื่องจากประสบปัญหาทางการเงิน ทั้งนี้ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว รัฐจึงอนุญาตให้บริษัท Societe Concessionaire des Aero port (SCA) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างนักลงทุนชาวฝรั่งเศสและมาเลเซีย เข้ามาปรับปรุงและบริหารสนามบินตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2549 และได้ขยายทางวิ่งให้สามารถรองรับเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ และปรับปรุงระบบการให้บริการภายในสนามบินให้ดีขึ้น ทั้งนี้ สนามบินสิหนุวิลล์ได้เปิดให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศเมื่อสิ้นปี 2550 ซึ่งทำให้สนามบินสิหนุวิลล์เป็นสนามบินนานาชาติแห่งที่ 3 ของประเทศ นอกเหนือไปจากสนามบินนานาชาติ Phnom Penh Pochentong

International Airport ในกรุงพนมเปญ และ Siem Reap-Angkor International Airport ในจังหวัด
เสียมเรียบ

การพัฒนาอุตสาหกรรม

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZs) ที่ผ่านมารัฐบาลได้
ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นหลายแห่งทั่วประเทศเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้า
มาตั้งฐานการผลิตเพื่อการส่งออก อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศด้วยการให้สิทธิ
ประโยชน์ด้านภาษี และอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดย Cambodian Special
Economic Zone Board รายงานว่า ณ วันที่ 18 ธันวาคม 2549 มีผู้ขอจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจาก
CDC รวมทั้งสิ้น 11 ราย และอยู่ในระหว่างการดำเนินการขอจัดตั้งอีก 4 ราย ในจำนวนทั้งหมดนี้มี 4
ราย ที่จัดตั้งขึ้นในกรุงสีหนุวิลล์ ได้แก่

1. Sihanoukville Port SEZs เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษขนาด 70 เฮกตาร์ (ประมาณ
437.5 ไร่) ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือสีหนุวิลล์ ซึ่งแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤษภาคม 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก และพัฒนาพื้นที่บริเวณท่าเรือสี
หนุวิลล์ รวมทั้งเพื่อให้มีการจ้างงานในพื้นที่ดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียงเพิ่มขึ้นด้วย โดยรัฐบาล
คาดว่าภายในปี 2555 SEZs แห่งนี้จะสามารถดึงดูดเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศได้ราว 170
ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีการส่งออกผ่าน SEZs แห่งนี้ราวปีละ 116 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
นอกจากนี้ยังคาดว่าจะสามารถรองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาเปิดดำเนินงานได้ราว 20-30
แห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการจ้างงานได้สูงถึง 29,200 ตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2549 ที่ผ่านม
ารัฐบาลได้รับอนุมัติเงินกู้จาก JBIC มูลค่า 318 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 2.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) โดยมี
Sihanoukville Autonomous Port เป็นเจ้าของโครงการซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ

2. Stung Hao SEZ มีพื้นที่ 192 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ใน Stung Hav District ของกรุงสีหน
ุวิลล์ โดยมีบริษัท Attwood Investment Group Co.,Ltd. เป็นเจ้าของโครงการ

3. Sihanoukville SEZ มีพื้นที่ 178 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ใน Stung Hav District ของกรุงสี
หนุวิลล์เช่นเดียวกับ Stung Hao SEZ โดยมีบริษัท Cambodia International Investment
Development Group Co.,Ltd. เป็นเจ้าของโครงการ

4. S.N.C. SEZ มีพื้นที่ 150 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ใน Prey Nob District ของกรุงสีหนุวิลล์
โดยมีบริษัท SNC Lavillin (Cambodia) Holding Ltd. เป็นเจ้าของโครงการ

โดย SEZs แห่งที่ 2-4 ดังกล่าวข้างต้น เป็นการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งดำเนินการ
แล้วเสร็จหลังจากปี 2551

การพัฒนาธุรกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ กัมพูชาได้เริ่มสำรวจแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติบริเวณนอกชายฝั่งทะเลของกรุงสีหนุวิลล์มากกว่า 40 ปี แต่ยังไม่พบน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจำนวนมากพอที่จะขุดเจาะมาใช้ในเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ต้นปี 2548 กัมพูชาก็เริ่มมีความหวังว่าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจะกลายเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในอนาคตเมื่อบริษัท Chevron ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับสัมปทานในการสำรวจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใน Block A (เป็นแหล่งน้ำมันนอกชายฝั่ง ห่างจากแผ่นดินใหญ่ของกัมพูชาราว 120 กิโลเมตร) ครอบคลุมพื้นที่ 6,278 ตารางกิโลเมตร ได้ประกาศว่าพบน้ำมันและก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่อย่างน้อย 3 แห่ง ห่างจากชายฝั่งของ กรุงสีหนุวิลล์ไม่กี่กิโลเมตร โดยคาดว่าจะมีปริมาณน้ำมันสำรองราว 400-500 ล้านบาร์เรล และคาดว่าจะสามารถนำน้ำมันดิบมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ในราวปี 2553 เป็นต้นไป ซึ่งในขณะนี้ รัฐบาลกัมพูชามีแผนจะสร้างระบบท่อส่งน้ำมันความยาว 140 กิโลเมตร จาก Block A เข้าสู่กรุงสีหนุวิลล์ โดยบริษัท Chevron ของสหรัฐอเมริกา บริษัท Mitsui ของญี่ปุ่น และบริษัท LG Electronics ของเกาหลีใต้ อยู่ระหว่างการร่วมศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการดังกล่าว ทำให้คาดว่าในช่วงอีก 2-3 ปีข้างหน้า กรุงสีหนุวิลล์จะกลายเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมน้ำมันของกัมพูชา

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวกัมพูชา ได้พยายามผลักดันให้กรุงสีหนุวิลล์กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลเพื่อแข่งขันกับจังหวัดภูเก็ตและเกาะบาหลี โดยจุดเด่นในด้านทัศนียภาพของหาดทรายน้อยใหญ่หลายแห่ง อาทิเช่น Sokha Beach และ Victory Beach โดยเฉพาะ Ochheuteal Beach ซึ่งมีทรายละเอียดนุ่ม และน้ำใส รวมทั้งได้มีการส่งเสริมให้มีการลงทุนสร้างโรงแรมในระดับ 5 ดาว สนามกอล์ฟ ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีกทั้งกรุงสีหนุวิลล์ยังมีทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีอาหารทะเลสดใหม่ และราคาถูกไว้บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย ส่งผลให้ปัจจุบัน กรุงสีหนุวิลล์เป็นเมืองชายทะเลที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในกัมพูชา และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวกัมพูชาและชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวในกรุงสีหนุวิลล์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เป็นผลจากการที่สนามบิน สีหนุวิลล์ได้เริ่มให้บริการเที่ยวบินในประเทศเมื่อเดือนมกราคม 2550 ที่ผ่านมา ประกอบกับ สายการบิน PM Air ของกัมพูชาได้เปิดเที่ยวบินตรงจากจังหวัดเสียมเรียบมายังกรุงสีหนุวิลล์ เพื่อสนับสนุนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวนครวัดสามารถ

เดินทางต่อมายังกรุงสี่หนุวิลล์ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยได้เปิดให้บริการ 3 เที่ยวบินต่อสัปดาห์

4.6.2 โตนเลสาบ...แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ โตนเลสาบ (Tonle Sap) หรือทะเลสาบเขมร เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายของระบบนิเวศน์ เป็นอยู่อาศัยน้ำ และรากฐานสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชานับตั้งแต่อดีต บริเวณโตนเลสาบและพื้นที่โดยรอบมีประชากรอาศัยอยู่กว่า 1.2 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10 ของประชากรกัมพูชาทั้งประเทศ ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวประกอบอาชีพประมงและแปรรูปผลผลิตประมงเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็มีการทำเกษตรกรรม และเก็บของป่าขาย นอกจากนี้ โตนเลสาบยังเป็นแหล่งกำเนิดและศูนย์รวมวัฒนธรรมตลอดจนประเพณีสำคัญของกัมพูชาอีกด้วย

ลักษณะทางกายภาพ โตนเลสาบตั้งอยู่บริเวณตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา ล้อมรอบด้วยจังหวัดเสียมเรียบ พระตะบอง โพธิ์สัต กัมปงชนัง และกัมปงทม ที่ปลายทะเลสาบด้านตะวันออกเฉียงใต้มีแม่น้ำโตนเลสาบไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขงและแม่น้ำบาสักที่ กรุงพนมเปญ ซึ่งห่างจากปลายทะเลสาบ 100 กิโลเมตร บริเวณนี้กระแสน้ำของแม่น้ำโตนเลสาบจะสลับ ทิศทางการไหลตามฤดูกาล จนได้ชื่อว่าเป็น “River with Return” ปრაกฏการณ์นี้ส่งผลให้ท้องน้ำ โตนเลสาบในช่วงฤดูน้ำหลากขยายวงกว้างไปจนเกิดเป็นแหล่งเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ และจะ ค่อย ๆ ระบายออกในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ การไหลสลับทิศทางของแม่น้ำยังช่วยให้เกิดการพัดพาตะกอนอันอุดมสมบูรณ์มาทับถมเป็นบริเวณกว้างก่อให้เกิดพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกบริเวณโดยรอบทะเลสาบ

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อระบบนิเวศน์ โตนเลสาบเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำนานาชนิด เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีพันธุ์ปลามากกว่า 200 ชนิดและเป็นแหล่งกำเนิดทรัพยากรธรรมชาติประเภทอื่น ๆ จำนวนมาก เช่น พืชพันธุ์ที่มีมากกว่า 200 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกว่า 46 สายพันธุ์ และนกอีกกว่า 255 สายพันธุ์ ในจำนวนนี้มีหลายสายพันธุ์เป็นสัตว์ป่าอนุรักษ์ของโลก

แหล่งทรัพยากรประมงที่สำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะปลาน้ำจืดซึ่งเป็นสินค้าอาหารสำคัญอันดับ 2 ของกัมพูชา รองจากข้าว และเป็นแหล่งโปรตีนสำคัญของชาวกัมพูชา ปัจจุบัน กัมพูชาเป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่อันดับ 4 ของโลก รองจากจีน อินเดีย และบังคลาเทศ โดยมีผลผลิตประมงน้ำจืดกว่า 4000,000 ตันต่อปี (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10-20 ของ GDP) ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากโตนเลสาบประมาณ 230,000 ตันต่อปี หรือร้อยละ 60 ของผลผลิตประมงน้ำจืดทั้งหมดของกัมพูชา กัมพูชามีปลาน้ำจืดอย่างน้อย 300 ชนิด พบในโตนเลสาบกว่า 200 ชนิด ที่สำคัญ ได้แก่ Perch, Carp, Lungfish และ Smelt สาเหตุที่ทำให้ปลาชุกชุมมาจากการไหลของกระแสน้ำที่มีลักษณะเฉพาะ และระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดังเห็นได้จากปลาที่มีความสำคัญเชิงเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ปลาเตรเรียล (Trey Riel) โตนเลสาบจึงเป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น การแปรรูปผลผลิตประมง (โดยเฉพาะปลาร้า และปลากรอบ) ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่กัมพูชาเป็นจำนวนไม่น้อยในแต่ละปี

แหล่งเพาะข้าวและพืชเศรษฐกิจสำคัญที่สุดของกัมพูชา พื้นที่เกษตรกรรมของกัมพูชาที่มีอยู่ราว 2.8 ล้านเฮกตาร์ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวถึง 2.3 เฮกตาร์ การปลูกข้าวในกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นลักษณะ Rain fed lowland rice ที่มีมากถึงร้อยละ 86 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของกัมพูชา ซึ่งให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องชลประทาน และเทคโนโลยีการผลิต ขณะที่การปลูกข้าวในลักษณะ Deep water หรือ Floating rice ซึ่งทำได้เฉพาะบริเวณโตนเลสาบ และจะทำการเพาะปลูกในช่วงน้ำล้นมีเพียงร้อยละ 4 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด แต่ให้ผลผลิตราวร้อยละ 12 ของผลผลิตข้าวทั้งหมด นอกจากนี้ข้าวแล้ว ยังมีพืชเศรษฐกิจสำคัญที่นิยมปลูกรอบบริเวณโตนเลสาบ ได้แก่ ยางพารา และพริกไทย

แหล่งทรัพยากรป่าไม้ ปัจจุบันกัมพูชามีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ทรัพยากรป่าไม้มีสภาพค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ทั้งในพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญของกัมพูชา นอกจากป่าไม้บริเวณเทือกเขา Dongrek ทางภาคเหนือ เทือกเขา Cardamon และเทือกเขา Elephant ทางภาคตะวันตก และพื้นที่ป่าไม้ทางภาคตะวันออกแล้ว บริเวณพื้นที่น้ำท่วมถึงโตนเลสาบ รวมถึงป่าชายเลนและป่าไม้ในพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณลุ่มน้ำโตนเลสาบก็เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญเช่นเดียวกับป่าไม้บริเวณเทือกเขาในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม พื้นที่ป่าไม้ของกัมพูชาได้เริ่มลดลง

อย่างน่าเป็นห่วงจากอัตราการตัดไม้ทำลายป่าสูงถึง 300,000 เฮกตาร์ต่อปี เพื่อทำการค้าและนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหุงต้มในครัวเรือน

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โตนเลสาบจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปชมความสวยงามของทะเลสาบและทัศนียภาพโดยรอบ รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว นอกจากนี้ โตนเลสาบยังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีพันธุ์ไม้ และสัตว์บางชนิดที่พบเห็นได้เฉพาะบริเวณ โตนเลสาบเท่านั้น จึงถือเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของกัมพูชา

ปราการป้องกันน้ำท่วม โตนเลสาบเปรียบเสมือนปราการที่ธรรมชาติสร้างขึ้นเพื่อป้องกันน้ำท่วมในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ โดยทำหน้าที่ดูดซับและเก็บกักน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก และปล่อยน้ำออกมาในช่วงฤดูแล้ง ทั้งนี้ พื้นที่ลุ่มน้ำ โตนเลสาบสามารถดูดซับน้ำได้ประมาณ 46 ล้านลูกบาศก์เมตร ในจำนวนนี้ร้อยละ 62 เป็นน้ำที่ไหลมาจากแม่น้ำโขง ส่วนที่เหลือเป็นน้ำที่ไหลมาจากแม่น้ำ โตนเลสาบ

เส้นทางคมนาคมหลัก แม้ว่าถนนหลายสายในกัมพูชาได้รับการพัฒนาจนมีสภาพการใช้งานได้ดีกว่าเดิม แต่ปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำยังคงได้รับความนิยมค่อนข้างมากในกัมพูชา ทั้งนี้ โตนเลสาบถือเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญซึ่งเชื่อมโยงระหว่างกรุงพนมเปญ จังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิ์สัต จังหวัดกัมปงชนัง และจังหวัดกัมปงทม ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบ โตนเลสาบ

4.6.3 เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปตั้งฐานการผลิตและสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศ โดยมี Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB) ทำหน้าที่พัฒนาและควบคุมดูแลการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศทั้งหมด ทำให้มีโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นหลายแห่ง โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งหนึ่งที่น่าสนใจคือ Phnom Penh Special Economic Zone (PPSEZ) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดกันดาล ทางตอนใต้ของกัมพูชา ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นโดย Japan Cambodia Development Corporation ที่เป็น

บริษัทร่วมทุนระหว่าง Zephyr Co., Ltd. ของญี่ปุ่นและ Attwood Investment Group ของกัมพูชา มีเป้าหมายเพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปตั้งฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า อาหารแปรรูป เฟอร์นิเจอร์ จักรยาน สินค้าอุปโภคและบริโภคอื่น ๆ เป็นต้น ภายใน PPSEZ ประกอบด้วยพื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่พาณิชย์ และพื้นที่อยู่อาศัย โดยการพัฒนาพื้นที่ในเขตที่ 1 จากทั้งหมด 3 เฟส แล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2550 และเปิดดำเนินการในเดือนมกราคม 2551 ส่วนพื้นที่ในเฟสที่ 2 คาดว่าจะพัฒนาแล้วเสร็จภายในปี 2552 ซึ่งความน่าสนใจของ PPSEZ คือ

- **ทำเลที่ตั้งเอื้อต่อการคมนาคมขนส่ง PPSEZ ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 4 ห่างจากสนามบินนานาชาติพนมเปญเพียง 8 กิโลเมตร และห่างจากท่าเรือพนมเปญ 18 กิโลเมตรสามารถใช้เส้นทางรถไฟที่เชื่อมระหว่างกรุงพนมเปญและกรุงสีหนุวิลล์ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสำคัญทางตอนใต้ของกัมพูชา โดยมีระยะทางห่างกันประมาณ 207 กิโลเมตร เพื่อขนส่งสินค้าต่อไปยังท่าเรือน้ำลึก สีหนุวิลล์ได้โดยสะดวก การขนส่งสินค้ามายังประเทศไทยสามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น การใช้ทางหลวงหมายเลข 5 ที่เชื่อมต่อระหว่างกรุงพนมเปญ-ปอยเปต เข้าสู่ประเทศไทยที่ด่านอำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว หรือใช้ท่าเรือสีหนุวิลล์ขนส่งสินค้ามายังท่าเรือกรุงเทพฯ หรือท่าเรือแหลมฉบัง**

- **สิทธิประโยชน์** นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินได้นานถึง 99 ปี และสามารถขอต่ออายุการเช่าใหม่ได้ นอกจากนี้ ยังได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดเป็นเวลา 9 ปี การยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและเครื่องจักร และการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าส่งออกอีกด้วย

- **การอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนในด้านต่าง ๆ** PPSEZ มี Administration of Special Economic Zone ซึ่งเป็นผู้ให้บริการครบวงจร (One Stop Service) ในเรื่องการจดทะเบียนบริษัท การออกใบอนุญาตการลงทุน (Conditional Registration Certificate: CRC) และการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ครบครัน อาทิ ไฟฟ้า ประปา ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบโทรคมนาคม และท่าเรือสินค้าเทกอง รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โรงแรม อพาร์ทเมนต์ ธนาคาร และคลินิก

4.6.4 นิคมอุตสาหกรรมเกาะกง...จุดประกายการค้าชายชายแดนไทย-กัมพูชา นับตั้งแต่

กัมพูชาเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในปี 2537 ประกอบกับกัมพูชามีข้อได้เปรียบหลายด้านที่เป็นจุดดึงดูดการลงทุน โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานราคาถูกและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงการที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) จากนานาประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ส่งผลให้กัมพูชาเป็นหนึ่งในตลาดเป้าหมายใหม่ของนักลงทุนจากต่างประเทศในการเข้ามาสร้างฐานการค้าและการลงทุน อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังมีความล้าหลังในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตและระบบการจัดการที่เป็นสากล ปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ประกอบกับความไม่ชัดเจนของนโยบายทางการสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐ รัฐบาลจึงต้องเร่งดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น ควบคู่ไปกับการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของการลงทุนที่จะตามมาในอนาคต ซึ่งหนึ่งในยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นแหล่งดึงดูดเงินลงทุนจากนักลงทุนทั่วภูมิภาค และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนและปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของชาวกัมพูชาได้ในระดับหนึ่งด้วย

ปัจจุบัน รัฐบาลกัมพูชาได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมปอยปต นิคมอุตสาหกรรมไพลิน และนิคมอุตสาหกรรมสีหนุวิลล์ เป็นต้น ซึ่งนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok หรือนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง เป็นโครงการที่เน้นการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ACMECS โดยจะเป็นนิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของกัมพูชาที่มีมาตรฐาน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนสมบูรณ์

นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok ตั้งอยู่ในอำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ครอบคลุมพื้นที่ราว 2,000 ไร่ ห่างจากจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา (บ้านหาดเล็ก-จามเยียม) ประมาณ 2 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองจังหวัดเกาะกงราว 4 กิโลเมตร มีเส้นทางหมายเลข 48 จากนิคมอุตสาหกรรมเชื่อมต่อไปยังทางหลวงหมายเลข 4 เพื่อต่อไปยังกรุงพนมเปญและกรุงสีหนุวิลล์ โดยพื้นที่ร้อยละ 70 ของโครงการเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม อีกร้อยละ 30 สำหรับก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ โดยการลงทุนมาจากภาคเอกชน มีคณะกรรมการบริหารนิคมฯ ประกอบด้วยนักลงทุนและตัวแทนจากภาครัฐ ทำหน้าที่กำกับดูแลและบริหารงานในนิคม อุตสาหกรรมเป้าหมายของนิคมแห่งนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ

และเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แปรรูป อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร และผลิตชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

นิคมอุตสาหกรรม Nearnng Kok เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานและให้บริการได้ในระดับสากล ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาดำเนินธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ยังมีความสำคัญในฐานะเป็น โครงการนำร่องเพื่อเป็นแม่แบบให้กับนิคมอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่จะจัดขึ้นตามมาในอนาคต นิคมอุตสาหกรรม Nearnng Kok มีข้อได้เปรียบหลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่

- **ทำเลที่ตั้ง** นิคมอุตสาหกรรม Nearnng Kok ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นจุดศูนย์กลางสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองสำคัญ ๆ ของไทยและกัมพูชา โดยมีเส้นทางบกที่เชื่อมต่อไปยังกรุงเทพมหานครและกรุงสีหนุวิลล์ ซึ่งถือเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญของกัมพูชา รวมถึงอยู่ติดกับชายแดนไทย-กัมพูชา ช่วยเพิ่มโอกาสให้แก่นักลงทุนในการติดต่อค้าขายหรือดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ กับไทย นอกจากนี้ เกาะกงยังมีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลและมีท่าเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือเกาะกงที่รัฐบาลมีโครงการปรับปรุงและขยายท่าเรือเพื่อรองรับการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมบริเวณโดยรอบ ซึ่งจะเกื้อหนุนให้พัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งผลิตสินค้าแบบครบวงจร นับตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการส่งออก

- **ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน** นิคมอุตสาหกรรม Nearnng Kok มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครบครันและได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ราคาที่ดินในบริเวณดังกล่าวนับว่าค่อนข้างถูก ส่งผลให้ต้นทุนในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ

- **นโยบายส่งเสริมจากภาครัฐ** รัฐบาลมีแผนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม Nearnng Kok เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนหลายประการ เช่น การยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา

กัมพูชายึดถือการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดตามที่ได้ประกาศไว้ต่อสหประชาชาติ ภายหลังจากเหตุการณ์ความวุ่นวายในประเทศสงบลง กัมพูชาเริ่มแสวงหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อเพิ่มบทบาทของตัวเองให้เป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ได้แก่

1. การเพิ่มบทบาทในสหประชาชาติ อาทิ การสมัครเป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของประชาคมโลก การแก้ไขปัญหาโรคเอดส์และโรคระบาดต่างๆ นอกจากนี้ กัมพูชายังมองว่าสหประชาชาติเป็นองค์กรสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาภายในกัมพูชา เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการตามแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan - NSDP) ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2553 บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียน เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศในเชิงบวกในสายตาของนานาประเทศ และการแสวงหาประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนา การดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ การพัฒนาด้านการศึกษาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความสัมพันธ์ทั่วไป ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชานับได้ว่ามีพัฒนาการที่ก้าวหน้าและดำเนินไปบนพื้นฐานของความเข้าใจกัน โดยมีกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เป็นพลังขับเคลื่อนความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy - ACMECS) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region - GMS) กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต มติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย - กัมพูชา (ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน พ.ศ. 2546) ที่เมืองเสียมราฐและจังหวัดอุบลราชธานี (ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นคืนความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชาให้กลับคืนสู่ภาวะปกติอย่างสมบูรณ์แบบภายหลังการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ ในกรุงพนมเปญเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2546) และมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย - กัมพูชา ครั้งที่ 5 ที่กรุงพนมเปญ (ระหว่างวันที่ 7 - 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549) นอกจากนี้ ยังมีกลไกความร่วมมืออีกมากทั้งในระดับ

รัฐบาลและระดับท้องถิ่นซึ่งมีส่วน ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับกัมพูชาที่สำคัญในปัจจุบันและถือเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างสองประเทศได้แก่ การจัดกิจกรรมฉลองครบรอบ 55 ปี ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - กัมพูชา (ระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2548 - 19 ธันวาคม พ.ศ. 2549) โดยมีกิจกรรมที่ทั้งสองฝ่ายฉลองร่วมกัน 55 โครงการ ซึ่งหลายโครงการได้ดำเนินการลุล่วงไปแล้วและประสบความสำเร็จด้วยดี

ทั้งนี้ ผู้นำไทยกับกัมพูชามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีการแลกเปลี่ยนการเยือน ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ความร่วมมือระหว่างสองประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่นและสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สำหรับความร่วมมือที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่

- การสำรวจและปักปันเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชา ไทยกับกัมพูชามีพรมแดนทางบกติดต่อกันประมาณ 798 กิโลเมตร มีหลักเขตทั้งสิ้น 73 หลักเขต โดยมีคณะกรรมการเขตแดนร่วมและ คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมเป็นกลไกสำคัญที่กำกับดูแลภารกิจการสำรวจปักปันและ แก้ไขปัญหาเขตแดน ทางบก ขณะนี้ มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบกโดยสองฝ่ายจะเริ่มสำรวจเส้นเขต แดนบริเวณ หลักเขตที่ 48 - 49 ในจังหวัดสระแก้ว ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 และจะทยอยสำรวจและปักปันเขตแดน ที่เหลือต่อไป นอกจากนี้ รัฐบาลไทยกับกัมพูชายังสนับสนุนให้มีการแก้ไขปัญหาพื้นที่ไหล่ทวีปที่ทั้ง สองฝ่าย อ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันเพื่อให้สามารถแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในทะเล ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ มีการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างรุกล้ำเขตแดนหรือปรับสภาพภูมิประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ในพื้นที่ที่ยังขาดความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดน มีส่วนสำคัญในการทำลายสันปันน้ำและสภาพภูมิประเทศตามธรรมชาติของเส้นเขตแดน และมักเป็นชนวนนำไปสู่ความขัดแย้งและไม่เป็นผลดีต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาในกรอบของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา เพื่อให้มีการปฏิบัติตามความตกลงร่วมกัน

- ความร่วมมือชายแดน ปัจจุบันไทยกับกัมพูชามีจุดผ่านแดนถาวรระหว่างกัน 6 จุด และจุดผ่อนปรนอีก 9 จุด เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการสัญจรข้ามแดนระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่ายบนพื้นฐาน ของความตกลงสัญจรข้ามแดนไทย - กัมพูชา ปี 2540 ซึ่งกำหนดให้ผู้สัญจรข้ามแดนต้องใช้เอกสารเดินทาง ที่ถูกต้อง ได้แก่ หนังสือเดินทางและบัตรผ่านแดน นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามเอกสาร Concept Paper on Thailand - Cambodia Border Points of Entry: Ways towards New Order, Effective Border Management and Greater Bilateral Cooperation ซึ่งส่งเสริมการสัญจรข้ามแดนที่ถูกต้อง การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่ชายแดน การป้องกัน

และปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ชายแดน อย่างไรก็ตาม ปัญหาในพื้นที่ชายแดนยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด แรงงานลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย การโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ปัญหาการปฏิบัติต่อชาวกัมพูชาที่ถูกจับกุม ในบางครั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอาจนำไปสู่การเสียชีวิตและบาดเจ็บ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชนของทั้งสองประเทศได้

- ความร่วมมือด้านแรงงานและการต่อต้านการค้ามนุษย์ ไทยกับกัมพูชาได้จัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน ไทย - กัมพูชา และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 เพื่อจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามแดนโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในประเทศไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ เมื่อเดือนเมษายน 2548 ทางกรไทยได้ขึ้นทะเบียนแรงงานชาวกัมพูชาไว้แล้วจำนวน 183,541 คน ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการพิสูจน์สัญชาติและออกเอกสารประจำตัว (Certificate of Identity - C.I.) แก่แรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานจำนวน 75,804 คน ซึ่งนับจนถึงวันที่ 1 เมษายน 2549 มีผู้ได้รับการรับรองสัญชาติและได้รับเอกสารประจำตัวแล้วจำนวน 34,113 คน

- การพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร รัฐบาลไทยกับกัมพูชาเห็นชอบร่วมกันที่จะพัฒนาปราสาทเขาพระวิหารเพื่อให้เป็น สัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อันดีงามที่ยั่งยืน โดยได้จัดตั้งกลไกขึ้นกำกับดูแล การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร และคณะอนุกรรมการอีก 2 คือ (1) คณะอนุกรรมการวางแผนการพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร และ (2) คณะอนุกรรมการเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทเขาพระวิหาร โดยทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้เริ่มโครงการพัฒนาภายหลังจากที่ UNESCO ได้ขึ้นทะเบียนปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลกแล้ว และให้เชื่อมโยงการพัฒนาช่องตาเฒ่า (ห่างจากเขาพระวิหาร 5 ก.ม.) ซึ่งฝ่ายกัมพูชามักบกรบร้าให้ฝ่ายไทยเปิดเป็นจุดผ่านแดนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ โครงการพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร โดยให้ดำเนินการทั้งสองเรื่องควบคู่กันในลักษณะ package และให้การพัฒนาส่งเสริมซึ่งกันและกัน

5.1 ข้อตกลงร่วมด้านการลงทุนระหว่างไทยกับกัมพูชา

ไทยกับกัมพูชามีการตกลงร่วมภายใต้กรอบความร่วมมือทางการค้าและการลงทุน คือ กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) โดยได้มีการดำเนินโครงการทวิภาคีที่มีโครงการร่วมในสาขาการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนจำนวนทั้งสิ้น 18 โครงการ ได้แก่

- 1) การศึกษาการจัดตั้งตลาดกลางเพื่อค้าส่งและส่งออกในกัมพูชา
- 2) การจัดคณะผู้แทนการค้าและการลงทุน
- 3) การจัดงานแสดงสินค้า
- 4) ร่างความตกลงการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา
- 5) ร่างความตกลงการขนส่งสินค้าผ่านชายแดนไทย-กัมพูชา
- 6) ปรับปรุงจุดผ่านแดนถาวรระหว่าง 2 ประเทศจำนวน 6 แห่ง
- 7) ความตกลงการอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยให้บริการเบ็ดเสร็จที่ด่านชายแดนไทย-กัมพูชา
- 8) โครงการศึกษาการค้าแบบหักบัญชี
- 9) การจัดตั้งสภาธุรกิจ ACMECS ไทย-กัมพูชา
- 10) โครงการศึกษาเพื่อบรรเทาความยากจนบริเวณชายแดนกัมพูชา
- 11) การศึกษาโครงการนิคมอุตสาหกรรมปอยเปต
- 12) การศึกษาโครงการนิคมอุตสาหกรรมไพลิน
- 13) การศึกษาโครงการแหล่งน้ำสำรองที่ปอยเปต
- 14) การศึกษาโครงการศูนย์กระจายสินค้าที่ศรีโสภณ
- 15) การศึกษาโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมบริเวณชายแดน 4 เขต คือ ปอยเปต-อรัญประเทศ, เกาะกง-คลองใหญ่, ไพลิน-บ้านฝักกาด และคามเรียง-บ้านแหลม
- 16) ปรับปรุงจุดผ่อนปรนระหว่างทั้ง 2 ประเทศจำนวน 6 แห่ง
- 17) โครงการศูนย์ประชุมนานาชาติเสียมเรียบ
- 18) การศึกษาโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างอำเภอศรีโสภณ จังหวัดเสียมเรียบ และจังหวัดพระตะบอง

สำหรับกรอบความร่วมมือ GMS (Greater Mekong Subregion) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก ซึ่งไทยกับกัมพูชาได้ดำเนินโครงการร่วมกัน ดังนี้

- 1) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจคอนได่ (Southern Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย กัมพูชาและเวียดนาม
  - เส้นทางตราด-เกาะกง-สแรมเบิต เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลไทย-กัมพูชา-เวียดนาม (R10) โดยไทยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ผ่อนปรน 567.7 ล้านบาท เพื่อ

การปรับปรุงถนนระยะทาง 151.5 กิโลเมตร และให้เปล่า 288 ล้านบาท เพื่อการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง

- เส้นทางช่องสะงำ-อัลลองเวง-เสียมเรียบ ปรับปรุงถนนระยะทาง 138 กิโลเมตร ซึ่งจะเชื่อมโยงระหว่างภาคอีสานใต้ของไทยกับจังหวัดเสียมเรียบ

- 2) การอำนวยความสะดวกการผ่านแดนของคนและสินค้าระหว่างไทย-กัมพูชา
- 3) ไทยจัดสร้างเครือข่ายระบบเคเบิลใยแก้วตามโครงการ Telecommunication Backbone Project ซึ่งเปิดให้บริการในเส้นทางระหว่างจังหวัดอุตรดิตถ์ (ไทย)-กรุงปอยเปต (กัมพูชา)
- 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบ Package Tour โดยจะเน้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจตลอดจนดำเนินการ GSM Single เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

5.2 เมืองคู่แฝด (Sister Cities)

จากแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ACMECS ตามปฏิญญาพุกามที่ผู้นำทั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และไทย ได้ลงนามร่วมกัน เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ณ เมืองพุกาม เพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง โดยเห็นชอบให้เกิดโครงการร่วมกันของทุกประเทศ และโครงการระดับทวิภาคี (Bilateral Project) รวมทั้งโครงการเมืองคู่แฝด (Sister Cities) ก็เป็นหนึ่งในโครงการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่มีร่วมกัน คือ

1. เชื่อมโยงธุรกิจบริการ การค้า ธุรกิจการเงิน (Account Trade)
2. ขนส่ง (Logistics Industry)
3. ตลาดกลางสินค้าเกษตรร่วม
4. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
5. เขตประกอบการอุตสาหกรรม เขตการผลิตร่วม เน้นอุตสาหกรรมใช้แรงงาน
6. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน

โดยโครงการร่วมไทย-กัมพูชา กำหนดให้มีเมืองคู่แฝด 9 โครงการ ดังแสดงในตารางที่ 28

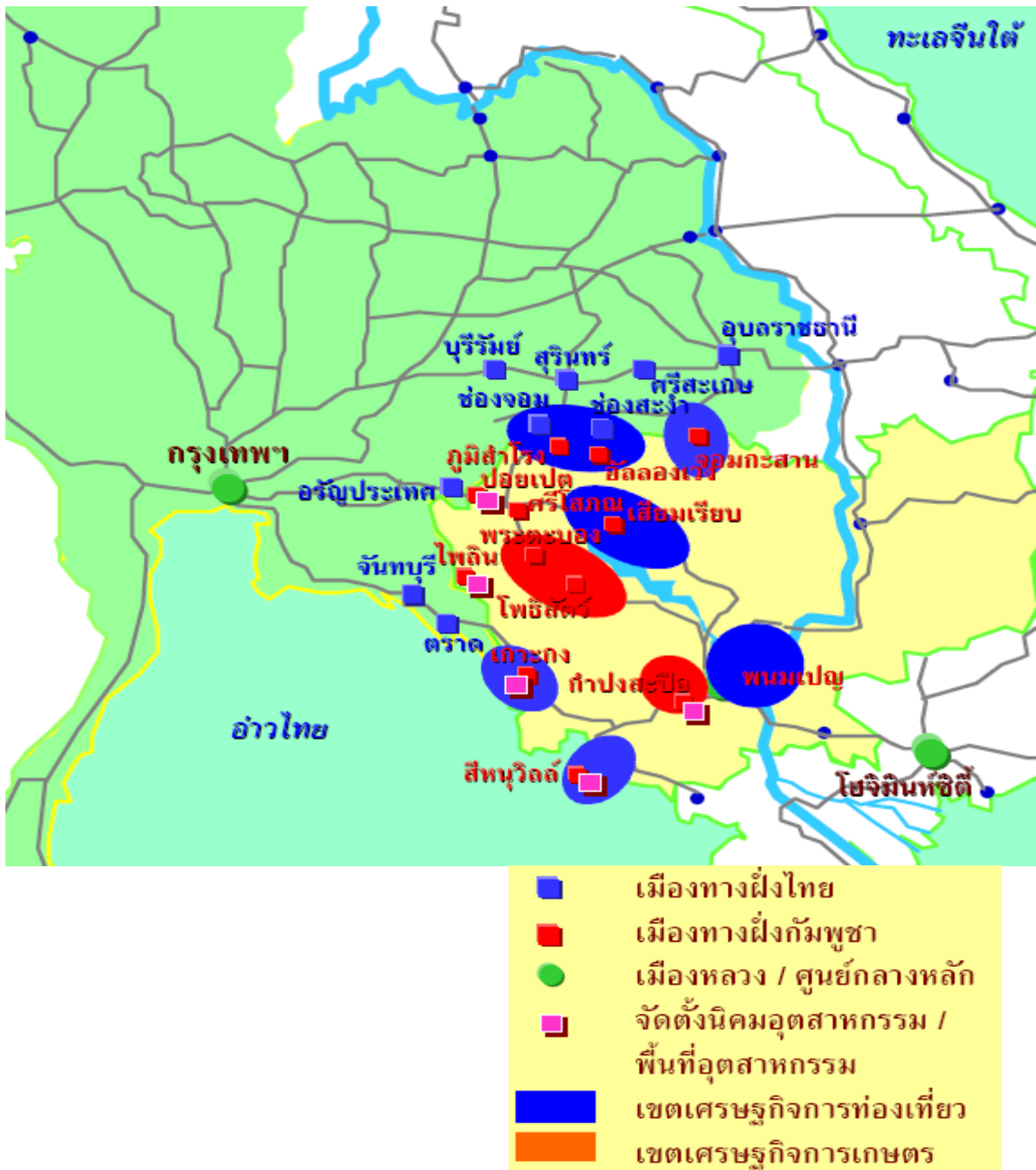
ตารางที่ 28: เมืองคู่แฝดระหว่างไทย-กัมพูชา

ลำดับที่	เมืองคู่แฝด
1	ศรีสะเกษ - เสียมเรียบ
2	สุรินทร์ - อุดรมีชัย
3	สระแก้ว - บันเตียเมียนเจย
4	จันทบุรี - ไพลิน
5	ตราด - เกาะกง
6	อุบลราชธานี - พระวิหาร
7	จันทบุรี - พระตะบอง
8	ตราด - ปราสาท
9	บุรีรัมย์ - อุดรมีชัย

โครงการเมืองคู่แฝด (เมืองคู่มิตร) เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านให้เป็นเมืองเชื่อมโยงระหว่างกัน เป็นรากฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยว สนับสนุนการขยายฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมจากไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2548 ให้กำหนดมาตรการผ่อนปรนสำหรับเมืองที่เป็น Sister City นำร่องในการจัดทำ Contract Farming 3 แห่ง ได้แก่ (1) ไทย-พม่า : แม่สอด-เมียวดี (2) ไทย-ลาว : เลย-ไชยบุรี และ (3) ไทย-กัมพูชา : จันทบุรี-พระตะบอง/ไพลิน

รูปภาพที่ 2: แนวทางความร่วมมือระหว่างไทย-กัมพูชา

5.3.1 เมืองคูแผล เสียมเรียบ-ศรีสะเกษ

เมืองคูแผลเสียมเรียบ-ศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ระหว่างไทยและกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าเยี่ยมชมปราสาทนครวัด นครธม และปราสาทอื่น ๆ ในกัมพูชา จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและกัมพูชา ทำให้เกิดการพัฒนาดนหน หมายเลข 67 (ช่อง สะงา-อัลลองเวง-เสียมเรียบ) เพื่อให้การเดินทางโดยรถยนต์ระหว่าง 2 ประเทศ สะดวกขึ้น ด้วยงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไทยกว่า 1,300 ล้านบาท ซึ่งแล้วเสร็จในปี 2551 โดยที่ถนนสายนี้ได้ส่งผลให้การขนส่งสินค้าและธุรกิจการท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติสามารถใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง จากช่อง สะงา จังหวัดศรีสะเกษ ถึง จังหวัดเสียมเรียบ เพื่อชมความงามของปราสาทหินนครวัด นครธม ได้ ทั้งนี้ ยังสามารถสร้างรายได้และอาชีพให้กับประชาชนบริเวณเส้นทางการสัญจรทั้งในไทยและ กัมพูชา เนื่องจากโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังไม่ได้นำเนินการเจรจาหรือ ติดต่อประสานงานในด้านการอำนวยความสะดวกบนเส้นทางดังกล่าว เช่น จุดพักรถ ศูนย์บริการ การเดินทาง เป็นต้น ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหา ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ประกอบการขนส่งและผู้โดยสารที่จะเข้ามาดำเนินงานบนถนนหมายเลข 67 จึงควร เร่งการเจรจาร่วมกัน (Bilateral) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งของไทยและกัมพูชา

5.3.2 เมืองคูแผล เกาะกง-ตราด

จากกรอบความร่วมมือ ACMCS ในโครงการเมืองคูแผล (เกาะกง-ตราด) จังหวัด ตราดจึงเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน จากกลยุทธ์เสริมสร้างความเป็น หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ในการเปิดประตูสู่อินโดจีนจึงได้เกิดโครงการต่าง ๆ ขึ้น เช่น โครงการ ก่อสร้างถนน 4 เลน ตราด-บ้านหาดเล็ก ไปเชื่อมกับถนนสาย 48 ของกัมพูชา เพื่อเชื่อมโยงถนน ระหว่างประเทศ โดยความรับผิดชอบของแขวงทางตราด (กรมทางหลวง) งบประมาณตั้งแต่ปี 2548-2551 จำนวน 900 ล้านบาท โครงการพัฒนาเมืองคูแผล (เกาะกง-ตราด) (จันทบุรี-พระตะบอง/ ไพลิน) โดยความรับผิดชอบของจังหวัดตราดและจันทบุรี งบประมาณปี 2548 จำนวน 10 ล้านบาท และโครงการจัดระบบบริหารจัดการศูนย์รวมสินค้าเพื่อการส่งออก (HUB) โดยความรับผิดชอบ ของพาณิชย์จังหวัด งบประมาณปี 2548-2551 จำนวน 315 ล้านบาท จากกลยุทธ์กำหนดกลไก ทางด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรเป็น รายสินค้าเพื่อสร้างเสถียรภาพทางราคาสินค้า เกษตร และให้เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตที่เป็นธรรม เป็นต้น ทั้งนี้ จากการเล็งเห็นความสำคัญ ของการสาธารณสุข จากกลยุทธ์ส่งเสริมและการพัฒนาตามกรอบปฏิญญาพุกาม จึงได้จัดโครงการ เกาะกง-ตราด ร่วมใจพัฒนาสาธารณสุข โดยความรับผิดชอบของสาธารณสุขจังหวัด ด้วย

งบประมาณปี 2548-2551 จำนวน 3.9 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งด้านการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานร่วมกันของทั้ง 2 เมือง (เกาะกง-ตราด)

บทที่ 6

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ไทย-กัมพูชา

6.1 เส้นทางคมนาคม

กัมพูชายังขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และยังคงได้รับการพัฒนาอีกมาก ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับการเร่งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีนโยบายส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในโครงการเหล่านี้ได้อย่างค่อนข้างเสรี โดยเฉพาะการลงทุนด้านระบบคมนาคมและระบบสื่อสาร สำหรับเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของกัมพูชา สรุปได้ดังนี้

1) เส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก

ทางรถยนต์

เส้นทางสายหลัก (National Road) แต่ละสายในกัมพูชามีตัวเลขกำกับ 1 หลัก เช่นเดียวกับทางหลวงของไทย ส่วนเส้นทางสายรอง (Feeder Road) มีตัวเลขกำกับเพิ่มเป็น 2 หลัก หรือ 3 หลัก เช่น เส้นทางหมายเลข 48 เป็นเส้นทางสายรองที่แยกออกมาจากเส้นทางหมายเลข 4 ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลัก เป็นต้น สำหรับเส้นทางสายหลักของกัมพูชามีทั้งสิ้น 7 สาย ได้แก่

1) **ถนนหมายเลข 1 กรุงพนมเปญ-ด่านบาวเวท จังหวัดสวายเรียม** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านจังหวัดกันดาล ซึ่งเป็นจังหวัดรอบนอกกรุงพนมเปญและเป็นจุดข้ามแม่น้ำโขงเพื่อต่อไปยังจังหวัดเปรแวงและสวายเรียม ก่อนไปสิ้นสุดที่ด่านชายแดนบาวเวท ซึ่งติดกับด่านสากล มอกลีของเวียดนาม มีระยะทางรวม 167 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3-3.5 ชั่วโมง ทั้งนี้ จากชายแดนเวียดนามสามารถใช้เส้นทางหมายเลข 22 ของเวียดนามต่อไปถึงนครโฮจิมินห์ซึ่งมีระยะทางเพียง 68 กิโลเมตร

2) **ถนนหมายเลข 2 กรุงพนมเปญ-ด่านพนมเดิน จังหวัดตาแก้ว (ชายแดนติดกับเวียดนามที่หนาบึง)** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญไปทางใต้ ผ่านจังหวัดกันดาลไปสิ้นสุดที่พนมเดิน จังหวัดตาแก้ว ซึ่งมีด่านท้องถิ่นข้ามไปเวียดนามที่หนาบึง มีระยะทางรวม 121 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.5-2 ชั่วโมง สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ไหล่ทางแคบ มีสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กสำหรับข้ามแม่น้ำโขง

3) **ถนนหมายเลข 3 กรุงพนมเปญ-จังหวัดกัมปอต** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญไปทางใต้ ผ่านจังหวัดกันดาล กัมปงสะปือ และตาแก้ว ไปยังจังหวัดกัมปอตแล้วเลียบชายฝั่งไปทางตะวันตก

จรดกับเส้นทางหมายเลข 4 ใกล้กรุงสีหนุวิลล์ มีระยะทางรวม 202 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3.5-4 ชั่วโมง ทั้งนี้ เส้นทางจากกรุงพนมเปญถึงจังหวัดกัมปอดในปัจจุบันได้ขยายถนนเป็น 4 ช่องจราจร และปรับปรุงพื้นผิวถนนเป็นถนนลาดยาง

4) **ถนนหมายเลข 4 กรุงพนมเปญ-กรุงสีหนุวิลล์** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านจังหวัด กัมปงสะปือ และเกาะกง จนจรดอ่าวไทยบริเวณท่าเรือสีหนุวิลล์รวมระยะทาง 226 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3-4 ชั่วโมง สภาพถนนเป็นถนนลาดยางสภาพดีและเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าสายสำคัญที่สุดของกัมพูชา

5) **ถนนหมายเลข 5 กรุงพนมเปญ-ด่านปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนเจย** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านจังหวัดกันดาล กัมปงชนัง โปธิสัด พระตะบองไปสิ้นสุดที่ด่านชายแดนปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนเจย ติดกับอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้วของไทย มีระยะทางรวม 407 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5.5-7.5 ชั่วโมง สภาพถนนเป็นทางลาดยาง สภาพดี ยกเว้นช่วงอำเภอศรีโสภณ ไปจนถึงด่านชายแดนปอยเปต-จังหวัดรัฐประเทศ รวมระยะทาง 49 กิโลเมตร ในช่วงฤดูฝนถนนจะมีสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก ใช้งานได้เฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

6) **ถนนหมายเลข 6 กรุงพนมเปญ-อำเภอศรีโสภณ** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญขึ้นไปทางเหนือ ผ่านจังหวัดกันดาล กัมปงจาม กัมปงทม และเสียมเรียบแล้วไปบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 5 ที่อำเภอศรีโสภณ มีระยะทางรวม 416 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6.5-8 ชั่วโมง สภาพถนนเป็นถนนลาดยางสภาพดี ยกเว้นช่วงจังหวัดเสียมเรียบ-อำเภอศรีโสภณ มีระยะทาง 90 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรังที่ใช้งานได้ในช่วงฤดูแล้ง แต่ไม่ค่อยสะดวกใช้งานในช่วงฤดูฝน

7) **ถนนหมายเลข 7 บ้านเชิงไพร จังหวัดกัมปงจาม-ด่านบ้านโอสวาย จังหวัดสตีงเตรง (ติดกับด่านเวือนคำ แขวงจำปาสักของลาว)** เริ่มต้นจากจุดบรรจบของถนนหมายเลข 6 ที่บ้านเชิงไพรจังหวัดกัมปงจาม มุ่งสู่ชายแดนด้านเวียดนามก่อนเลี้ยวขึ้นไปทางเหนือ เข้าสู่จังหวัดกระแจะและสตีงเตรงไปจรดด่านบ้านโอสวาย ด่านเวือนคำ แขวงจำปาสักของลาว รวมระยะทาง 461 กิโลเมตร

ในการพัฒนาเส้นทางสายหลักให้มีสภาพพร้อมรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านอื่น ๆ ที่จะตามมา รัฐบาลกัมพูชาจึงดำเนินการขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ อาทิเช่น ญี่ปุ่น สวีเดน ไทย และสหรัฐอเมริกา รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และสหประชาชาติ (UN) ในการปรับปรุงเส้นทางสายต่าง ๆ รวมทั้งเส้นทางคมนาคมอื่น ๆ โดยคาดว่า

เส้นทางสายหลักทั้ง 7 สายจะทำการลาดยางแล้วเสร็จภายในปี 2552 ในส่วนของไทยได้ตกลงให้ความช่วยเหลือปรับปรุงเส้นทางสายรองแก่กัมพูชา 4 สาย ได้แก่

1) **เส้นทางหมายเลข 48** ระยะทาง 151.5 กิโลเมตร ซึ่งแยกออกจากเส้นทางหมายเลข 4 บริเวณกิโลเมตรที่ 143 ไปทางทิศตะวันตก สูดทางที่จังหวัดเกาะกงซึ่งติดกับบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราดของไทย พร้อมทั้งก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สะพานข้าม แม่น้ำตาไต สติงชายอแรง อันดองตัก และกัมปง โสม ซึ่งสะพานเหล่านี้จะช่วยให้นักกัมพูชาสามารถเดินทางจากจังหวัดเกาะกงถึงอำเภอสเรอัมเบิล และต่อไปยังกรุงพนมเปญได้อย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น โดยทางหลวงสายนี้จะเชื่อมกับทางหลวงหมายเลข 4 (กรุงพนมเปญ-กรุงสีหนุวิลล์) เพื่อต่อไปยังกรุงพนมเปญ/กรุงสีหนุวิลล์ได้ และเป็นเส้นทางที่สามารถเชื่อมต่อไปถึงท่าเรือแหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของไทยในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ผ่านถนนหมายเลข 318 ของไทยที่จังหวัดตราด

ทั้งนี้ ถนนหมายเลข 48 ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และเปิดใช้เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมา โดยมีสมเด็จพระนเรน ราชกุมารและสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รองนายกรัฐมนตรี นายพอล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น ตลอดจนส่วนราชการของทางฝ่ายไทยและกัมพูชาเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน ณ บริเวณต้นถนนสาย 48 จังหวัดเกาะกง

2) **เส้นทางหมายเลข 67** ระยะทาง 138 กิโลเมตร ซึ่งแยกจากเส้นทางหมายเลข 6 ที่จังหวัดเสียมเรียบขึ้นไปทางเหนือจรดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา ในช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษของไทย และอำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรธานีของกัมพูชา เป็นเส้นทางส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของไทยกับภาคเหนือของกัมพูชา โดยจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่จังหวัดเสียมเรียบ ทั้งนี้ ถนนสาย 67 ได้มีการเปิดใช้แล้วเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2552 ที่ผ่านมา

3) **เส้นทางหมายเลข 68** ระยะทาง 125 กิโลเมตร ซึ่งทางการกัมพูชาขอให้ไทยพิจารณาให้ความช่วยเหลือปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 68 ซึ่งแยกออกจากเส้นทางหมายเลข 6 ที่จังหวัดเสียมเรียบขึ้นไปทางเหนือจรดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา ในช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ของไทย และลำโรง จังหวัดอุดรธานีของกัมพูชา

4) **เส้นทางหมายเลข 318 หรือสายตราด-คลองใหญ่** ปัจจุบันกรมทางหลวงได้สนับสนุนงบประมาณกว่า 600 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างถนนสาย 318 ซึ่งมีระยะทางกว่า 90 กิโลเมตร เป็นถนนสี่เลนในบางช่วง ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการขนส่งทางน้ำกว่า 3 เท่าตัว และจะมา

ทดแทนการขนส่งทางน้ำในที่สุด ซึ่งถนนสาย 318 เป็นถนนโครงข่ายภาคตะวันออกเฉียงใต้จีน (จากกรุงเทพฯ-ตราด ประเทศไทย – จังหวัดเกาะกง-กัมปงโสม (กรุงสีหนุวิลล์) ประเทศกัมพูชา ผู้ภาคใต้ของประเทศเวียดนาม ท่าเรือโฮจิมินห์ซิตี้) เป็นการยกระดับการขนส่งทางบกสู่กัมพูชา หากเสร็จแล้วจะเพิ่มปริมาณการขนส่งจากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 30 ซึ่งคาดว่าถนนสายนี้จะแล้วเสร็จในปี 2553

ทางรถไฟ

กัมพูชามีเส้นทางรถไฟสำคัญ 2 สาย ได้แก่ กรุงพนมเปญ-โพธิสัต-พระตะบอง-อำเภอสรีโสภณ-ปอยเปต ระยะทาง 386 กิโลเมตร และกรุงพนมเปญ-ตาแก้ว-กัมปอต-กรุงสีหนุวิลล์ ระยะทาง 264 กิโลเมตร ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ได้อนุมัติเงินกู้แบบมีเงื่อนไข (Concessional Loan) แก่กัมพูชา เพื่อใช้ปรับปรุงทางรถไฟยาว 600 กิโลเมตร และสร้างทางรถไฟทางยาว 48 กิโลเมตร ช่วงอำเภอสรีโสภณ-ปอยเปต เพื่อเชื่อมต่อกับทางรถไฟของไทยที่อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2553 โดย ADB ยังให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่กัมพูชาในการว่าจ้างผู้ให้บริการรถไฟจากต่างประเทศในการบริหาร บำรุงรักษา และลงทุนสร้างทางรถไฟเป็นเวลา 30 ปีอีกด้วย โดยโครงการปรับปรุงทางรถไฟในกัมพูชาดังกล่าว มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ทางตอนใต้ (Southern Corridor) ซึ่งเชื่อมระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนาม นอกจากนี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง (Singapore-Kunming Railways Links) ของจีนด้วย

ตารางที่ 29: ระยะและเส้นทางการคมนาคมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดต่าง ๆ

ชื่อเมือง	ระยะทาง (กิโลเมตร)	ทางหลวงหมายเลข
กรุงเทพมหานคร – เปรเวง	90	1
กรุงเทพมหานคร – สวายเรียง	122	1
กรุงเทพมหานคร – กันดาล	11	2
กรุงเทพมหานคร – ตาแก้ว	78	2
กรุงเทพมหานคร – กัมปอต	143	3
กรุงเทพมหานคร – พนมโบโก	189	3
กรุงเทพมหานคร – ศิริรมย์	177	4
กรุงเทพมหานคร – กัมปงสะปือ	48	4
กรุงเทพมหานคร – กรุงสีหนุวิลล์	130	4
กรุงเทพมหานคร – เกาะกง	271	4
กรุงเทพมหานคร – กัมปงชนัง	96	5
กรุงเทพมหานคร – โพธิสัต	189	5
กรุงเทพมหานคร – พระตะบอง	291	5
กรุงเทพมหานคร – บันเตียเมียนเจย	359	5
กรุงเทพมหานคร – อุดรมิซัย	469	5
กรุงเทพมหานคร – ไพลิน	371	5, 10
กรุงเทพมหานคร – นครวัด	321	6
กรุงเทพมหานคร – เสียมเรียบ	314	6
กรุงเทพมหานคร – กัมปงทม	168	6
กรุงเทพมหานคร – พระวิหาร	294	6, 64
กรุงเทพมหานคร – กัมปงจาม	124	6, 7
กรุงเทพมหานคร – กระเจะ	315	7, 13
กรุงเทพมหานคร – สตึงตรง	455	7, 13
กรุงเทพมหานคร – รัตนคีรี	588	7, 13
กรุงเทพมหานคร – มณฑลคีรี	521	7, 13, 14

หมายเหตุ: ถนนบางสายอาจจะปรับปรุงเพิ่มเติม

รูปภาพที่ 3: เส้นทางการคมนาคมภายในกัมพูชา

ที่มา: ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

2) **เส้นทางคมนาคมทางน้ำ** ท่าเรือหลักที่ใช้ขนส่งสินค้าของกัมพูชามี 3 แห่ง คือ

1) **ท่าเรือพนมเปญ (Phnom Penh Port)** ตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณ 320 กิโลเมตร เป็นท่าเรือในการขนส่งสินค้าขนาดเล็ก มีความยาวหน้าท่าประมาณ 183 เมตร และท่าลอยน้ำ 3 แห่ง รองรับเรือขนาดยาวไม่เกิน 100 เมตร สามารถรองรับเรือระวางบรรทุก 2,000 ตันในฤดูแล้ง และ 5,000 ตัน ในฤดูน้ำหลาก เนื่องจากตั้งอยู่ตอนในของประเทศจึงไม่สามารถรองรับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ได้

2) **ท่าเรือกัมปงโสม (Kampong Som Port)/ท่าเรือสีหนุวิลล์ (Sihanoukville port)** ตั้งอยู่ที่กรุงสีหนุวิลล์ อยู่บนชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยเหนือท่าเรือไปเล็กน้อย มีหน้าท่ากว้าง 550 เมตร เป็นท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่แห่งเดียวของประเทศและทันสมัยที่สุด มีศักยภาพในการรองรับการขนส่งสินค้าได้ถึง 1.6 ล้านตัน/ปี สามารถรองรับเรือระวางบรรทุกสินค้าขนาด 10,000-15,000 ตันได้พร้อมกัน 4 ลำ นอกจากนี้ ยังมีท่าเทียบเรือขนาดเล็กสำหรับเรือลำเลียงที่มีขนาดใหญ่ด้วย

3) **ท่าเรือเกาะกง (Koh Kong Port)/ท่าเรือออกญามง (Oknha Mong Port)** เป็นท่าเรือเอกชนในเขตจังหวัดเกาะกง ตั้งอยู่ติดอ่าวไทยใกล้กับจังหวัดตราดเหนือขึ้นมาจากท่าเรือสีหนุวิลล์ ถ้ามาโดยทางรถยนต์จะมีระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร ส่วนถ้ามาจากกรุงพนมเปญจะมีระยะทางประมาณ 180 กิโลเมตร ส่วนใหญ่ใช้ขนส่งสินค้าจากไทยและมาเลเซีย สามารถรองรับเรือระวางบรรทุก 500-1,000 ตัน มีศักยภาพในการขนส่งสินค้าได้ 150,000 ตัน/ปี

ปัจจุบันมีการสร้างท่าเรือระหว่างประเทศในจังหวัดกัมปอตเชื่อมต่อกับกรุงพนมเปญ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2556

นอกจากนี้ การขนส่งทางน้ำภายในประเทศ ส่วนใหญ่ใช้แม่น้ำโขง แม่น้ำโตนเลสาบ และแม่น้ำบาสัก ซึ่งมีความยาวรวม 1,750 กิโลเมตรในฤดูฝน และอาจลดเหลือ 580 กิโลเมตรในฤดูแล้ง ท่าเรือที่ใช้ขนส่งภายในกัมพูชาที่สำคัญมี 7 แห่ง ได้แก่

1) **ท่าเรือในกรุงพนมเปญ** 2 แห่ง

2) **ท่าเรือกัมปงจาม** เป็นท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือพนมเปญ 105 กิโลเมตร

3) **ท่าเรือกระแจะ** เป็นท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกัมปงจาม 115 กิโลเมตร

4) **ท่าเรือสตีงตรง** เป็นท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกระแจะ 115 กิโลเมตร

5) **ท่าเรือเนียกเรือ่ง** เป็นท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือพนมเปญ 60 กิโลเมตร

6) **ท่าเรือจองคเนียะ** (เสียมเรียบ) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโตนเลสาบ ห่างจากท่าเรือกัมปงชนัง 190 กิโลเมตร

อย่างไรก็ตาม การขนส่งสินค้าทางน้ำภายในประเทศยังมีข้อจำกัด เนื่องจากระดับน้ำในฤดูฝนและฤดูแล้งมีความแตกต่างกันประมาณ 10 เมตร ทำให้บางครั้งเรือขนาดใหญ่มีปัญหาในการเทียบท่าโดยเฉพาะในฤดูแล้ง

3) **เส้นทางคมนาคมทางอากาศ**

สนามบินนานาชาติ ได้แก่ สนามบินนานาชาติพนมเปญหรือสนามบินโปเชนตง (Pocheantong) ที่กรุงพนมเปญ และสนามบินนานาชาติเสียมเรียบ ที่จังหวัดเสียมเรียบ อย่างไรก็ตาม สนามบินนานาชาติทั้ง 2 แห่งนี้ ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้โดยสารระหว่างประเทศ

สนามบินภายในประเทศ ได้แก่ สนามบินกวงแก็ง (Kang Keng) กรุงสีหนุวิลล์ ซึ่งจะยกขึ้นเป็นสนามบินนานาชาติในปี 2554 สนามบินจังหวัดพระตะบอง ท่าอากาศยานขนาดเล็กที่กรุงสีหนุวิลล์ และท่าอากาศยานสำรองเพื่อการขนส่งสินค้าที่จังหวัดกัมปงชนัง เป็นต้น

6.2 การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ไทย-กัมพูชา

โลจิสติกส์ (Logistics) ตามพจนานุกรม หมายถึง การส่งกำลังบำรุงในทางทหาร ซึ่งก็คือ การขนส่งยุทธโธปกรณ์จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งให้ถูกสถานที่และทันเวลา สำหรับในปัจจุบันได้นำคำว่า โลจิสติกส์มาใช้ในความหมายของระบบการขนส่ง โดยหมายถึงการจัดวางแผน กำหนด สายงาน และควบคุมกิจกรรมทั้งการเคลื่อนย้ายและไม่เคลื่อนย้ายในการลำเลียงสินค้าจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งที่มีการบริโภค ดังนั้น โลจิสติกส์ก็คือ วิธีการและกระบวนการที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายและต้นทุนโดยรวมในการกระจายสินค้าให้ต่ำที่สุด เพื่ออำนวยความสะดวกของกระบวนการไหลของสินค้าตั้งแต่จุดเริ่มจนถึงมือผู้บริโภค¹⁴

เนื่องจากในปัจจุบัน ทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมจะมีการแข่งขันกันทั้งทางด้านการค้า ราคาราคาสินค้า โดยมีเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาค่าต้นทุน ซึ่งในส่วนของ

¹⁴ ธนิต โสรัตน์. 2551. *Why Logistics?* (Online). Available URL:

<http://www.v-servegroup.com/new/document.php?Bookno=116>. [สืบค้น ณ วันที่ 24 พฤษภาคม 2552]

ต้นทุนทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ถ้าค่าขนส่งราคาถูกก็จะช่วยลดต้นทุนราคาสินค้าได้ ตัวอย่างเช่น สินค้าที่เข้ามาทางท่าเรือจะอย่างไรเพื่อให้เข้าไปสู่โรงงานโดยเร็ว เพราะหากขนส่งมาจากท่าเรือล่าช้าต้นทุนต่าง ๆ ก็จะเพิ่มสูงขึ้น หรือกรรมวิธีกระบวนการระหว่างต้นทางถึงปลายทางเรือที่ขนส่งสินค้าเข้ามาทางท่าเรือ ซึ่งก็มีกรรมวิธีในเรื่องของภาษี การตรวจสอบสินค้า ตรวจสอบสารเคมี เป็นต้น ถ้ากระบวนการในส่วนนี้ล่าช้าสินค้าที่จะส่งไปปลายทางก็จะล่าช้าลง นั่นคือต้นทุนจะสูงขึ้น

6.2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย

ภาครัฐได้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในไทย จึงมีแนวคิดที่จะสร้างระบบโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐานสากล (World Class Logistics) เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการค้าของภาคอินโดจีน โดยเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2549 รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง ยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศไทย (2549-2553) โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1) เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกต่อกิจกรรมทางการค้า ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนโลจิสติกส์ (Cost Efficiency) เพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Responsiveness) และเพิ่มความปลอดภัยและความเชื่อถือได้ในกระบวนการนำส่งสินค้าและบริการ (Reliability and Security)

2) สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

สำหรับประเด็นด้านยุทธศาสตร์ (Strategic Agenda) มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ในภาคการผลิต (Business Logistics Improvement) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจในสาขาอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ให้มีการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

2) การเปิดเส้นทางการค้าและสร้างประสิทธิภาพสูงสุดของเครือข่ายโลจิสติกส์ (New Trade Lanes and logistics Network Optimization) เพื่อให้เกิดระบบเครือข่ายและระบบการบริหารโลจิสติกส์แบบบูรณาการรองรับบทบาทการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics Hub) ของภูมิภาคอินโดจีน ในการรวบรวม ขนถ่าย และกระจายสินค้าทั้งในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค

3) การพัฒนาธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีการค้าระหว่างประเทศ (Logistics Service Internationalization) เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากลและในประเภทที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

4) การยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Enhancement) เพื่อลดต้นทุนของผู้ประกอบการในการทำธุรกรรมเพื่อการนำเข้าและส่งออก

5) การพัฒนากำลังคนและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Capacity Building) เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านโลจิสติกส์ทั้งในภาคการผลิต และในอุตสาหกรรม ให้บริการ โลจิสติกส์ เพียงพอกับความต้องการ และสร้างระบบข้อมูลและกลไกเพื่อการวางแผน และติดตามผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ในไทย

ทั้งนี้ ในยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนพัฒนาโลจิสติกส์ของไทย ได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเส้นทางการค้า ด้วยการพัฒนาเส้นทางการค้า (New Trade Lanes) คู่ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป ผ่านทางฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน โดยการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่มีศักยภาพฝั่งตะวันตก และพัฒนาเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงท่าเรือกับเส้นทางขนส่งหลักของประเทศ ภูมิภาค และเมืองคู่ค้าหลัก (Economic Corridor)

สำหรับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะผสมผสานการขนส่งในหลายรูปแบบทั้งทางรถยนต์ รถไฟ เรือ และอากาศ มาเชื่อมโยงกัน โดยกำหนดให้การขนส่งทางน้ำและทางรางเป็นเส้นทางขนส่งหลักในการขนส่งระยะยาว การขนส่งทางถนนเป็นการขนส่งต่อเชื่อมจากต้นทางสู่เส้นทางหลัก ก็นำส่งจากเส้นทางหลักสู่ปลายทาง ส่วนด้านการขนส่งทางอากาศจะเป็นส่วนสนับสนุนสำหรับสินค้าที่ต้องการความรวดเร็ว โดยการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ส่วน¹⁵ ได้แก่

1) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทางภาคพื้น

- การพัฒนาท่าเรือไทยเป็นประตูสู่ภูมิภาค เพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบกับท่าเรืออื่นในภูมิภาคเดียวกัน โดยพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง (LCB) เพื่อรองรับและดึงดูดปริมาณสินค้าผ่านเข้าออกอินโดจีนและจีนตอนใต้ และพัฒนาท่าเรือสตูล เพื่อรองรับประเทศในแถบเอเชียใต้ ตลอดจนขยายขีดความสามารถของ ICD ลาดกระบัง และย่านพหลโยธิน เพื่อเชื่อมโยงระบบขนส่งรวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของท่าเรือภูมิภาค

- การพัฒนาศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Hub & Spokes) เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าประจำภาค โดยจัดตั้ง Hub และเชื่อมต่อระบบการขนส่งระหว่างรูปแบบการขนส่งเดียวกัน (Intramodal) และต่างรูปแบบ (Intermodal) ให้เกิดการใช้ประโยชน์และลด

¹⁵ ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. ข้อมูลพื้นฐานราชอาณาจักรกัมพูชา. (ชลบุรี : ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551), น. 296-297.

ต้นทุนด้านโลจิสติกส์อย่างเต็มที่ (Fully Utilization) รวมทั้งสร้างและพัฒนา Container Yard & Truck Terminal

- Modal Shift ไปสู่ระบบราง ทางน้ำ และท่อ เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการขนส่งไปสู่รูปแบบการขนส่งในปริมาณมาก ซึ่งจะลดต้นทุนการขนส่ง ประหยัดพลังงาน เพิ่มความปลอดภัย และตรงเวลา โดยการพัฒนาระบบการขนส่งชายฝั่งและลำน้ำ และมีนโยบายสนับสนุนการขนส่งระบบรางและทางน้ำอย่างจริงจัง

- การพัฒนาระบบ Logistics Management เพื่อจัดระบบให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบ โลจิสติกส์ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ โดยจัดตั้งกรรมการโลจิสติกส์แห่งชาติ และเร่งรัดการออกกฎหมายผู้ประกอบการขนส่งหลายรูปแบบ (Multimodal Transport Operator)

2) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทางอากาศ

- Global Destination Network เพื่อความเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ของสินค้าในกลุ่มประเทศ Greater Mekong Subregion: GMS และเอเชียใต้ (South Asia) กับตลาดโลก ตลอดจนการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ในประเทศต่าง ๆ ในการขนส่งสินค้า Door to Door การขยายเครือข่ายเส้นทางบินครอบคลุมทั่วโลก โดยเน้นการเปิดเส้นทางการบินมุ่งสู่ประเทศต่าง ๆ ที่มีศักยภาพทั้งในเอเชีย ยุโรป อเมริกา

- การพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติให้เป็นประตูสู่ระดับโลก เพื่อความเป็นประตูในระดับภูมิภาค โดยพัฒนาท่าอากาศยานเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าภาคเหนือ เชื่อมโยงกลุ่มประเทศ Greater Mekong Subregion: GMS และเอเชียใต้ (South Asia) โดยเน้นสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม และพัฒนาท่าอากาศยานภูเก็ตให้เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางภาคใต้ เชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia) โดยเน้นสินค้าอาหารทะเล ตลอดจนการสร้างสนามบินสุวรรณภูมิให้เป็นประตูสู่ระดับโลก เชื่อมโยงกับประเทศในทวีปต่าง ๆ

- เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของโลกด้านอาหาร ผัก ผลไม้สด ดอกไม้ แฟชั่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อะไหล่รถยนต์และเครื่องประดับ โดยการปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้ออำนวยต่อการ ขนถ่ายสินค้า เช่น E-commerce และ E-licensing อนุสัญญาว่าด้วยการขนส่งระหว่างหมวดหมู่ต่าง ๆ เป็นต้น การประสานให้เกิด Multi-Modal between Surface and Air ตลอดจนการจัดตั้งคณะกรรมการกลางขึ้นรับผิดชอบ

6.2.2 ความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างภูมิภาคอาเซียน

สำหรับไทยมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ร่วมกับภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นผลจากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategic: ACMECS) โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) และความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา (Mekong-Ganga Cooperation: MGC) โดยกรอบความร่วมมือต่างๆ เหล่านี้ต่างก็ให้ความสำคัญ และความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค ซึ่งรายละเอียดของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ มีดังต่อไปนี้

1) *กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และไทย (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)* เป็นกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้ง 5 ประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล กรอบความร่วมมือนี้มีเป้าหมายประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตมากขึ้นตามแนวชายแดน ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการผลิตไปยังบริเวณที่มีความได้เปรียบ สร้างโอกาสการจ้างงาน ลดความแตกต่างของรายได้ ส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยครอบคลุมความร่วมมือ 5 สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน (Trade and Investment Facilitation) ความร่วมมือด้านเกษตรและอุตสาหกรรม (Agriculture and Industrial Cooperation) การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม (Transport Linkages) การท่องเที่ยว (Tourism Cooperation) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

สำหรับความร่วมมือในด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาคนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างประเทศในกลุ่ม ACMECS และอำนวยความสะดวกสำหรับการค้า การลงทุน เกษตรกรรม การผลิตทางอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว โดยจะดำเนินการสร้างถนน และสะพานเชื่อมระหว่างประเทศในกลุ่ม ACMECS และเปิดเส้นทางทางการค้าใหม่ ๆ ระหว่างประเทศ CLMTV (กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม) เพื่อเชื่อมเส้นทางไปยังจีน และอินเดีย

นอกจากนี้ ยังได้มีโครงการร่วมภายใต้สาขาการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุน 3 โครงการ ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือขนส่งสินค้าระหว่างผู้ประกอบการขนส่งสินค้าของประเทศสมาชิก ACMECS 2) การลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางด้าน โลจิสติกส์ และ 3) การนำระบบ Global Positioning System (GPS) และ Radio Frequency Identification (RFID) กับริดปรทุกสินค้าผ่านแดน

2) *กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (The Greater Mekong Subregion: GMS)* โครงการ GMS เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมการเกษตร และการบริการ เพื่อสนับสนุนการจ้างงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมขีดความสามารถรวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก ซึ่งสาขาความร่วมมือของ GMS มี 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน การเกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำหรับความคืบหน้าในการดำเนินงาน GMS ได้แก่

1. การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย-พม่า/ลาว-จีน ได้แก่ เส้นทางคุนหมิง-เชียงราย-กรุงเทพฯ ที่ผ่านมาทางเส้นทางลาวและพม่า เส้นทางคุนหมิง-ฮานอย-ไฮฟอง ที่เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 1 ของเวียดนามเหนือ-ใต้
2. การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม มีความยาวของถนนที่เชื่อมโยงกันทั้งหมดประมาณ 1,450 กิโลเมตร เป็นเส้นทางขนส่งภาคพื้นดินที่เชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดีย (ทะเลอันดามัน) กับทะเลจีนใต้
3. การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม โดยการยกระดับทางเชื่อมโยงที่สำคัญในทางหลวงอาเซียนจากกรุงเทพฯ ถึง โฮจิมินห์ผ่านทางกรุงพนมเปญ
4. ความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าข้ามแดนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement) เป็นความตกลงที่ช่วยอำนวยความสะดวกผ่านแดนและข้ามแดนของคนและสินค้าในอนุภูมิภาค
5. ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในลุ่มน้ำโขงตอนบน (Quadripartite Agreement on Commercial Navigation on Lancang-Mekong River)

นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่จะปรับปรุงถนน สร้างเส้นทางขนส่ง พัฒนาเส้นทางรถไฟสายต่าง ๆ และระบบขนส่งทางน้ำ พัฒนาข้อตกลงการเดินเรือเพื่อการค้า พัฒนาบุคลากรด้านการขนส่ง และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนย้ายคนและสินค้าข้ามพรมแดน เป็นต้น

3) *กรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา (Mekong-Ganga Cooperation: MGC)* ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และอินเดีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและเชื่อมโยงความร่วมมือในกิจกรรมหลัก 4 สาขา ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว การศึกษา วัฒนธรรม และการคมนาคมขนส่ง

สำหรับความร่วมมือในด้านการคมนาคมขนส่ง ได้มีการเสนอแนะที่จะเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค และศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างทางรถไฟ นอกจากนี้ยังมีแนวคิดในการเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการคมนาคมขนส่งในกรอบแม่น้ำโขง-คงคา กับประเทศในกรอบความร่วมมืออื่น ๆ อาทิ กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา (MGC) เป็นต้น

6.2.3 *ความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชา*

สำหรับไทยมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ร่วมกับกัมพูชาตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรอบความร่วมมือ ACMECS GMS และ MGC เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชา ได้แก่

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Cooperation: GMS)

1) เส้นทาง R1 โครงการถนนสายกรุงเทพฯ-พนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเตา

ในส่วนของไทย คือ จากกรุงเทพฯ-ฉะเชิงเทรา-กบินทร์บุรี-อรัญประเทศ ระยะทางประมาณ 310 กิโลเมตร ช่วงแรกจากกรุงเทพฯ-พนมสารคาม-กบินทร์บุรี ระยะทาง 173 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง 4 ช่องจราจรแล้ว ในขณะที่ช่วงสุดท้ายจากสระแก้ว-อรัญประเทศ (ชายแดนไทย/กัมพูชา) ที่อำเภอคลองลึก ระยะทาง 55 กิโลเมตร กำลังก่อสร้างเป็นถนนลาดยาง 4 ช่องจราจร ถนนช่วงกลาง จากกบินทร์บุรี สระแก้ว ระยะทาง 54 กิโลเมตร ได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างขยายเป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจรแล้ว นอกจากนี้ กรมทางหลวงได้ก่อสร้างเส้นทางแนวใหม่ จากพนมสารคาม-สระแก้ว ระยะทาง 72 กิโลเมตร เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจรแล้วเสร็จ ซึ่งสามารถย่นระยะทางจากกรุงเทพฯ-ชายแดนไทย/กัมพูชา ได้ประมาณ 33 กิโลเมตร

ในส่วนของกัมพูชาคือ จากอำเภอปอยเปต-อำเภอศรีโสภณ-กรุงพนมเปญ-บาเวท (ชายแดนเวียดนาม) ระยะทางประมาณ 570 กิโลเมตร กัมพูชากำลังปรับปรุงช่วงอำเภอปอยเปต-อำเภอศรีโสภณ-จังหวัดเสียมเรียบ โดยได้รับเงินกู้จาก ADB ส่วนที่เหลือจากอำเภอศรีโสภณ-กรุงพนมเปญ ได้ปรับปรุงแล้วเสร็จ และเตรียมปรับปรุงช่วงกรุงพนมเปญ-สะพานข้ามแม่น้ำโขงเนกเลิง ส่วนช่วง เนกเลิง-ชายแดนเวียดนามที่บาเวทได้ปรับปรุงแล้วเสร็จ

2) เส้นทาง R10 โครงการถนนเลียบชายฝั่งทะเล ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม เส้นทางเริ่มจากจังหวัดตราด (ไทย) – จังหวัดเกาะกง (กัมพูชา)-อำเภอสเรอัมเบิล-สีหนุวิลล์ - คาเมา (เวียดนาม)

เส้นทางกัมพูชา ช่วงจังหวัดเกาะกง-อำเภอสเรอัมเบิล ระยะทาง 160 กิโลเมตร ค่าก่อสร้างประมาณ 334.5 ล้านบาท ในปี 2543 รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ความช่วยเหลือรัฐบาลกัมพูชาในวงเงิน 134.5 ล้านบาท เพื่อให้ทหารช่างดำเนินการก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางให้เป็นถนนผิวจราจรลูกรังกว้าง 8 เมตร และไหล่ทางข้างละ 1 เมตร แล้วเสร็จเมื่อต้นปี 2546 ขณะนี้ รัฐบาลไทยได้อนุมัติความช่วยเหลือในการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง แบบให้เปล่าวงเงิน 288 ล้านบาท และให้กรมทางหลวงให้ความช่วยเหลือในการสำรวจและออกแบบการก่อสร้างถนนลาดยางสายนี้ รวมถึงรัฐบาลไทยจะให้เงินกู้แบบผ่อนปรนแก่กัมพูชาวงเงิน 568 ล้านบาท ภายหลังจากอนุมัติวงเงินกู้เพิ่มเติมอีก 300 ล้านบาท เพื่อทำการก่อสร้างถนนลาดยาง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง กัมพูชา-ลาว-พม่า-ไทย (Ayeyawady - Chao Praya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

กรมทางหลวงซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางถนนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสาขาการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม โดยพิจารณาความเหมาะสมเบื้องต้นของเส้นทางที่มีศักยภาพในประเทศเพื่อนบ้าน จัดลำดับความสำคัญโครงการ ระยะเวลา และแหล่งเงินทุนที่จะใช้ในการก่อสร้าง เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและรูปแบบให้ความช่วยเหลือ เช่น การศึกษาความเหมาะสม สำรวจออกแบบรวมทั้งการก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป ซึ่งโครงการเร่งด่วนด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมไทย-กัมพูชาภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง มีดังนี้

1) โครงการก่อสร้างถนนสาย 48 ตราด-เกาะกง-สเรอัมเบิล มีเป้าหมายเพื่อก่อสร้างเส้นทางเศรษฐกิจหลักเชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม สายเลียบชายฝั่งทะเล (Southern Economic Corridor) ภายใต้อกรอบ GMS ให้แล้วเสร็จภายในปี 2550

เส้นทางตราด-เกาะกง-สเรอัมเบิล สำหรับไทย-กัมพูชาได้มีความร่วมมือกันในการก่อสร้างถนนสาย 48 (เกาะกง-สเรอัมเบิล) และสะพานข้ามแม่น้ำ 4 แห่ง ซึ่งมีความยาว 140-150 กิโลเมตร (สเรอัมเบิล ยาว 420 เมตร อันโตนีติก ยาว 270 เมตร ตรอเปียงรุง ยาว 480 เมตร และ พุมดวง (ตาไต) ยาว 390 เมตร) ซึ่งทั้งสะพานและถนนเป็นงบประมาณที่ทางรัฐบาลไทยช่วยสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างและให้เงินกู้ระยะยาวกับรัฐบาลกัมพูชาประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยถนนหมายเลข 48 นี้ นับเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญกับชาวเกาะกงมาก เพราะเป็นถนนสายเดียวที่ทำให้จังหวัดเกาะกงสามารถเดินทางไปยังกรุงเทพมหานครได้ด้วยระยะทาง 280 กว่า

กิโลเมตร ไปยังกรุง สีหนุวิลล์ประมาณ 250 กิโลเมตร และไปยังชายแดนเวียดนามประมาณ 350 กิโลเมตร ทำให้จังหวัด เกาะกงได้ประโยชน์จากถนนสายนี้อย่างมาก เพราะจะนำไปสู่การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา และเวียดนาม ปัจจุบัน ถนนหมายเลข 48 นี้ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และเปิดใช้เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมา

2) เส้นทางถนนสาย 318 (ตราด-คลองใหญ่-บ้านหาดเล็ก) ใช้งบประมาณ 600 ล้านบาท และมีงบประมาณซ่อมแซมอีก 100 ล้านบาท ถนนสายนี้เป็นถนนโครงข่ายภาคตะวันออกเฉียงใต้ อินโดจีนจากกรุงเทพฯ-ตราด – จังหวัดเกาะกง-กัมปงโสม (สีหนุวิลล์) ถนนสาย 318 เป็นถนนสายสำคัญในการขนส่งสินค้าจากกรุงเทพฯ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งจังหวัดตราด เพื่อนำสินค้าส่งไปยังท่าเรือคลองใหญ่ เพื่อนำขึ้นที่ท่าเรือสีหนุวิลล์ในกัมพูชา และขนส่งต่อไปยังเวียดนามตอนใต้ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2553 และจะส่งผลให้การขนส่งสินค้าทางบกจากจังหวัดตราดสู่กรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 30 และลดระยะเวลาในการขนส่งเร็วกว่าทางน้ำ 3 เท่าตัว จะทำให้ขนส่งสินค้าสะดวกขึ้น และมีความรวดเร็ว ลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น

ทั้งนี้ หากก่อสร้างถนนสาย 48 และถนนหมายเลข 318 แล้วเสร็จสมบูรณ์ คาดว่าจังหวัดตราดจะมีความสำคัญเป็นประตูเข้า-ออกของอินโดจีนอย่างแท้จริง เพราะเส้นทางสาย R10 จะเชื่อมต่อถึงเวียดนามได้ตามโครงข่ายสายเอเชียด้วย ในอนาคตเส้นทางสายนี้จะเป็นเส้นทางสายเศรษฐกิจที่สำคัญ

3) โครงการก่อสร้างถนนสาย 67 เส้นทางช่องสะง่า-อันลองเวง-เสียมเรียบ การปรับปรุงถนนระยะทาง 167 กิโลเมตร ซึ่งในปัจจุบัน เส้นทางเริ่มต้นจากบ้านแซร์ไปร์ ไปสิ้นสุดที่เขตชายแดนช่องสะง่า สภาพทางเป็นถนนลูกรังชำรุดถึงพอใช้ ส่วนในกัมพูชาแนวทางผ่านอำเภออันลองเวงไปสิ้นสุดที่จังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งสภาพทางเป็นถนนลูกรังชำรุด ผ่านได้เฉพาะฤดูแล้ง ส่วนฤดูฝนทางจะชำรุด ได้มีการเปิดใช้แล้วเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2552 ที่ผ่านมา ทั้งนี้ ถนนสายนี้จะสนับสนุนการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอีสานใต้และจังหวัดเสียมเรียบ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณเมืองคู้แฝด ศรีสะเกษ-อันลองเวง

สำหรับการพัฒนาความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชาจะเห็นได้ว่ามีข้อดีคือการคมนาคมไปมาสะดวก การขนส่งสินค้า และการท่องเที่ยวจะง่ายขึ้น เมื่อการขนส่งสินค้าโดยเฉพาะ ทางบกสามารถติดต่อค้าขายได้สะดวก และส่งผลดีต่อการส่งออก-นำเข้าสินค้าระหว่างไทย-กัมพูชา แต่อย่างไรก็ตาม พื้นฐานทางถนนไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่จะผลักดันให้เกิดการค้าการลงทุน แต่ต้องมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าข้ามแดน ได้แก่ ความตกลงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงว่าด้วยการขนส่งสินค้าข้ามแดน (GMS Cross Border Transport Agreement: GMS CBTA) และกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งครอบคลุมกฎเกณฑ์ด้านยานพาหนะ คนประจำพาหนะ เส้นทางขนส่ง กฎระเบียบการจราจร ขนาดและน้ำหนักของยานพาหนะ และภาษีอากร เป็นต้น รวมถึงระบบไอที การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ ซึ่งยังเป็นอุปสรรคสำคัญอยู่นอกจากนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรุก-รับกับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น เพราะเส้นทางที่เชื่อมโยงกันย่อมเป็นทั้งโอกาสทางการค้า และภัยคุกคามได้ในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะกับจีนตอนใต้ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของโรงงานโลก แหล่งผลิตสินค้านำราคาถูก และตลาดบริโภคขนาดใหญ่ โดยอาจจะกลับกลายเป็นการเปิดประตูให้สินค้านำราคาถูกจากจีนเพียงฝ่ายเดียวก็เป็นได้¹⁶

¹⁶ Logistics Digest. (มิถุนายน 2551). *GMS เส้นทางเศรษฐกิจอินโดจีน โอกาสหรือภัยคุกคาม* (Online). Available URL: http://www.logisticsdigest.com/index.php?option=com_content&task=view&id=631&Itemid=73. [สืบค้น ณ วันที่ 24 พฤษภาคม 2552]

บทที่ 7

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ศักยภาพ และข้อเสนอแนะต่อการลงทุนในกัมพูชา

7.1 ปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-กัมพูชา

1) ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจและการเมือง

- สำหรับสถานการณ์ทางการเมืองของกัมพูชานั้น แบ่งได้ออกเป็นสองส่วนคือการเมืองภายในและการเมืองภายนอก โดยในส่วนของการเมืองภายในของกัมพูชามีสถานะความมั่นคงสูงมาก เนื่องจากพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) สามารถมีชัยชนะในการลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปของกัมพูชาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ประกอบกับการที่รัฐบาลภายใต้การนำของสมเด็จ ฮุน เซน สามารถคุมสภาพทางการเมืองภายในประเทศไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้รัฐบาลสามารถเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ และการสัมปทานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐบาล

- การค้าระหว่างผู้ส่งออกไทยกับกัมพูชาบริเวณชายแดน ส่วนใหญ่เป็นการทำการค้าที่ไม่มีการทำสัญญาและไม่นิยมผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากค่าบริการสูงและมีความล่าช้า ส่งผลให้ผู้ส่งออกไทยถูกโกงจากผู้นำเข้ากัมพูชาบ่อยครั้ง

- ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นบ่อเกิดปัญหาอื่น ๆ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุนไทย

- ปัญหาเขตแดนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการลงทุน

- ปัญหาเรื่องค่าเงินเรียลซึ่งเป็นสกุลเงินหลักที่ใช้ในกัมพูชาขาดเสถียรภาพทำให้การซื้อขายสินค้าไม่สามารถชำระค่าสินค้าเป็นสกุลเงินดังกล่าวได้ ส่วนใหญ่จะรับชำระค่าสินค้าเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และเงินบาทของไทย หรือบางครั้งต้องชำระเป็นทองคำแทน

- การลักลอบทำการค้าบริเวณชายแดนทำให้สินค้ามีราคาถูกกว่าสินค้านำเข้าปกติในท้องตลาด และผู้ซื้อนิยมซื้อสินค้าแบบผิดกฎหมาย ได้แก่ อัญมณี ไม้ สินค้าเกษตรและรถยนต์ เป็นต้น

2) ปัญหาและอุปสรรคด้านการอำนวยความสะดวก

- มีกฎหมายจำนวนมากที่ยังขาดความชัดเจน กล่าวคือ รัฐบาลกัมพูชายังขาดการออกกฎหมายสำคัญเพื่อควบคุมและตรวจสอบการลงทุน เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายด้านการตรวจสอบบัญชีที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและปรับปรุง รวมทั้งปัญหาความไม่แน่นอนในการทำสัญญาธุรกิจต่าง ๆ ทั้งกับภาครัฐบาลและเอกชน ทำให้เกิดข้อพิพาทขึ้นได้ในการเข้าไปลงทุนกับกัมพูชา

- การพิจารณาคดีความในศาลกัมพูชามีขั้นตอนที่ซับซ้อนและล่าช้า และมีปัญหาขาดแคลนข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย

- ขาดแคลนศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริการแก่ผู้ประกอบการที่สนใจทำธุรกิจในกัมพูชา โดยเฉพาะข้อมูลศึกษาวิเคราะห์สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และภาวะการค้าเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน

- การดำเนินธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ทำให้ต้นทุนการดำเนินงานสูง และหากไม่เสียค่าใช้จ่ายนอกระบบ อาจทำให้ไม่สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกราบรื่น

- การนำเข้าสินค้าทุกประเภทของกัมพูชาจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ในทันที และไม่สามารถชดเชยในภายหลังจากการจำหน่ายสินค้า และการปล่อยผ่านสินค้าแต่ละด่านชายแดนไทยเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ผู้นำเข้าต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกระบบค่อนข้างสูงซึ่งเป็นการสร้างภาระ ส่งผลให้ต้นทุนสินค้านำเข้าค่อนข้างสูงซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

- นักลงทุนไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร นอกจากนี้ นักลงทุนไทยยังขาดประสบการณ์การลงทุนในต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนไทยเสียเปรียบนักลงทุนต่างชาติ เช่น นักลงทุนสิงคโปร์ มาเลเซีย รวมทั้งยังขาดความร่วมมืออย่างจริงจังในกลุ่มประเทศอาเซียน

- ขั้นตอนและระเบียบการส่งออกของไทยมีระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน และมีเอกสารประกอบมาก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งการขอคืนภาษีอากรล่าช้า ทำให้ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่องของเงินทุนหมุนเวียน

- ปัญหาเรื่องระเบียบและขั้นตอนการนำเข้าสินค้าในกัมพูชาที่ยุ่งยาก โดยสินค้าที่จะนำเข้ากัมพูชาต้องผ่านการตรวจสอบจากกระทรวงพาณิชย์กัมพูชาเพื่อตรวจสอบคุณภาพสินค้า และทำการประเมินพิกัดศุลกากร ถ้าสินค้าใดไม่ผ่านการตรวจสอบจะไม่สามารถส่งเข้าไปขายในตลาดกัมพูชาได้

3) ปัญหาและอุปสรรคด้านวัตถุดิบ

วัตถุดิบ เช่น น้ำยางพารา และสินค้าขั้นพื้นฐาน เช่น ผ้าฝ้าย ที่ใช้ชั้นกลางและปลายน้ำ มีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ทำให้สินค้าสำเร็จรูปไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ กัมพูชายังต้องนำเข้าผ้าฝ้ายจากไทย เนื่องจากกัมพูชายังมีปัญหาเรื่องมาตรฐานการผลิตผ้าฝ้าย ส่วนในอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราขั้นต้น กัมพูชามีดินสำหรับการเพาะปลูกที่ดี มีฤดูกาลที่เหมาะสม แต่กัมพูชายังขาดองค์ความรู้ในการแปรรูปยางพารา

4) ปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ค่าขนส่งสินค้ามีราคาสูงเพราะระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีความมีประสิทธิภาพ ทำให้การขนส่งสินค้าใช้เวลานานและเกิดการชำรุดเสียหายของสินค้าในหลายประเภทได้

- ระบบสาธารณูปโภคและการสื่อสารมวลชนยังไม่สามารถรองรับต่อการบริโภคได้ ส่งผลให้ค่าบริการไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร โทรคมนาคมพื้นฐานต่าง ๆ มีราคาค่อนข้างสูง

- เส้นทางทางขนส่งภายในประเทศยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ที่ต้องใช้เวลานานและเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยระยะเวลาที่ต้องใช้ในการขนส่งอาจทำให้สินค้าได้รับความเสียหาย โดยเส้นทางที่ใช้มี 2 เส้นทาง คือ ผ่านอำเภอปอยเปต และกรุงสีหนุวิลล์

5) ปัญหาและอุปสรรคด้านทรัพยากรมนุษย์

- ทักษะแรงงานชาวกัมพูชายังมีคุณภาพต่ำ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และการเรียนรู้ของแรงงานชาวกัมพูชาค่อนข้างต่ำ ทำให้อาจต้องนำเข้าแรงงานต่างชาติที่มีความรู้เข้ามาทำงานในกัมพูชา ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงประมาณ 120 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเดือน

- มิแวนวโน้มถึงปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงาน โดยในปี 2549 มีการนัดหยุดงานถึง 103 ครั้ง และมีข้อพิพาทแรงงาน 217 ครั้ง เมื่อเทียบกับปี 2548 ซึ่งมีเพียง 67 และ 148 ครั้ง ตามลำดับ นอกจากนี้ ปัญหาค่าจ้างแรงงานมีการปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าของไทยสูงขึ้นตามทำให้ศักยภาพในการแข่งขันในตลาดกัมพูชาลดลง โดยล่าสุดสภาพแรงงานของรัฐบาลกัมพูชามีแผนที่จะปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำเดือนละ 45 เป็น 50 ดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ศักยภาพในการแข่งขันในตลาดกัมพูชาลดลง

ตารางที่ 30: ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-กัมพูชา

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
1. ระบบการค้าไม่เป็นสากล	ใช้การติดต่อขายผ่านระบบธนาคาร
2. ระบบสาธารณูปโภคไม่ได้มาตรฐานและไม่ทั่วถึง	รัฐบาลกัมพูชาควรเร่งปรับปรุง
3. มีการหลบเลี่ยงภาษีตามแนวชายแดน	รัฐบาลกัมพูชาต้องเข้มงวดในเรื่องการนำเข้า
4. การแข่งขันทางการค้าสูง โดยเฉพาะสินค้าจากเวียดนามและจีน	นักลงทุนไทยต้องปรับตัวให้ทันกับการแข่งขันของโลก
5. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	รัฐบาลกัมพูชาได้เร่งปรับปรุงตลอดเวลา
6. ทัศนคติและความหวาดระแวง ทำให้ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นและต่อเนื่อง	รัฐบาลไทยได้พยายามให้ความช่วยเหลือประสานความสัมพันธ์ในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง
7. ค่าขนส่งสูง ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การขนส่งสินค้าใช้เวลานาน และเกิดการชำรุดเสียหายของสินค้าในหลายประเภทได้	รัฐบาลกัมพูชาได้ปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 5, 67, 68 และ 48 คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเวลาอันใกล้
8. การซื้อขายสินค้าไม่นิยมผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากค่าบริการสูงและมีความล่าช้า	ควรมีการพิจารณาค่าธรรมเนียมการบริการของธนาคารให้สามารถแข่งขันกับเอกชนได้
9. รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างการออกกฎหมายสำคัญเพื่อควบคุมและตรวจสอบการลงทุน เช่น ลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายการตรวจสอบบัญชีที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและปรับปรุง รวมทั้งไม่มีความแน่นอนในการทำสัญญาธุรกิจต่าง ๆ ทั้งกับภาครัฐบาลและเอกชน ทำให้เกิดข้อพิพาทขึ้นได้ในการเข้าไปลงทุน	รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างเสนอตั้งศาลพาณิชย์ (Court of Commercial Enterprises) เพื่อพิจารณาคัดสินคดีเกี่ยวกับกฎหมายหุ้นส่วนบริษัทที่กำหนดนิติสัมพันธ์ รวมถึงข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการทำธุรกิจ และการลงทุน

ตารางที่ 30: ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-กัมพูชา
(ต่อ)

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
10. ขาดแคลนศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริการแก่ผู้ประกอบการที่สนใจดำเนินธุรกิจ ในกัมพูชา โดยเฉพาะข้อมูล ขาดการศึกษา วิเคราะห์ด้านสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และภาวะการตลาด การค้า เพื่อนำมาเป็น ข้อมูลในกรตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ	เพิ่มความสะดวกในการติดต่อกับสำนักงาน ส่งเสริมการค้าไทยในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ
11. ปัญหาการค้าดำเนินธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ทำให้ต้นทุนการค้าดำเนินธุรกิจสูง และหากไม่เสียค่าใช้จ่ายนอกระบบ อาจทำให้ไม่สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	
12. ทักษะแรงงานชาวกัมพูชายังมีคุณภาพต่ำ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และการเรียนรู้ของแรงงานกัมพูชาค่อนข้างล่าช้า จำเป็นต้องนำเข้าแรงงานต่างชาติที่มีความรู้เข้ามาทำงาน ทำให้ต้นทุนการค้าดำเนินงานสูง	ควรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเร่งพัฒนาหลักสูตร และจัดระบบการศึกษาอย่างเร่งด่วน
13. วัตถุดิบและสินค้าขั้นพื้นฐานที่ใช้ในอุตสาหกรรมขั้นกลางและปลายน้ำมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ทำให้สินค้าสำเร็จรูปไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ	ควรมีการทำความเข้าใจเรื่องเกรดและคุณภาพสินค้าที่มีมาตรฐาน

ตารางที่ 30: ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-กัมพูชา
(ต่อ)

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
<p>14. การนำเข้าสินค้าของตลาดกัมพูชาจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ในทันที และไม่สามารถขอชดเชยในภายหลังจากการจำหน่ายสินค้า และการปล่อยผ่านสินค้าแต่ละด่านชายแดนไทยเข้าสู่กรุงเทพมหานครผู้นำเข้าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกระบบค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระ ส่งผลให้ต้นทุนสินค้านำเข้าค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออก</p>	<p>การขนส่งจากไทยได้เปรียบทุกประเทศ ควรหาทางลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ เพื่อชดเชยกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายนอกระบบ เป็นต้น</p>
<p>15. ระบบสาธารณูปโภคและการสื่อสารยังไม่สามารถรองรับต่อการบริโภคได้ ส่งผลให้ค่าบริการไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร โทรคมนาคมต่าง ๆ มีราคาค่อนข้างสูง</p>	<p>รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างการปรับปรุง โดยเฉพาะการนำเข้าไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านจะทำให้ค่าไฟฟ้าลดลง</p>
<p>16. นักลงทุนไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และยังขาดประสบการณ์ในการลงทุนในต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนไทยเสียเปรียบนักลงทุนต่างชาติ เช่น นักลงทุนชาวสิงคโปร์ มาเลเซีย รวมทั้งยังขาดความร่วมมืออย่างจริงจังในกลุ่มประเทศอาเซียน</p>	<p>รัฐบาลไทยควรรู้เรื่องภาษาและการค้าระหว่างประเทศกับผู้ประกอบการอย่างจริงจัง</p>
<p>17. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นบ่อเกิดปัญหาอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อการลงทุนของนักธุรกิจไทย</p>	<p>รัฐบาลไทยได้พยายามเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีในทุกด้านเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อคนไทยและสินค้าไทย</p>
<p>18. ปัญหาเขตแดนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการลงทุน</p>	<p>รัฐบาลของทั้งสองประเทศควรพยายามประสานความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้มีการลงทุนในกัมพูชา</p>

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการลงทุน

การวิเคราะห์ศักยภาพของกัมพูชาตามการวิเคราะห์ SWOT Analysis สรุปได้ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31: ศักยภาพของกัมพูชาตามการวิเคราะห์ SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
6. กัมพูชาที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับต่างประเทศได้สะดวก	13. ระบบสาธารณูปโภคของประเทศกัมพูชาอยู่ระหว่างการพัฒนา
7. กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ จากนานาประเทศ อาทิ สถานะการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) และได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และลดหย่อนภาษีศุลกากรจากประเทศเหล่านั้น เป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก แก่สินค้าที่ส่งออกจากกัมพูชา	14. แรงงานที่มีเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ
8. มีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและมีแรงงานราคาถูก	15. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำธุรกิจต่างประเทศ
9. สิทธิประโยชน์และนโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล	16. กฎระเบียบด้านการค้ามีการเปลี่ยนแปลงบ่อย
10. เป็นสมาชิกอาเซียนซึ่งมีพันธกรณีลดภาษีภายใต้ AFTA ให้สมบูรณ์ตามกำหนดภายในปี 2553	17. ระบบราชการกัมพูชามีการคอร์รัปชันสูง
11. มีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีและเปิดกว้างเมื่อเทียบกับประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกันในภูมิภาค	
12. มีแหล่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก ได้แก่ นครวัด	

ตารางที่ 31: ศักยภาพของกัมพูชาตามการวิเคราะห์ SWOT Analysis (ต่อ)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<p>18. กัมพูชาเป็นสมาชิกของอาเซียนและองค์การการค้าโลก (WTO) ไทยจึงสามารถใช้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังกลุ่มตลาดที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษ GSP และ MFN รวมทั้งใช้ทรัพยากรที่มีอย่างอุดมสมบูรณ์ในกัมพูชาได้ รวมถึงการใช้กัมพูชาเป็นทางผ่านเพื่อส่งสินค้าเข้าสู่เวียดนามและจีนต่อไป</p>	<p>24. ระบบการเงิน การธนาคาร และระบบศาลไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ</p>
<p>19. ศักยภาพของตลาดขยายตัวสูงขึ้นในปีต่อ ๆ ไป เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองเริ่มมีเสถียรภาพ การขยายตัวในการลงทุนจากต่างประเทศ การดำเนินโครงการลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ หลายโครงการ และผลจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เริ่มฟื้นตัว</p>	<p>25. มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบ่อยครั้ง</p> <p>26. ความปลอดภัยสำหรับชาวต่างชาติยังไม่อยู่ในระดับที่ปลอดภัย</p>
<p>20. มีความต้องการด้านการพัฒนาการบริโกลและอุปโภคทุกด้าน</p>	<p>27. ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังต้องการความช่วยเหลือเพื่อบูรณะประเทศ ทำให้กัมพูชาต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก</p>
<p>21. กำลังดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก โดยความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคมนาคมขนส่งซึ่งจะทำให้กัมพูชาเป็นทางผ่านตามแนวคิดการพัฒนา Economic Corridor ในกรอบ GMS</p>	<p>28. ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดแคลน ทำให้การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมเป็นไปอย่างล่าช้า</p>
<p>22. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีกรขยายตัวสูง</p>	<p>29. มีการลักลอบทำการค้าผิดกฎหมาย เช่น การนำเข้าอัญมณี ไม้ และรถยนต์ที่ถูกขโมยมา โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งกัมพูชามีการลักลอบส่งออกมายังไทยโดยตลอด ทำให้การค้าระหว่างกันไม่สามารถดำเนินได้โดยสะดวก</p>
<p>23. สิ่งที่กัมพูชาต้องการจากไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การลงทุน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร ▪ ระบบผลผลิตทางการเกษตรเพื่อขายในไทย/ผ่านไปยังตลาดอื่น ๆ ▪ ดึงดูดนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยไปเที่ยวในกัมพูชา ▪ ความร่วมมือในการจัดระเบียบชายแดนเพื่อควบคุมให้การค้าขายอยู่ในระบบ ▪ ความช่วยเหลือด้านวิชาการและการพัฒนาจากไทย ▪ ความร่วมมือสนับสนุนจากไทยในการผลักดันโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในลุ่มน้ำโขง 	<p>30. สินค้าส่งออกไปยังกัมพูชาต้องเสียภาษีนำเข้าและยังต้องเสียภาษีผ่านแดนให้กับด่านต่าง ๆ ในลักษณะที่ผิดกฎหมายอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนสินค้าที่จำหน่ายในกัมพูชาสูงกว่าปกติมาก</p>
	<p>31. ใช้มาตรการปกป้องทางการค้าด้วยมาตรการที่ไม่ใช้ภาษี เช่น การตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า ฯลฯ ทำให้ต้นทุนการนำเข้าสินค้าของกัมพูชาสูงมากกว่าปกติ</p>

7.3 สรุปจุดเด่นและข้อเสนอแนะในการลงทุนในกัมพูชา

1. **กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ จากนานาชาติ** กัมพูชาจัดเป็นประเทศที่ยากจนและมีการพัฒนาน้อยที่สุดประเทศหนึ่ง จึงได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ จากนานาชาติ ประเทศ เช่น สถานะการปฏิบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored Nation Treatment: MFN) จากสหรัฐอเมริกา และได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และออสเตรเลีย สินค้าส่งออกของกัมพูชาจึงได้รับการยกเว้นและลดหย่อนภาษีศุลกากรจากประเทศเหล่านั้น เป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกแก่สินค้าที่ส่งออกจากกัมพูชา นอกจากนี้ กัมพูชายังได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนซึ่งคาดว่าจะมีการพัฒนาความร่วมมือทางการค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น โดยกัมพูชามีการค้าอยู่กับกลุ่มอาเซียนมากที่สุด

2. **กัมพูชามีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและมีค่าจ้างแรงงานต่ำ** กัมพูชามีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจจำนวนมาก โดยเฉพาะป่าไม้ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุ และสัตว์น้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ อัตราค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้สามารถผลิตสินค้าได้ในต้นทุนผลิตต่ำ แต่นักลงทุนควรตรวจสอบอย่างรอบคอบเกี่ยวกับกฎระเบียบในการให้สัมปทานหรือการให้อนุญาตส่งออก เช่น พื้นที่ขอสัมปทาน อายุของใบสัมปทาน และรัฐบาลกัมพูชาไม่อนุญาตให้ส่งออกไม้ซุงออกนอกประเทศ อนุญาตเพียงไม้แปรรูปเท่านั้น นอกจากนี้ คุณภาพของแรงงานชาวกัมพูชายังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก

3. **สิทธิประโยชน์และนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลกัมพูชา** รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศอย่างมาก จึงมีนโยบายให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศมาตลอด โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริม และการอนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรี แต่สิทธิประโยชน์ที่ระบุไว้จะต้องได้รับการอนุมัติจาก CDC และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละโครงการ

4. **กัมพูชาอยู่ในช่วงพัฒนาการคมนาคมขนส่ง** ระบบการคมนาคมขนส่งในกัมพูชายังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก การขนส่งทำได้ไม่สะดวกและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง อย่างไรก็ตาม กัมพูชามีท่าเรือ น้ำลึกสำหรับขนถ่ายสินค้าที่ได้มาตรฐานถึง 2 แห่ง และได้รับเงินสนับสนุนจากนานาชาติในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งหลายโครงการ ซึ่งเมื่อเสร็จสมบูรณ์จะสามารถเชื่อมต่อกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคได้อย่างทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

5. **กฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำลังได้รับการปรับปรุงแก้ไข** นักลงทุนอาจประสบปัญหาจากขั้นตอนที่ยากและความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบต่าง ๆ จนทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

ดังนั้น จึงควรตรวจสอบกฎระเบียบอย่างละเอียด แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็มุ่งพยายามกำลังปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัยมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะพัฒนาการลงทุนและการค้าของประเทศและส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างประเทศอย่างมาก

บรรณานุกรม

- ชนิด โสรัตน์. 2551. *Why Logistics?* (Online). Available URL:
<http://www.v-servegroup.com/new/document.php?Bookno=116>.
- ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. *ข้อมูลพื้นฐานราชอาณาจักรกัมพูชา*.
ชลบุรี : ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551
- ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM
BANK). (เมษายน 2549). *ช่องทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา* (Online). Available URL:
<http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/437.pdf>.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ. *ข้อมูลเศรษฐกิจราชอาณาจักรกัมพูชา
2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2551
- Asian Development Bank. "Growth Rates in Population" *2008 For Asia and the Pacific*. 39th ed.
Mandaluyong City, Philippines : Asian Development Bank., 2008.
- Economic Institute of Cambodia. "Key Economic Indicators" *In Cambodia Economic Watch*.
(December 2008) : 65, 70,71, 74.
- Logistics Digest. (มิถุนายน 2551). *GMS เส้นทางเศรษฐกิจอินโดจีน โอกาสหรือภัยคุกคาม*
(Online). Available URL:
[http://www.logisticsdigest.com/index.php?option=com_content&task=
view&id=631&Itemid=73](http://www.logisticsdigest.com/index.php?option=com_content&task=view&id=631&Itemid=73).
- Ministry of Economy and Finance, Cambodia. (2009). *Cambodia's Real GDP Growth Rate*.
(Online) Available URL : <http://www.mef.gov.kh/>
- Ministry of Tourism, Cambodia. "Visitor Arrivals, Average Length of Stay, Hotels Occupancy
and Tourism Receipts 1993 – 2008" *In Tourism Statistical Report 2008*. (2008) : 1.
- Population Reference Bureau. *2008 World Population Data Sheet*. USA : Washington, 2008.
- The National Strategic Development Plan, Cambodia. "Cambodia: Key Macro-Economic
Indicators" *In National Strategic Development Plan 2006-2010 Annual Progress Report
for 2006*. (2006) : 31.
- The World Bank. "Cambodia: Key Indicators" *In Battling the Forces of Global Recession (A
World Bank Economic Update for The East Asia and Pacific Region)*. (April 2008) : 88.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เว็บไซต์

ด่านศุลกากรคลองใหญ่ <<http://www.rcb1customs.net/customs/his/KlongYai.html>>

ด่านศุลกากรจันทบุรี <<http://www.chanthaburicustoms.com/>>

ด่านศุลกากรอรัญประเทศ <<http://www.arancustoms.org/>>

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
<<http://www.ops.moc.go.th/>>

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวง
พาณิชย์

<<http://www.depthai.go.th/>>

Cambodian Investment Board (CIB) <<http://www.cambodiainvestment.gov.kh/>>

General Department of Customs and Excise; Cambodia <<http://www.customs.gov.kh/>>

Ministry of Commerce, Cambodia <<http://www.moc.gov.kh/>>